

ΙΛΙΣΟΣ

ΕΡΕΥΝΑ-ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ-ΤΕΧΝΗ

Πῇ παρέβην; τί δ' ἔρεξα;
τί μοι δέον οὐκ ἐτελέσθη;

Πυθαγόρειον

ΤΙΜΟΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΠΩΛΟΥΜΕΝΩΝ ΕΙΣ ΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΟΥ «ΙΛΙΣΟΥ» (Δραγατσάνου 6)

Τηλέφ. 3246-837

H.P. Blavatsky	Τὸ κλειδί τῆς Θεοσοφίας	350
»	Ἡ φωνὴ τῆς σιγῆς. — Τὰ πρῶτα βήματα στὸν Ἀποκρυφισμὸ	150
G. Leadbeater	Σ' ἐκείνους ποὺ πενθοῦν	80
Besant - Leadbeater	Ἡ Ἀτραπὸς τοῦ Ἀποκρυφισμοῦ	350
N. Sri Ram	Προσέγγισις πρὸς τὴν Πραγματικότητα	100
»	Αἱ βαθύτεραι ὁψεις τῆς Ζωῆς	100
»	Εἰς ἀναζήτησιν τῆς Σοφίας	200
Ed. Arnold	Τὸ Φῶς τῆς Ἀσίας	200
Irving S. Cooper	Ἡ Μετενσάρκωσις	150
An. Besant	Ἡ ἀπόκρυφη ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου	150
»	Ὁ Ἑσωτερικὸς Χριστιανισμὸς	350
Vivekananda	Κάρμα — Γιόγκα	150
J. van der Leeuw	Θεοὶ σὲ ἐξορία	80
Βενετοῦ - Ἰλαρίωνος	Φῶς στὴν Ἀτραπὸ	100
Krishnamurti	Βλέπε στὴν γ' σελίδα τοῦ ἐξωφύλλου	
Αντ. Ἀδριανοπούλου	Ἀρχαῖοι Ἕλληνες φιλόσοφοι	400
»	Οἱ Νόμοι τῆς Ζωῆς	200
»	Τὸ πολίτευμα ὡς παράγων εὐδαιμονίας τοῦ Λαοῦ	150
Ἰω. Βασιλῆ	Τὸ Σημειωματᾶριον ἑνὸς Μυστοῦ	400
»	Τὰ φυσικὰ δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου	150
K. Μελλισσαροπούλου	Ἀποκρυφισμὸς καὶ Μυστικισμὸς	ἄδ. 130, δεμ. 200
»	Μελετήματα	ἄδ. 300, δεμ. 400
»	Εἰσαγωγή στὴ Θεοσοφία	ἄδ. 300, δεμ. 400
»	ΜΗΤΙΣ (Τὸ βιβλίον τῆς σοφίας)	δεμ. 400
»	Τὰ βήματα τῆς Φιλοσοφίας	δεμ. 250
»	Τὰ βήματα τῆς Φιλοσοφίας Β'	200
»	Ἐκλογαὶ ἀπὸ τὸν Κρισναμούρτι	200
»	Ὁ Κρισναμούρτι γιὰ τὸν Διαλογισμὸ	100
»	Ὁ Ἰησοῦς	150
»	Ὁ Κομήτης (Θέατρο Ἰδεῶν)	100
»	«Ἀγνώστῳ Θεῷ»	30
»	Πέντε Τεκτονικοὶ Ὀμιλῖαι εἰς Α'	100
»	Μεγάλες πράξεις στὴν ἱστορία τῶν Ἑλλήνων	300
Χρίστου Α. Ριζόπουλου	Οἱ τίτλοι τῶν Ἑλλήνων. Τεκτ. Στ. τῆς Κύπρου μὲ εἰσαγωγή περὶ Ἑλευθεροτεκτονισμοῦ	200
Περιοδικὸν «ΙΛΙΣΟΣ»	Τόμοι χαρτόδετοι 1971-82 βλέπε σελ. 340	
«ΙΛΙΣΟΣ» Ἐπιλογὴ 1956-58, 1959-61, 1962-65 ἐκάστη δεμένη		400
«ΙΛΙΣΟΣ» Ἐπιλογὴ 1966-1970 χαρτόδετος		400, δεμένη 500

Ἀποστείλατε τὸ ἀντίτιμόν διὰ νὰ τὰ λάβετε ταχυδρομικῶς.

Αἱ ἀποστολαὶ ἐπὶ ἀντικαταβολῇ ἐπιβαρύνονται μὲ δραχμὰς 100

ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ «ΙΛΙΣΟΥ» Δρχ. 80

ΣΥΝΔΡΟΜΗ «ΙΛΙΣΟΥ» Δρχ. 400 ἢ 500. Ἐξωτερ. \$ 12, Ἀερ. \$ 20

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΛΕΥΘΕΡΑΣ ΣΚΕΨΕΩΣ
Δραγατσάνιου 6 (Πλ. Κλαυθμώνος), ΑΘΗΝΑΙ - 122
Τηλ. 32.46.837

Διευθυντής ΚΩΣΤΗΣ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΤΟΣ 28ον ● Σεπτέμβριος - Οκτώβριος 1983 ● ΤΕΥΧΟΣ 156

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

Ὁ Γκρεμιστής

Στὸν Ἰωάννα Δραγούμη

Ἀκοῦστε. Ἐγὼ εἶμαι ὁ γκρεμιστής, γιὰτ' εἶμ' ἐγὼ κι ὁ χτίστης,
ὁ διαλεχτὸς τῆς ἄρνησης κι ὁ ἀκριβογιὸς τῆς πίστεως.
Καὶ θέλει καὶ τὸ γκρέμισμα νοῦ καὶ καρδιά καὶ χέρι.
Στοῦ μίσους τὰ μεσάνυχτα τρέμει ἑνὸς πόθου ἀστέρι.
Κι ἂν εἶμαι τῆς νυχτιᾶς βλαστός, τοῦ χαλασμοῦ πατέρας,
πάντα κοιτάζω πρὸς τὸ φῶς τὸ ἀπόμακρο τῆς μέρας.
Ἐγὼ ὁ σεισμὸς ὁ ἀλύπητος, ἐγὼ κι ὁ ἀνοιχτομάτης
τοῦ μακρεμένου ἀγναντευτῆς, κι ὁ κλέφτης κι ὁ ἀπελάτης
καὶ μὲ τὸ καρυοφύλλι μου καὶ μὲ τὸ ἀπελατίκι
τὴν πολιτεία τὴν κάνω ἐρμιά, γῆ χέρσα τὸ χωράφι.
Κάλλιο φυτρῶστε, ἀγριαγκαθιές, καὶ κάλλιο οὐρλιάστε, λύκοι,
κάλλιο φουσκῶστε, πόταμοι, καὶ κάλλιο ἀνοίχτε, τάφοι,
καί, δυναμίτη, βρόντηξε καὶ σιγοστάλαξε, αἷμα,
παρὰ σὲ πύργους ἄρχοντας καὶ σὲ ναοὺς τὸ Ψέμα.
Τῶν πρωτογέννητων καιρῶν ἡ πλάση μὲ τ' ἀγρίμια
ξανάρχεται. Καλῶς νὰ ῥθῇ. Γκρεμίζω τὴν ἀσκήμια.

Εἶμ' ἓνα ἀνήμπορο παιδί πού σκλαβωμένο τῷ χει
 τὸ δειλίασμα, κι ὅλο ρωτᾷ καὶ μήτε νὰ ἰ, μήτε ὅχι
 δὲν τοῦ ἀποκρίνεται κανεὶς καὶ πάει κι ὅλο προσμένει
 τὸ λόγο πού δὲν ἔρχεται, καὶ μιὰ ντροπὴ τὸ δένει.
 Μὰ τὸ τσεκούρι μοναχὰ στὸ χέρι σὰν κρατήσω,
 καὶ τὸ τσεκούρι μου ψυχὴ μ' ἓνα θυμὸ περίσσο.
 Τάχα ποιὸς μάγος, ποιὸ στοιχιδὸ τοῦ δούλεψε τ' ἀτσάλι
 καὶ νιώθω φλόγα τὴν καρδιά καὶ βράχο τὸ κεφάλι,
 καὶ θέλω νὰ τραβήξω ἐμπρὸς καὶ πλατωσιῆς ν' ἀνοίξω,
 καὶ μ' ἓνα Ναὶ νὰ τιναχτῶ, μ' ἓνα Ὁχι νὰ βροντήξω;
 Καβάλλα στὸ νοητάκι μου, δὲν τρέμω σας, ὅποιοι εἴστε·
 γρικᾶω, βγαίνει ἀπὸ μέσα τοῖ· μιὰ προσταγή: Γκρεμίστε!

ΣΑΡΑΝΤΟΣ ΠΑΥΛΕΑΣ

Πολὺ τὸ προσέχω

Ὁλημερίζουν τώρα μέσα στὴν καρδιά τῆς ρεματιᾶς τὸ τραγούδι
 τους τ' ἀηδόνια καὶ παύουν τὰ πεῦκα νὰ φωνάζουνε, γιὰ νὰ προ-
 σέχουν κι αὐτὰ τὸ τραγούδι τους. Κι ἐγὼ τὸ ἐρωτικὸ τραγούδι
 τους προσέχω, πολὺ τὸ προσέχω, πολὺ τὸ προσέχω, πολὺ τὸ προ-
 σέχω, γιὰτὶ γεμίσαμε τὴν ἐποχὴ μας μὲ κακοποιούς, μὲ καθημερι-
 νούς κακοποιούς γεμίζουμε τὴν ἐποχὴ μας: Προσέχω τὸ τραγούδι
 τῶν ἀηδονιῶν, πολὺ προσέχω τὸ τραγούδι τους, ὅταν γεμίζουν τὸ
 λαρύγγι τους, γιὰ νὰ προσεγγίσουν στὸν οὐρανὸ τὸ χῶμα τους καὶ
 τὸ χῶμα τὸ δικό μας. Πολὺ προσέχω τὸ τραγούδι τους στὸν κάθε-
 το μέσα τὸ μεσημέρι, ὅταν οἱ πράσινες οἱ φυλλωσιῆς τὴν προστα-
 σία τῶν ἀηδονιῶν φουντώνουν. Πολὺ προσέχω τὸ τραγούδι τους
 γεμάτο γῆ δροσερὴ φορτωμένο, γιὰ νὰ τὸ βάζω πάνω στὴν καρ-
 διά μου, φάρμακο γιαιτρικὸ, γιὰ νὰ ἡμερεύει τοὺς χτύπους της, σ'
 αὐτὸ τὸ κόκκινο πουλί, σ' αὐτὸ τὸ πληγωμένο πουλί, τὴν πολὺπα-
 θη καρδιά μου, αὐτὸ τὸ λαβωμένο πουλί τὴν καρδιά μου νὰ ἡμε-
 रेύει, νὰ ἡμερεύει, νὰ ἡμερεύει, νὰ ἡμερεύει μὲ τὸ τραγούδι τῶν
 ἀηδονιῶν, ὅταν εἶναι μ' ὅλους τοὺς ἀντίλαλους καὶ μ' ὅλους τοὺς ἱ-
 σκίους τῆς ρεματιᾶς του φουντωμένο.

ΣΑΡΑΝΤΟΣ ΠΑΥΛΕΑΣ

Κήρυγμα δύναμης καὶ υγείας

(Πουθενά δὲ στεκόμασταν, πουθενά, ὅπως τὸ ποτάμι καὶ τὰ ποτά-
μια τῶν Σύμπαντων).

Χρειαζόμασταν τὴ δύναμη καὶ τὴν υγεία τῆς προσευχῆς
ὅπως καὶ τῆς Δικαιοσύνης μας τὴν κάθε της αἰθρία.

Ἀλίμονον, ἡ χωμάτινη ἐλευθερία μας ἦταν μιά Ταντάλεια Δίψα.

Ἀδερφοί μου, ὁ θάνατος ἦταν ἕνας πόθος γιὰ τελειότητα
ἀσταμάτητο, μαζί κι ἕνας μετανοημένος οἶκτος τοῦ Θεοῦ.

Μὲ βελόνα ἀπὸ ἕνα σπάνιον ἐλεφαντόδοντα κεντοῦσε
καὶ κεντάει τοὺς τάπητες τῶν οὐρανῶν ὁ Θεός. Τὸ μυριόχειρο
χάος ποτὲ δὲ χόρταινε τῶν ἀσχημάτιστων καὶ τῶν σχηματισμένων
ἄστρον, τὴν ὠραιότητα. Ὅταν ἀγαπούσαμε πραγματικά,
καμιά πνοὴ κακοῦ δὲν ἀπασχολοῦσε μὲ τὴ βλάβη της
τὴν καρδιά μας κι ἔτσι βρισκόμασταν ἀπὸ κάθε κακὸ τέλεια ἔξω.

Φορούσατε ἕνα πανωφόρι γεμάτο φθινόπωρον ὅπως ἕνα δάσος,
λέγαμε πὼς ἡ βροχὴ ἡ σιγανὴ ὅλα τ' ἄνθη μέσα της εἶχε
καὶ παραδεχόμασταν πὼς ὁ μεγάλος Περικλῆς σκεφτόταν
τὴ μεγάλη Ἑλλάδα χτίζοντας τοὺς Θουρίους τὸ 444 στὰ ἐρείπια
τῆς Σύβαρης. Κι ἀκόμη πιστεύαμε πὼς καμμιὰ μουσικὴ
καὶ κανένα χρῶμα δὲν πρόκειται ν' ἀποδώσει τὴ ποιητικὴ
μεγαλοπρέπεια τῆς Ἁγίας μας Τριάδας, τοῦ Σολωμοῦ, τοῦ Κάλβου
καὶ τοῦ Παπαδιαμάντη καὶ τὴν τρισμαέγιστη Δυάδα τοῦ Στρατηγοῦ
Μακρυγιάννη καὶ τοῦ Δαβάκη ποὺ δὲν ἄφησε πρῶτος μὲ τὴ Διλο-
χία του

γιὰ νά μὴν κάνει ὁ Φασισμὸς ἕνα περίπατο στὴν Ἑλλάδα.

ΛΟΥΛΑ Δ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ

Τὸ ὄργωμα

Χῶμα κατὰκόκκινο, Δάκρυ καὶ πυρετός.
 Ἰκεσία τῶν δένδρων στὸ κάλεσμα τῆς βροχῆς.
 Σπονδὴ γιὰ τὸ ὄργωμα καὶ τὴ σπορά,
 τώρα ποὺ δένονται τὰ ρόδια ἑτοιμα
 πίσω ἀπ' τὴν ξύλινη πόρτα,
 κι' εἶναι τὰ σύκα κι' ἡ σταφίδα στὸ τραπέζι.
 Μὴν περιμένεις τὴν πρώτη Κυριακὴ τοῦ Ὁχτώβρη
 νάρθεις ντυμένος τὰ γιορτινά σου
 στὴν ἐκκλησιά τῶν χωραφιῶν καὶ τοῦ ἀμπελώνα.
 Ρίξε τὸ σακάκι σου στὸν ὦμο,
 φόρεσε τὸ κασκέτο σου λοξά, κι ἔλα νὰ μὲ βρεῖς
 δροσοσταλίδα τοῦ χινόπωρου, κυκλάμινο τῆς ποταμιᾶς,
 κρινάκι κίτρινο ποὺ τρέμει στὸν ἀγέρα,
 ἔλα νὰ μὲ βρεῖς, νὰ σοῦ μαρτυρήσω τόσα.
 Τὸ χῶμα διψᾷ γιὰ νερό. Τὰ δέντρα ξεράθηκαν στὸ λίβα.
 Ἡ πόρτα τῆς αὐλῆς μας ἔγειρε, τὰ παράθυρα κλειστά.
 Ἔλα νὰ μάθεις γιὰ τὴ φτώχεια μας, τὸ χωράφι,
 τὰ δέντρα καὶ νὰ σοῦ πῶ, ὅτι τὸ ὄργωμα
 ποὺ μελετούσαμε μαζί ὅλο τὸ θέρος
 πρέπει νὰ γίνεῖ τοῦτες τὶς μέρες,
 δὲν παίρνει ἀναβολὴ τὸ χῶμα. Ἔβρεξε χτές.
 Τὴν ἄκουσα τὴ βροχὴ στὸν ὕπνο μου καὶ ξύπνησα.
 Δὲν εἶταν ὄνειρο. Ἀγγιξα, τὶς στάλες στὰ χέρια μου
 καὶ κεῖνες ἔτρεξαν στὰ μάγουλά μου δάκρυα.
 Ἔλα, λοιπόν, αὔριο κίολας τὸ χῶμα προσμένει
 τ' ὄργωμα, ὅπως ἡ ψυχὴ τῶν ἀνθρώπων τὴν Εἰρήνη.

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΜΑΝΙΤΑΡΑ-ΠΕΤΡΑΚΟΥ

Τριλογία

Τὸ θάνατο μὴ τὸν φοβᾶσαι
 εἶναι σὰν τὰ μεσάνυχτα.
 Τὸ ἐκκρεμὲς χτυπάει τὴ δωδεκάτη.
 Τὸ τίποτα κρατᾷ ὅσο μιὰ ἀνάσα

καὶ ἡ ἐπόμενη στιγμή
 σάν τὸ νιογέννητο παιδί
 μᾶς δείχνει τὸ χαμόγελό της
 ποὺ ἀργοχαράζει τὴ νέα μέρα.

Τὸ θάνατο μὴ τὸν φοβᾶσαι
 εἶναι σάν τὴν κλεψύδρα
 ποὺ ἄδειασε,
 μιά ἀντιστροφή μονάχα
 καὶ ξαναρχίζει τὸ μέτρημα.

Τὸν θάνατο μὴ τὸν φοβᾶσαι
 δὲν εἶναι τὸ τέλος τοῦ τέλους,
 τὸ λυκόφως τῆς ἀνυπαρξίας,
 μὰ ἓνα σκοτεινὸ πέρασμα
 σ' ἓνα νέο διάδρομο
 μέχρι νά βρεῖς τὴν τελικὴ ἐξοδο
 ποὺ σ' ὁδηγεῖ στὸ αἰώνιο φῶς.

ΑΛΕΚΑ ΔΗΜΟΥ

Δὲν εἶναι ἡ ἀπουσία

Δὲν εἶναι ἡ ἀπουσία τῆς βροχῆς
 μήτε τὸ πάθος ἀπ' τὸν
 κορικοθραύστη. Οἱ νύχτες
 φωτίζονται μὲ μαῦρο,
 ὁ θάνατος караδοκεῖ
 τὰ βήματά μου ὅπως
 ἡ συγγνώμη τὴν ἀγάπη.
 Ἐτούτη ἡ ἀνοιξη σχολνάει,
 δὲ θά προλάβω.
 Σὰ δαγκωμένο ὄνειρο
 σὲ χαλασμένη μνήμη,
 ἐφήμερο σύνδρομο πάλης
 καὶ δακρύων.

Ἡ πόρτα ὀριζόντια χωρὶς
 κλειδαριά. Ὁ νεκροπομπὸς
 ἄνεμος ἔσαεί.

ΚΑΙΤΗ ΤΑΜΠΑΛΗ

Ἡ εὐεργεσία

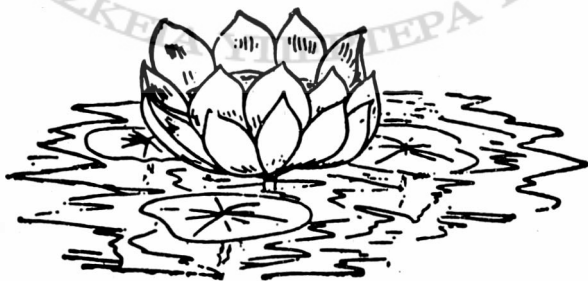
Μεγάλη χάρις νὰ εὐεργετῇς. Νὰ εἶσαι ἀγαθὸς καὶ νὰ σκέπτεσαι τοὺς συνανθρώπους σου! Νὰ εἶσαι εὐπροσήγορος καὶ βοηθητικός! Νὰ εἶσαι εὐεργετικὸς στοὺς πάντες. Νὰ εἶσαι ἀγαπητὸς καὶ εὐχάριστος!

Οἱ εὐεργετοῦντες εἶναι θεάρεστοι καὶ ἀποδοτικοί! Εἶναι μακάριοι! Εἶναι ἀξιόλογοι καὶ εὐγενεῖς! Οἱ εὐεργετοῦντες εἶναι τέλειοι. Εἶναι ἀληθινοὶ Σωτῆρες!

Οἱ εὐεργετοῦντες εἶναι θεάρεστοι! Βρίσκουν ἱκανοποίησι νὰ κάνουν τὸ καλὸ! Νὰ χαροποιοῦν τοὺς πάντες! Εἶναι χαρούμενοι καὶ ἀνοιχτοχέρηδες! Ποτὲ δὲ συναντοῦν τῇ δυστυχίᾳ καὶ δὲν τὴν συντρέχουν! Ποτὲ τὴν ἀπελπισίᾳ καὶ δὲν τὴν παρηγοροῦν!

Οἱ εὐεργετοῦντες εἶναι ἀληθινὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ! Εἶναι ἀξιοθαύμαστοι. Μακάριοι ὅλοι οἱ ἄνθρωποι νὰ εἶναι εὐεργετικοί! Τότε ἡ ζωὴ θὰ ἦταν θεσπεσία. Ὅλοι ἀγαπημένοι καὶ εὐτυχεῖς! Ὅλοι χαρούμενοι καὶ εὐλογημένοι!

Καὶ ἡ ἀνθρωπότης θὰ ἐβάδιζε μπροστὰ μὲ πρόγραμμα ἀληθινῆς ἐξελίξεως καὶ προόδου!

Στὰ 50 χρόνια ἀπὸ τὴ μετὰσταση τῆς Besant

Ἄννι Μπέζαντ (1847 - 1933)

Γεννήθηκε στὸ Λονδίνο, ἱρλανδικῆς καταγωγῆς. Συγγραφεὺς, ρήτωρ, πολιτικός, ἀποκρυφίστρια, Πρόεδρος τῆς Θεοσοφικῆς Ἑταιρίας (1907 - 1933). Θεοσεβὴς χριστιανὴ καὶ σύζυγος κληρικοῦ, σὲ ἡλικία 24 χρονῶν ἀρνήθηκε τὴν χωρὶς κατανόηση πίστη καὶ προσεχώρησε στοὺς ὁπαδοὺς τῆς ἐλευθέρας σκέψεως καὶ στὸν σοσιαλισμό. Ἀπὸ τὸ 1885 συνεργάζεται μὲ τὴ Φαβιανὴ Ἑταιρία γιὰ τὴν βελτίωση τῶν συνθηκῶν ζωῆς τῶν ἀπόρων. Τὸ 1889 γνώρισε τὴν Μπλαβάτσκι καὶ ἀπὸ τότε ἀφοσιώθηκε στὴ Θεοσοφία. Τὸ

1907, μετὰ τὸν θάνατο τοῦ πρώτου Προέδρου Ὁλκοττ, ἐκλέγεται Πρόεδρος τῆς Θεοσοφικῆς Ἑταιρίας καὶ ἐπανεκλέγεται συνεχῶς μέχρι τοῦ θανάτου της. Ἀναπτύσσει ἐξαιρετικὴ δραστηριότητα. Συγχρόνως ἐργάζεται γιὰ τὴν ἀναγέννηση καὶ τὴν ἀνεξαρτησία τῆς Ἰνδίας ἀναδειχθεῖσα Πρόεδρος τοῦ Ἰνδικοῦ Ἐθνικοῦ Συνεδρίου. Ἐγράψε «Αὐτοβιογραφία», «Ὁ θάνατος καὶ τὰ μετ' αὐτόν», «Ὁ ἄνθρωπος καὶ τὰ σώματά του», «Ἀρχαῖα ἱδανικά στὴ νεώτερη ζωὴ», «Ἡ ἀρχαία σοφία», «Μελέτη ἐπὶ τῆς συνειδήσεως», καὶ ἄλλα πολλά.

Περικοπὲς τῆς ἀπὸ τὸ βιβλίο «Μῆτις»

Ὁ θάνατος εἶναι ἡ μεγαλύτερη ἀπάτη ἐπάνω στὴ γῆ. Δὲν ὑπάρχει θάνατος, ἀλλὰ μόνον μεταβολαὶ στὶς καταστάσεις τῆς ζωῆς.

Νὰ δίνης αὐθόρμητα τὴν ἀγάπη εἶναι ἡ πιὸ ἀξιοσημεῖωτη ἀπὸ τὶς θεῖες ιδιότητες. Ἀγάπη ποὺ δίνει τὸ πᾶν καὶ δὲν ζητάει τίποτα.

Ὁ σημερινὸς ἄνθρωπος ἀρχίζει νὰ κατανοῇ ὅτι δὲν μπορεῖ νὰ βρῇ τὴ μόνιμη εὐτυχία, ἐπιδιώκοντας τὶς ἡδονές, τὶς τιμές, τὸν πλοῦτο, ἀλλὰ μὲ τὸ ν' ἀφοσιωθῇ στὴν ἐξυπηρέτηση τῶν ἄλλων, ζητώντας νὰ βοηθήσῃ τοὺς δυστυχισμένους, νὰ διδάξῃ τοὺς ἀμαθεῖς, νὰ ἀπελευθερώσῃ τοὺς τυραννισμένους, νὰ ἀνακουφίσῃ τοὺς πόνους ἐκείνων ποὺ ὑποφέρουν.

Οἱ πλάνες τοῦ ἐγκεφάλου μποροῦν νὰ ἐπανορθωθοῦν γρήγορα, σχεδὸν στιγμιαῖα, ἀλλὰ νὰ διαπλασθῇ χαρακτήρας ἀποτελούμενος ἀπὸ ἡρωισμό, ἀπὸ ἀφοσίωση, ἀπὸ πνεῦμα θυσίας, εἶναι ἀποτέλεσμα μακρᾶς ἐργασίας, ποὺ ἀπαιτεῖ πολλοὺς βίους καὶ συνεχῆ προσπάθεια.

Ἔχετε ἀνάγκη ἀπὸ ἐκείνες τὶς ιδέες μὲ τὶς ὁποῖες διαφωνεῖτε, καὶ ὄχι ἀπὸ ἐκείνες μὲ τὶς ὁποῖες συμφωνεῖτε.

Δὲν εἶναι οἱ λόγοι μας ποὺ ἐπηρεάζουν τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ ἡ ζωὴ μας.

Δὲν ἔχετε ἀνάγκη νὰ ἀτενίσετε στὸν οὐρανὸ γιὰ νὰ βρῆτε τὸ θεῖον. Κοιτάξτε μέσα στὴ δική σας καρδιά, καὶ τὸ θεῖον εἶναι ζωντανὸ μέσα σας.

Λίγο ἐνδιαφέρει τὶ πιστεύετε. Ἐνδιαφέρει πάρα πολὺ ἐκεῖνο ποὺ εἴσθε. Ἐκεῖνο ποὺ εἴσθε θὰ καλυτερεύσῃ ἐκεῖνο ποὺ λέγετε. Ἀνοίξτε τὸν ἑαυτὸ σας καὶ δοθῇτε σὲ ὅλους τριγύρω σας. Θὰ ὑπάρχῃ κάποιος τὸν ὁποῖον μπορεῖτε νὰ βοηθήσετε, ἴσως κανένα παιδί ποὺ δὲν στέκει ἀκόμη γερὰ στὰ πόδια του. Δὲν εἴμεθα τέλεια πλάσματα, ἀλλ' ὥς σκορπίζωμε ἀγάπη τριγύρω μας. Ἡ ἀγάπη εἶναι πάντοτε καλὴ, ἀκόμη καὶ ὅταν ἡ ἐκδήλωσή της εἶναι κάποτε κάπως ἀνόητη.

Ἄν οἱ ιδέες μας εἶναι ἀληθινὸ χρυσάφι, δὲν πρέπει νὰ ἔχωμε κανέναν φόβο νὰ τὸ δοκιμάσωμε στὴ φωτιά. Τὸ ἀνθρώπινο πνεῦμα δὲν πρέπει ν' ἀποφεύγῃ ποτὲ τὴν ἔρευνα. Ἡ ἀλήθεια δὲν εἶναι κάποιο εὐθραυστο ἀντικείμενο ποὺ νὰ θρυμματίζεται ἀπὸ τὴν ἔρευνα.

Νὰ ἐπεξεργάζεσθε κάθε νέα ιδέα, χωρὶς τὴν παραμικρὴ προκατάληψη. Μὴ θελήσετε νὰ ἐπιβάλετε τὰ δικά σας συμπεράσματα στοὺς ἄλλους. Μὴν πιστεύετε κάτι, διότι κάποιος ἄλλος πιστεύει σ' αὐτό. Κρίνετε μὲ τὴ δική σας τὴ γνώση.

Πρέπει νὰ κάνωμε τὸν κόσμον ὡραῖο γιὰ ὅλους. Νὰ μὴ σὰς ἐνδιαφέρῃ ὁ ἑαυτὸς σας. Ὅσο σκέπτεσθε τὸν ἑαυτὸ σας, δὲν χρησιμεύετε. Χρησιμεύουν μόνον ὅσοι μποροῦν νὰ δίδωνται πλήρως.

Πιστέψετε με ὅλη σας τὴν καρδιά στὸν θρίαμβο τοῦ καλοῦ, τοῦ ὠραίου, τοῦ ἀληθινοῦ, καὶ θὰ ἐπικρατήσουν. Ἐπιδιώξτε με θερμὰ ἰδανικά σας, καὶ θὰ γίνουν πραγματικότητες.

Τοποθετήσετε τὸ ἰδανικό σας ὅσο ψηλότερα μπορείτε. Ἀλλὰ μὴν ἐπιβάλλετε τὸ ἰδανικό σας στὸν ἀδελφό σας, τοῦ ὁποίου ἡ ἀνάπτυξη πιθανὸν νὰ εἶναι τελείως διαφορετικὴ ἀπὸ τὴ δική σας. Μάθετε νὰ ἀσκῆτε τὴν ἀνοχή, πού βοηθάει κάθε ἄνθρωπο, σὲ ὁποιοδήποτε σημεῖο τῆς ἐξελίξεως καὶ ἂν βρίσκεται.

Δίνε, δίνε, δίνε ἐξακολουθητικά, διότι ἡ προσφορὰ ἀποτελεῖ τὴν ἀληθινὴ οὐσία τῆς ἀγάπης.

Νὰ ὑπηρετῇς τὴν ἀνθρωπότητα εἶναι τὸ πιὸ εὐγενικό προνόμιο. Νὰ ἐργάζεσαι γιὰ τὸν κόσμο εἶναι ἡ πιὸ πλούσια ἀνταμοιβή.

Στὰ 50 χρόνια ἀπὸ τὴ μετὰσταση τοῦ Νάγου

Σπῦρος Νάγος (1868-1913)

Γεννήθηκε στὸ Κακοῦρι τῆς Ἀρκαδίας. Τελείωσε τὸ δημοτικὸ σχολεῖο καὶ ἔβασκε τὰ πρόβατα τοῦ πατέρα του. Μετὰ 3 χρόνια ἔφυγε στὰς Ἀθήνας γιὰ νὰ σπουδάσει γράμματα καὶ μὲ χίλιες στερήσεις τὸ κατόρθωσε. Ἄρχιζε ἀπὸ ἓνα μπακάλικο. Πέρασε ἀπὸ πολλὰ ἐπαγγέλματα. Ἐκλέχτηκε ἀντιπρόσωπος τῆς συντεχνίας τῶν ζαχαροπλαστῶν. Θαυμαστής τῶν ἀρχῶν τῆς Γαλλικῆς Ἐπανάστασεως συνδέθηκε μὲ τὸν εὐρισκόμενον στὸ Λονδίνο σοσιαλιστὴ Πλάτωνα Δρακούλη. Ρήτορας τῆς πρώτης συγκεντρώσεως στὶς στή-

λες τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς τῆς Ἑργατικῆς Πρωτομαγιάς καταδιώκεται ἀπὸ τὴν ἀστυνομία καὶ φεύγει στὴ Ζάκυνθο. Ἐκεῖ γνωρίζεται μὲ κύκλους τῆς Ἀγγλικῆς Τεκτονικῆς Στοᾶς «Ἀστήρ» καὶ ὅταν γύρισε

στὰς Ἀθήνας διορίζεται ὑπάλληλος τοῦ ταχυδρομείου, ἀργότερα τραπεζικὸς ὑπάλληλος καὶ τέλος Διευθυντὴς τῆς Δημοτικῆς βιβλιοθήκης Πειραιῶς. Ἡ πνευματικὴ του στροφή σημειώθηκε ἀπὸ τὸ 1897. Δρᾷ στὸν Σύλλογο «Ἀθηνᾶ-Υγεία», μὲ σκοπὸ τὴ διάδοση τῆς ἀκρεοφαγίας. Ἀπὸ τὸ 1900 καθιερώνει τὶς κυριακάτικες ἐκδρομές, μὲ ὄρειβασίες, ἡλιόλουτρα, θαλασσόλουτρα. Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη μυεῖται στὸν Τεκτονισμὸ καὶ ἀναγνωρίζεται σὰν ἐμπνευσμένος Διδάσκαλος. Τὸ 1915 ἐγγράφεται στὴ Θεοσοφικὴ Ἑταιρίᾳ καὶ γίνεται Πρόεδρος τῆς Στοᾶς «Ἀπόλλων».

Ἀλλὰ κυρίως ὁ Νάγος ἦταν μελετητὴς τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Φιλοσοφίας καὶ ἐρμηνευτὴς τῶν συμβόλων τῆς ἀλληγορίας τῶν Ἑλληνικῶν Μυστηρίων. Ὁ Ὀρφεύς καὶ ὁ Πυθαγόρας ἦσαν γι' αὐτὸν οἱ πηγές τῆς σοφίας. Δὲν ἴδρυσε φιλοσοφικὸ σύστημα, ἀλλ' ἔφερε στὴν ἐπιφάνεια τὶς δοξασίες τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων σοφῶν καὶ προσπαθοῦσε νὰ τὶς καταστήσῃ βίωμα, διδάσκοντας μὲ λόγους καὶ μὲ ἔργα, στὸν Τεκτονισμὸ καὶ στὶς ἐκδρομικὲς συγκεντρώσεις. Ἡ ἀρετὴ, ἡ καλωσύνη, ἡ δικαιοσύνη ἦταν τὸ πνευματικὸ πιστεύω τοῦ Σπύρου Νάγου, καθὼς καὶ ἡ παντοδυναμία τῶν νόμων τῆς φύσεως, ἡ ἁρμονία τοῦ σύμπαντος, ἡ ἀθανασία καὶ ἀέναη ἐξέλιξη τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς, μέσῳ διαφόρων μορφῶν, ἡ συνεχὴς συγχώρεση τοῦ ἁμαρτωλοῦ. Ἐλεγε: «Καυτηρίαζε τὴν ἁμαρτία, ἀλλὰ ποτὲ μὴ θίγει τὴν ἀξιοπρέπεια τοῦ ἁμαρτήσαντος».

Περικοπὲς τοῦ ἀπὸ τὸ βιβλίον «Μῆτις»

Ἡ ἀδελφότης εἶναι φυσικὸς Νόμος, συνδέων πάντα ἄνθρωπον καὶ πᾶσαν ἐν τῇ φύσει ἐκδηλωθεῖσαν ὑπαρξιν. Πάντα τὰ ὄντα ἐξεδηλώθησαν ὑπὸ τῆς αὐτῆς οὐσίας καὶ ἔχουσιν, ὡς ἐκ τούτου, κοινὴν τὴν καταγωγὴν καὶ κοινὸν τὸν σκοπὸν. Τὸν Νόμον τοῦτον τῆς ἀδελφότητος οἱ ἄμαθεῖς, οἱ ἀγνοοῦντες τὰς λειτουργίας τῆς φύσεως, δὲν δύνανται νὰ ἐννοήσουν, καὶ ὡς ἐκ τούτου προκαλοῦνται ἢ διάκρισις τῶν ἀνθρώπων εἰς φυλάς, εἰς τάξεις, εἰς ἐθνικότητας ἀντιμαχομένας πρὸς ἀλλήλας, ὁ κοινωνικὸς ἀνταγωνισμὸς, οἱ πόλεμοι, καὶ ὅλα ἐκεῖνα τὰ δεινὰ, τὰ ὅποια ἀποτελοῦν τὴν αἰτίαν τῆς κακοδαιμονίας τῆς ἐπικρατοῦσης ἐν τῇ ἀνθρωπότητι.

Ὁ ἔχων ἐν τῇ ψυχῇ του τὴν ἀγάπην φωτίζεται καὶ καθίσταται πνευματικὸς ἥλιος. Ὅπου ὑπάρχει ἀγάπη ἀπὸ ἐκεῖ ἐκπορεύεται καὶ τὸ φῶς. Ὅπου διαφημίζεται ὡς ὑπάρχον φῶς καὶ δὲν ἐξωτερκεύεται ἀπὸ ἐκεῖ ἀγάπη πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα, πρὸς τὴν πρόοδον αὐτῆς, ἐκεῖ δὲν ὑπάρχει πράγματι φῶς, ἀλλ' ἐστὶ παραπλανῶσα τὸν ἀνθρώπινον νοῦν.

Αἱ μεγάλαι πνευματικαὶ ἔννοιαι πάντοτε ὑπάρχουσι κατὰ πολὺ θαυμαστὸν τρόπον διατετυπωμένοι εἰς τὰς ἀλληγορικὰς εἰκόνας τῆς μεγάλης Ἑλληνικῆς παραδόσεως.

Τὰ μεγαλουργήματα τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος δὲν πρέπει νὰ μᾶς ἀφήνουν ἀσυγκινήτους, διότι αὐτὰ καὶ μόνα ἐξασφαλίζουν τὴν πρόοδον τοῦ πνεύματος ἡμῶν καὶ μᾶς ὠθοῦν εἰς τὴν ὁδὸν τῆς γαλήνης καὶ τῆς εὐδαιμονίας.

Πᾶν κοινωνικὸν ἄτομον, ὅσον περισσότερον εἶναι ἀνεπτυγμένον, κατὰ τοσοῦτον ὑποχρεοῦται νὰ συνεισφέρῃ εἰς τὴν κοινωνικὴν πρόοδον, χωρὶς διὰ τοῦτο νὰ ἐπιζητῇ δι' ἑαυτὸ προνομιακὰ δικαιώματα.

Τὰ μυστήρια πανταχοῦ ἐζήτησαν νὰ ἐπαναφέρουν τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν φυσικὴν ὁδὸν καὶ ν' ἀποκαταστήσουν αὐτὸν κύριον τῶν φυσικῶν του δικαιωμάτων ἀπὸ τὰ ὁποῖα τὸν ἀπεξένωσεν ἡ δημιουργηθεῖσα κακία.

Ἡ φύσις δημιουργεῖ ἐξόχους διανοίας καὶ προορίζει αὐτὰς νὰ μεταγγίσουν ἡλιακὸν φῶς εἰς τὰς ἀνθρωπίνας ψυχάς, διὰ νὰ ἀναθάλῃ εἰς αὐτὰς ἡ πίστις ἐπὶ τὴν ἀρετὴν.

‘Από τὸ ‘Αρχεῖο τῆς ‘Αλληλογραφίας τοῦ ΙΛΙΣΟΥ (Μερικὲς ἀπαντήσεις σὲ φίλους μας)

(συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο τεῦχος)

13.1.69. Ὁ Κρισναμοῦρτι, ἐρωτηθεὶς παλαιότερον γιὰ τὸν σκοπὸ τῆς ἐξελίξεως τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς, εἶχε ἀπαντήσει: «‘Απὸ τῆς ἀσυνειδήτου τελειότητος, διὰ τῆς ἐνσυνειδήτου ἀτελείας, πρὸς τὴν ἐνσυνειδήτον τελειότητα».

17.3.69. Πᾶσα πρᾶξι δημιουργεῖ Κάρμα, διαφορετικῆς βεβαίως βαρύτητος, ἀναλόγως τῆς περιστάσεως καὶ τῶν συνθηκῶν. Στὶς κατώτερες βαθμίδες ἐξελίξεως ἡ εὐθύνη εἶναι μικρά, διότι δὲν ὑφίσταται ἐλευθερία δράσεως. Ὅσο προχωρεῖ ἡ ἐξέλιξη, ἡ ἐλευθερία αὐξάνει καὶ ἐπομένως καὶ ἡ εὐθύνη.

27.8.69. Χαίρω πολὺ ἂν κατενοήσατε τὶς ἀλήθειες τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Μυθολογίας. Τοῦτο ἀποτελεῖ τὸν ἰδικόν σας θησαυρόν. Ἡ κατανόηση ἐκάστου ἀποτελεῖ τὸν ἀτομικὸ του θησαυρό. Ἡ Ἀλήθεια δὲν ἀποκαλύπτεται. Προσφέρεται στὴν ἀνακάλυψή μας. Ἐμεῖς πρέπει νὰ τὴν ἀνακαλύψωμε.

15.9.69. Μὴ ζητᾶτε βιβλία ἢ Διδασκάλους γιὰ νὰ ἀποκτήσετε ἀποκρυφιστικὲς δυνάμεις. Εἶναι οὐσιωδῶς ἐσφαλμένη πορεία. Καὶ εἶναι πολὺ ἐπικίνδυνη. Θὰ τὸ διαβάσετε αὐτὸ «Στὰ πόδια τοῦ διδασκάλου». Στὸ σημεῖο αὐτὸ ἐφιστῶ ἰδιαίτερα τὴν προσοχή σας. Ὑπάρχουν καὶ στὰς Ἀθήνας πολλοὶ ἀπατεῶνες ἢ αὐταπατόμενοι δῆθεν Διδάσκαλοι. Προφυλαχθεῖτε ἀπ’ αὐτούς. Ἡ ἔνωση μὲ τὴ Ζωὴ γίνεται μόνον μὲ «καθαρὴ καρδιά». Ἡ καθαρὴ καρδιά ἀποκλείει τὴν ἐπιθυμίαν τῆς προσωπικῆς ἀναδείξεως. Προσέξτε μήπως αὐτὸ ζητᾶτε.

22.12.69. Φοβοῦμαι ὅτι δὲν ἀντελήφθητε τὸν Νόμον τοῦ Κάρμα, ἀφοῦ νομίζετε ὅτι «ὁ ἀνθρωπος μπορεῖ νὰ ἀποφύγῃ τὴν ἐπιρροή του, ὅταν συνδεθῇ στενώτατα μὲ κάποιον ζωντανὸν Διδάσκαλον, ὁ ὁποῖος θὰ τὸν ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τὰ δεσμὰ τοῦ Κάρμα. Ὅλη αὕτῃ ἡ σκέψις εἶναι βασικὰ ἐσφαλμένη. Πρῶτα-πρῶτα, ποιὸς εἶναι ὁ «ζωντανὸς» Διδάσκαλος; Ἡ ἔννοια τοῦ Κάρμα ἀποκλείει τὰ φιλικὰ «μέσα». Δίδετε μικροπολιτικὸ χρῶμα στοὺς Νόμους τῆς Φύσεως. Κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ ἐπηρεάσῃ τὸ Κάρμα ἐνὸς ἄλλου. Μόνον οἱ ἴδιες οἱ πράξεις ἐπηρεάζουν τὸ Κάρμα. Τὸ παλιὸ πού θὰ φορέσετε, γιὰ νὰ προφυλαχθῇτε ἀπὸ τὸ κρῦο, εἶναι οἱ ἀγαθὲς πράξεις πού κάνετε καὶ ὄχι ἡ εὐνοια ἐνὸς φίλου σας, πραγματικοῦ ἢ φανταστικοῦ, ζωντανοῦ ἢ πεθαμένου.

27.9.71. Μπορεῖ τὸ Εὐαγγέλιο νὰ λέγῃ «Ὁ μὴ ὦν μετ' ἐμοῦ, κατ' ἐμοῦ ἐστίν», ἀλλὰ ἐπίσης λέγει (Λουκ. Θ. 50): «Ὁς γὰρ οὐκ ἔστι καθ' ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν ἐστίν». Ἡ ἔρευνα εἶναι πάντοτε ἀτέρμων.

25.10.71. Ἡ πεποίθησις σὲ μεταθανάτια ζωὴ τοῦ ψυχοπνευματικοῦ ὄντος δὲν εἶναι προῖον ἐπιθυμίας, ἀλλὰ λογικὸν συμπέρασμα τῶν φαινομένων τῆς ζωῆς, ὄχι μερικῶν, ἀλλὰ πλείστων, πού κρίνουν ἀμερόληπτα καὶ χωρὶς προκατάληψιν. Ἡ πεποίθησις αὕτῃ ἐνισχύεται ἀπὸ τὶς γνώμες μεγίστων ἀνδρῶν τοῦ παρελθόντος «Ὀρφικοί, Πυθαγόρας, Ἐμπεδοκλῆς, Εὐριπίδης, Σωκράτης, Πλάτων, Στωϊκοί, Πλούταρχος, Νεοπλατωνικοί, Σαῖξπηρ, Γκαίτε, Οὐγκώ, Ραμπ. Ταγκόρ, Βιβεκανάντα, Μαίτερλινγκ, Δ. Γαλανός, Θ. Καίρης, Πλ. Δρακούλης καὶ πλείστοι ἐκ τῶν νεωτέρων).

5.11.71. Ἀποψὶς μου εἶναι ὅτι ἡ αἰωνία κόλασις δὲν συμπίπτει μὲ τὴν χριστιανικὴν ἀγάπην καὶ ἀγαθότητα. «Νὰ συγχωρῶμεν ἑβδομηκοντάκις ἑπτὰ». Καθένας εἶναι ἐλεύθερος νὰ ἀκολουθεῖ τὴν λογικὴν του.

10.11.71. Μὲ τὴν «Εἰσαγωγὴν στὴ Θεοσοφίαν» προσπαθῶ νὰ ἐκθέσω κατὰ τρόπον ἀπλοῦν καὶ συνοπτικὸν ἐκεῖνα πού διδάσκουν οἱ μεγάλοι θεόσοφοι συγγραφεῖς καὶ ρίχνω τὸ βάρος τοῦ ἐνδιαφέροντός μου στὰ πρακτικὰ συμπεράσματα πού ἀπορρέουν ἀπὸ αὐτὲς τὶς διδασκαλίαις.

21.8.73. Ἡ Ἀπολύτρωσις εἶναι ἔνωση τῆς Μονάδος πρὸς τὸ Ὅλον, ἐκεῖνο πού ὀνομάζουν «Νιρβάνα». Ἀδύνατον στὴν παρούσα κατάστασις τῆς πλάνης καὶ τῆς ἐγωϊστικῆς χωριστικότητος νὰ ἐννοήσωμε τὴν χαρὰ τῆς Ἑνότητος μὲ τὰ πάντα.

25.10.76. Συμμεριζόμεθα τῇ θλίψει σας γιὰ τὰ σκοτάδια στὰ ὁποῖα ζοῦν τὰ μεγάλα πλῆθη τῶν ἀνθρώπων τῆς Γῆς. Καὶ ἀκόμη περισσότερο γιὰ τοὺς διανοητικὰ «ἐξυπνοὺς» ἀνθρώπους, πού συντελοῦν στὸ νὰ μένουν τὰ πλῆθη στὰ σκοτάδια, γιὰ νὰ ἐπιτυγχάνωνται διάφορα συμφέροντα. Νομίζω ὅτι καθῆκον καθενός, ἔστω καὶ λίγο φωτισμένου, εἶναι νὰ μάχεται γιὰ τὴ διάδοσις τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ἀγάπης, ὅσο μπορεῖ, καὶ νὰ μὴν εἶναι ἀνυπόμονος γιὰ τὸ ἀποτέλεσμα. Νὰ ρίχνεται ὁ σπόρος ὁ καλὸς καὶ κάποτε θὰ βλαστήσῃ. Δὲν μπορεῖ νὰ ἐκβιασθῇ ἡ βλάστησις. Ἡ ἐξέλιξις εἶναι βραδεῖα καὶ ἀπέχει πολὺ ἀπὸ τὸ ἐπιθυμητὸ σημεῖο.

Ἀθάνατα Ὀμηρικὰ Ἐπη Ἐπιλογή ἀπὸ τὴν Ἰλιάδα

- A1 Μῆνιν ἄειδε, θεά, Πηληιάδεω Ἀχιλῆος
 οὐλομένην, ἣ μυρὶ Ἀχαιοῖς ἄλγε', ἔθηκιν,
 πολλὰς δι' ἰφθίμους ψυχὰς Ἄϊδι προΐαψεν
 ἡρώων, αὐτοὺς δὲ ἐλώρια τεῦχε κύνεσσιν
 οἰωνοῖσι τε δαῖτα, Διὸς δ' ἐτελείετο βουλή.
- A46 Ἐκλαγξαν δ' ἄρ' οἱστοὶ ἐπ' ὤμων χωρόμενοιο,
 αὐτοῦ κινηθέντος· ὁ δ' ἦιε νυκτὶ ἑοικώς.
- A68 Ἥ τοι ὃ γ' ὥς εἰπὼν κατ' ἄρ' ἔξετο, τοῖσι δ' ἀνέστη
 Κάλχας Θεστορίδης, οἰωνοπόλων ὄχ' ἄριστος,
 ὃς ἤδη τὰ τ' ἐόντα τὰ τ' ἐσσόμενα πρὸ τ' ἐόντα.
- A106 Μάντι κακῶν, οὐ πῶ ποτὲ μοι τὸ κρήγυον εἶπας·
 αἰεὶ τοι τὰ κάκ' ἐστὶ φίλα φρεσὶ μαντεύεσθαι,
 ἐσθλὸν δ' οὔτε τί πω εἶπας ἔπος οὔτ' ἐτέλεσσας.

Μετάφραση

(Ίακ. Πολυλάς, Ἀλέξ. Πάλλης, Ν. Καζαντζάκης - Ἰ. Κακριδῆς)

Ἀλέξ. Πάλλης:

Μοῦσα, τραγούδα τὸ θυμὸ τοῦ ξακουστοῦ Ἀχιλλέα,
τὸν ἔρμο! π' ὅλους πότισε τοὺς Ἀχαιοὺς φαρμάκια,
καὶ πλῆθος ἔστειλε ψυχὲς λεβέντικες στὸν Ἄδη
ὀπλαρχηγῶνε, κι' ἔθρεψε μὲ τὰ κορμιά τοὺς σκύλους
κι' ὅλα τὰ ὄρνια (τοῦ Διὸς ἔτσι εἶχε ἡ γνώμη ὀρίσει).

Ν. Καζαντζάκης - Ἰ. Κακριδῆς:

Τῇ μάνητα, θεά, τραγούδα μας τοῦ ξακουστοῦ Ἀχιλλέα,
ἀναθεμά τη, πίκρες ποὺ ἔδωκε στοὺς Ἀχαιοὺς περισσιες
καὶ πλῆθος ἀντρειωμένες ἔστειλε ψυχὲς στὸν Ἄδη κάτω
παλικάριῶν, στοὺς σκύλους ρίχνοντας νὰ φᾶνε τὰ κορμιά τους
καὶ στὰ ὄρνια ὁλοῦθε —ἔτσι τὸ θέλησε νὰ γίνει τότε ὁ Δίας—.

Ίακ. Πολυλάς:

Ἐβρόντησαν ἐπάνω του τὰ βέλη ὡς ἐκινήθη
ὁ χολωμένος καὶ ὠμοιαζε τὴν νύκτα, ὡς προχωροῦσε.

Ν. Καζαντζάκης - Ἰ. Κακριδῆς:

Κι ἀντιβροντοῦσαν οἱ σαγίτες τοῦ στίς πλάτες, μανιασμένος
καθὼς τραβοῦσε· καὶ κατέβαινε σάν τὴ νυχτιὰ τὴ μαύρη.

Ίακ. Πολυλάς:

Αὐτὰ εἶπε κ' ἐκάθησε· καὶ τότε ὁ Θεστορίδης
ὁ Κάλχας ἐσηκώθηκεν, ὀρνεοσκόπος πρῶτος
ποὺ ἐγνώριζ' ὅλα μέλλοντα, παρόντα, περασμένα.

Ν. Καζαντζάκης - Ἰ. Κακριδῆς:

Εἶπε καὶ κάθισε· τοῦ Θεστορα σηκώθη ὁ γιός, ὁ Κάλχας,
τότε μπροστά τους, ποὺ ἦν' τοὺς μάνηδες ὁ πῖό τρανὸς λογιόταν,
καὶ ὅλα τὰ κάτεχε, μελλούμενα καὶ τωρινὰ καὶ πρῶτα.

Ἀλέξ. Πάλλης:

Κακομνηήτη, πρόσχαρο ποτὲς δὲ μοῦπες λόγο!
Πάντα ἀγαπάει δυσάρεστα νὰ προφητέβει ὁ νοῦς σου,
κι' ἓνα καλὸ μὴτ' ἔκανες, μὴτ' εἶπες στὴ ζωὴ σου.

A247 Ἀτρεΐδης δ' ἐτέρωθεν ἐμήνυε. Τοῖσι δὲ Νέστωρ
ἠδυεπὴς ἀνόρουσε, λιγύς Πυλίων ἀγορητής,
τοῦ καὶ ἀπὸ γλώσσης μέλιτος γλυκίων ρέεν αὐδή.

A528 Ἥ καὶ κυανέησιν ἐπ' ὄφρῦσι νεῦσε Κρονίων·
ἀμβρόσιαι δ' ἄρα χαῖται ἐπερρώσαντο ἄνακτος
κρατὸς ἀπ' ἀθανάτοιο, μέγαν δ' ἐλέλιξεν Ὀλυμπον.

B24 Οὐ χρὴ πάννυχιον εὐδὲν βουληφόρον ἄνδρα,
ὥ λαιοὶ τ' ἐπιτετράφονται καὶ τόσσα μέμηλεν.

B56 Κλυτε, φίλοι· θεῖός μοι ἐνύπνιον ἦλθεν Ὀνειρος
ἀμβροσίην διὰ νύκτα, μάλιστα δὲ Νέστορι δίω
εἶδός τε μέγεθός τε φυὴν τ' ἀγχιστα ἑώκει.

Ν. Καζαντζάκης - Ί. Κακριδής:

Μάντη κακέ, πού λόγο πρόσχαρο δέ μοῦ 'χεις πεῖ ποτέ σου!
Πάντα ἡ καρδιά σου ἐσένα χαίρεται κακὸ νὰ προφητεύει·
ἐσὺ καλὸ μὴδὲ ξεστόμισες μὴδ' ἔκαμες ποτέ σου.

Ἄλεξ. Πάλλης:

Κι' ἐκεῖθε ὁ ἄλλος φρένιαζε. Τότες πετιέται ὁλόρθος
ὁ χρυσολάλος Νέστορας μὲ τὴ γλυκιὰ τὴ γλῶσσα,
πού κι' ἀπὸ μέλι τοῦχυνε φωνὴ πὶὸ ζαχαρένια.

Ν. Καζαντζάκης - Ί. Κακριδής:

Χώρια κι ὁ γιὸς τοῦ Ἀτρέα ξεφρένιαζε. Πετάχτη τότε ὁμπρὸς τους
ὁ Νέστορας, ὁ γλυκομίλητος ἀγορητὴς τῆς Πύλος,
πού πὶὸ γλυκὰ ἀπ' τὸ μέλι ἀνάβρυσαν τὰ λόγια του ἀπ' τὸ στόμα.

Ἰάκ. Πολυλᾶς:

Εἶπε, τὰ μαῦρα φρύδια του χαμήλωσε ὁ Κρονίδης,
ἔκλινε ἀπὸ τ' ἀθάνατο κεφάλι τοῦ κυρίου
ἡ θεία κόμη καὶ ὁ τρανὸς ὁ Ὀλυμπος ἐσεῖσθη.

Ν. Καζαντζάκης - Ί. Κακριδής:

Εἶπε, καὶ μὲ τὰ φρύδια του ἐγενεψε τὰ μαῦρα ὁ γιὸς τοῦ Κρόνου,
κι οἱ θεῖες μὲ ὁρμὴν ἀναταράχτηκαν οἱ χῆτες στὸ κεφάλι
τὸ ἀθάνατο, καὶ ριζοτράνταξε τὸν Ὀλυμπο τὸ μέγα.

Ἄλεξ. Πάλλης:

Ὅλη τὴ νύχτα ὁ προεστὸς δὲν πρέπει νὰ κοιμᾶται,
ποῦχει πολλὰ νὰ νιάζεται, λαοὺς νὰ διαφεντέβει.

Ν. Καζαντζάκης - Ί. Κακριδής:

Ὅλη τὴ νύχτα ἓνας πρωτόγερος δὲν πρέπει νὰ κοιμᾶται
πού τόσο ἀσκέρι τοῦ μπιστεύτηκαν κι ἐγνοίεις πολλές τὸν ζώνουν.

Ἄλεξ. Πάλλης:

Ἀκοῦστε, ἀδρέφια. Ὁ ὄνειρος μοῦ φάνηκε ἦρθε τάχα
μὲς στὴν ἀθάνατη νυχτιά, στὸν ὕπνο πού κοιμόμουν,
κι' ἀπ' ὅλους πὶὸ τοῦ Νέστορα, τοῦ βασιλιᾶ ἀπ' τὴν Πύλο,
λὲς θάμιαζε στὸ πρόσωπο, στ' ἀνάστημα, στὰ χρόνια.

Ν. Καζαντζάκης - Ί. Κακριδής:

Ἀκοῦστε, φίλοι! Μοῦ ῥθεν ὄνειρος θεϊκὸς στὸν ὕπνο ἀπάνω
μέσα στὴ νύχτα τὴν ἀθάνατη, τοῦ ἀρχοντικοῦ Νεστόρου
ἰδία ἀπαράλλαχτος, στὸ ἀνάριμμα, στὴν ἐλικιά, στὴν ὄψη.

B203 Οὐ μὲν πως πάντες βασιλεύσομεν ἐνθάδ' Ἀχαιοί.
Οὐκ ἀγαθὸν πολυκοιρανίη· εἷς κοίρανος ἔστω,
εἷς βασιλεύς, ὃν ἔδωκε Κρόνου πάϊς ἀγκυλομήτεω
σκῆπτρόν τ' ἠδὲ θέμιστας, ἵνα σφίσι βασιλεύῃ.

Γ108 Αἰεὶ δ' ὀπλοτέρων ἀνδρῶν φρένες ἡερέθονται·
Οἷς δ' ὁ γέρων μετέησιν, ἅμα πρόσσω καὶ ὀπίσσω
λεύσει, ὅπως ὃχ' ἄριστα μετ' ἀμφοτέροισι γένηται.

Γ308 Ζεὺς μὲν που τὸ γε οἶδε καὶ ἀθάνατοι θεοὶ ἄλλοι,
ὀπποτέρῳ θανάτοιο τέλος πεπρωμένον ἐστίν.

Δ1 Οἱ δὲ θεοὶ πάρ Ζηνὶ καθήμενοι ἡγορόωντο
χρυσέῳ ἐν δαπέδῳ, μετὰ δὲ σφίσι πότνια Ἥβη
νέκταρ ἔωνοχόει· τοῖ δὲ χρυσέοις δεπάεσσιν
δειδέχατ' ἀλλήλους, Τρώων πόλιν εἰσορόωντες.

Ἀλέξ. Πάλλης:

Δὲ θά ὀρίσουμε ὅλοι δά ἐδῶ, μικροὶ μεγάλοι.
κακὸ ἔναι ἡ πολυκεφαλιά· μιά κεφαλὴ μονάχα,
ἕνας ὅς εἶναι ὁ βασιλιάς, σ' ἀφτόν ποὺ ὁ γιὸς τοῦ Κρόνου
ἀρχῆς ραβδί τοῦ χάρισε καὶ νόμους γιὰ νὰ κρίνει.

Ν. Καζαντζάκης - Ἰ. Κακριδῆς:

Ὅλοι οἱ Ἀχαιοὶ μαθὲς θά κάνουμε τοὺς ἀφεντάδες τώρα;
Τὸ πολυβασιλίκι εἶναι ἄσκημο! Ἕνας ὅς εἶναι ὁ ἀφέντης,
ἕνας ὁ ρήγας, σ' ὅποιον ἔδωκε τοῦ πονηροῦ τοῦ Κρόνου
ὁ γιὸς ραβδί καὶ νόμους, πάνω τους σὰ βασιλιάς νὰ ὀρίζει.

Ἀλέξ. Πάλλης:

Πάντα ἀλαφρόμιαλοι εἶναι οἱ νιοί, μὰ μ' ὅσους σμίξει ὁ γέρος.
ὁ γέρος βλέπει πίσω του, βλέπει κι' ὀμπρὸς του ὁ γέρος,
πῶς πιὸ καλύτερα ἢ δουλιά νὰ βγεῖ καὶ γιὰ τοὺς διό τους.

Ν. Καζαντζάκης - Ἰ. Κακριδῆς:

Πάντα εἶν' οἱ νιότεροι ἀλαφρόμυαλοι κι ὁ νοῦς τους παίρνει ἀγέρα·
μ' ἂν πάει μαζί καὶ κάποιος γέροντας, αὐτός, καὶ μπρὸς καὶ πίσω
θωρώντας, θέλει τὸ καλύτερο καὶ γιὰ τοὺς δυὸ ποὺ ὀμώνουν.

Ἰάκ. Πολυλάς:

Μόν' οἱ ἀθάνατοι θεοὶ κ' ἐξόχως ὁ Κρονίδης
γνωρίζ' εἰς ποῖον διώρισε τὸν θάνατον ἢ μοῖρα.

Ἀλέξ. Πάλλης:

Μὰ ἀφτό, θαρρῶ, τοῦ Κρόνου ὁ γιὸς τὸ ξέρει, κι' οἱ αἰώνιοι
ἄλλοι θεοί, σὲ πίνονε τους γραφτὸ ἔναι νὰ πεθάνει.

Ἰάκ. Πολυλάς:

Σύνοδον εἶχαν οἱ θεοὶ στὸ πλάγι τοῦ Κρονίδη,
στὸ δῶμα τὸ χρυσόστρωτον καὶ τοὺς κερνοῦσε ἡ θεία
Ἥβη τὸ νέκταρ καὶ φαιδροὶ μὲ τὰ χρυσὰ ποτήρια
ἀντιπροπίναν κ' ἔβλεπαν τὴν πόλιν τοῦ Πριάμου.

Ν. Καζαντζάκης - Ἰ. Κακριδῆς:

Ὡστόσο πλάι στὸ Δία σὲ σύναξη μαζί οἱ θεοὶ ἐκαθόνταν
μὲς στὸ χρυσόστρωτο παλάτι του, κι ἡ Ἥβη ἢ σεβάσμια γύρω
σὲ ὅλους κρασί κερνοῦσε ἀθάνατο· κι αὐτοὶ τὴν Τροία θωρώντας
ὁ ἕνας τὸν ἄλλο ἀντιχαιρέτιζε μὲ τὴ χρυσή του κούπα.

Δ163 Εὖ γὰρ ἐγὼ τότε οἶδα κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν·
ἔσσεται ἡμαρ, ὅτ' ἂν ποτ' ὀλώλῃ Ἴλιος ἱρή
καὶ Πρίαμος καὶ λαὸς ἐυμμελίῳ Πριάμοιο.

Δ320 Ἄλλ' οὐ πῶς ἅμα πάντα θεοὶ δόσαν ἀνθρώποισιν·
εἰ τότε κοῦρος ἔα, νῦν αὐτέ με γῆρας ὀπάζει.

Ε339 Πρυμνὸν ὑπερ θέναρὸς· ρέε δ' ἄμβροτον αἶμα θεοῖο,
ἰχώρ, οἷος πέρ τε ρέει μακάρεσσι θεοῖσιν·
οὐ γὰρ σῖτον ἔδουσ', οὐ πίνουσ' αἶθοπα οἶνον,
τοῦνεκ' ἀναίμονές εἰσι καὶ ἀθάνατοι καλέονται.

Ε405 Σοὶ δ' ἐπὶ τοῦτον ἀνῆκε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
νήπιος, οὐδὲ τὸ οἶδε κατὰ φρένα Τυδέος υἱός,
ὅττι μάλ' οὐ δηναιὸς ὅς ἀθανάτοισι μάχεται,
οὐδὲ τί μιν παῖδες ποτὶ γούνασι παππάζουσιν
ἐλθόντ' ἐκ πολέμοιο καὶ αἰνῆς διηγομένης.

Ἄλέξ. Πάλλης:

Τὶ μοῦ τὸ λέει ἀλάθεφτα ἐμένα ἀφτὸ ἡ ψυχὴ μου·
θὰ φέξει ἡ μέρα μιὰ φορά ποῦ θὰ χαθεῖ κι' ἡ Τροία
κι' ὁ βασιλιᾶς ὁ Πρίαμος κι' ὁ ξακουστὸς λαὸς του.

Ν. Καζαντζάκης - Ἰ. Κακριδῆς:

Τὶ ἐγὼ στὸ νοῦ μου καὶ στὰ φρένα μου καλὰ τὸ ξέρω ἀλήθεια:
θὰ ξημερώσει μέρα κάποτε ποῦ θὰ χαθεῖ τὸ κάστρο
τῆς Τροίας κι ὁ Πρίαμος ὁ πολέμαρχος κι ὅλος μαζί ὁ λαὸς του.

Ἄλέξ. Πάλλης:

Μὰ ἔλα ποῦ πάντα νά! οἱ θεοὶ δὲ μᾶς τὰ δίνουν ὅλα·
νιὸς τότε ἂν εἴμουν, σεβασμὸ κερδίζω τώρα ὡς γέρος.

Ν. Καζαντζάκης - Ἰ. Κακριδῆς:

Ὅλα οἱ θεοὶ μαζί δὲν τὰ ὅωκαν ὥστόσο στοὺς ἀνθρώπους·
κι ἂν ἤμουν τότε νιός, γεράματα μ' ἔχουν πλακώσει τώρα.

Ἰάκ. Πολυλλᾶς:

Ρέει τὸ αἷμα τῆς θεᾶς καὶ ἄφθαρτον εἶν' ἐκεῖνο,
τὸ ἔχουν μόν' οἱ μάκαρες θεοὶ καὶ ἰχώρ τὸ λέγουν·
οἶνον δὲν πίνουν οἱ θεοί, μήτε σιτᾶρι τρώγουν,
κι' εἶναι διὰ τοῦτο ἀναίματοι καὶ ἀθάνατοι καλοῦνται.

Ἄλέξ. Πάλλης:

Κι' ἔτρεχε πιά τὸ αἷμα τῆς τ' ἀθάνατο, ὁ νιχῶρας
τέτιος ποῦ τρέχει ἀπ' τοὺς θεοὺς τοὺς μυριοβλογημένους,
γιατὶ δὲν πίνουν φλογωπὸ κρασί, δὲν τρῶνε στᾶρι,
κι' εἶναι γιὰ κεῖνο ἀναίματοι κι' ἀθάνατους τοὺς λένε.

Ἄλέξ. Πάλλης:

Τώρα ἡ κουκουβαγιόματη θεὰ Ἀθηνᾶ κι' ἑσένα
σοῦστειλε αὐτόν...θεότρελος! ποῦ δὲ λογιάζει ὁ νοῦς του,
σὰν πολεμᾶς μὲ τοὺς θεοὺς πὼς δὲν πολυχρονίζει,
οὔτε ἀπ' τὸν πόλεμο γυρνᾶς κι' ἀπ' τῇ σφαγῇ ν' ἀκούσεις
στὰ γόνατά σου τὰ γλυκὰ λογᾶκια τῶν παιδιῶν σου.

Ν. Καζαντζάκης - Ἰ. Κακριδῆς:

Μὰ αὐτὸν τὸν ἔσπρωξε ἡ Γλαυκόματη νὰ σὲ χτυπήσει τώρα
—ὁ ἀνέμυαλος, κι οὐδὲ στὰ φρένα του τὸ ἔχει ὁ Διομήδης νιώσει
πὼς ὅποιος τὰ ἔβαλε μὲ ἀθάνατους ζωὴ πολλὴ δὲν ἔχει,
κι οὐδὲ κρατεῖ παιδιά στὰ γόνατα, πατέρα νὰ τὸν κρᾶζουν,
σύντας γυρίζει ἀπὸ τὸν πόλεμο κι ἀπ' τῇ σφαγῇ τὴν ἄγρια.

E426 Ὡς φάτο, μείδησεν δὲ πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε,
καὶ ρά καλεσσάμενος προσέφη χρυσῇν Ἀφροδίτην·
«Οὐ τοι, τέκνον ἐμόν, δέδοται πολεμῆϊα ἔργα,
ἀλλὰ σὺ γ' ἡμερόεντα μετέρχεο ἔργα γάμοιο.

Z207 Πέμπε δὲ μ' ἐς Τροίην, καὶ μοι μάλα πόλλ' ἐπέτελλεν,
αἰὲν ἀριστεύειν καὶ ὑπείροχον ἔμμεναι ἄλλων,
μηδὲ γένος πατέρων αἰσχυνέμεν, οἳ μὲγ' ἄριστοι
ἐν τ' Ἐφύρῃ ἐγένοντο καὶ ἐν Λυκίῃ εὐρείῃ.

Z230 Τεύχεα δ' ἀλλήλοισ ἐπαμείψομεν, ὄφρα καὶ οἶδε
γνῶσιν ὅτι ξεῖνοι πατρώιοι εὐχόμεθ' εἶναι.

Z466 ὥς εἰπὼν οὗ παιδὸς ὀρέξατο φαίδιμος Ἴκτωρ
ἄψ δ' ὁ πάϊς πρὸς κόλπον ἐυζῶνοιο τιθήνης
ἐκλίνθη ἰάχων, πατρὸς φίλου ὅψιν ἀτυχθεῖς,
ταρβήσας χαλκόν τε ἰδὲ λόφον ἵππιοχαίτην,
δεινὸν ἀπ' ἀκροτάτης κόρυθος νεύοντα νοήσας.

Ἀλέξ. Πάλλης:

Γέλασε τότες τῶν θεῶν κι' ἀνθρώπωνε ὁ πατέρας,
καὶ τῇ ροδόσταχτη θεά φωνάζει καὶ τῆς κάνει:
Δὲν εἶναι, κόρη μου, οἱ δουλιῆς γιὰ σένα τοῦ πολέμου.
Ἐσὺ τίς γλυκοπόθητες κοῖτα δουλιῆς τοῦ γάμου.

Ν. Καζαντζάκης - Ἰ. Κακριδῆς:

Εἶπε, κι ὁ κύρης ἀχνογέλασε τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων,
καὶ τῇ χρυσῇ Ἀφροδίτῃ ἐφώνηξε κι αὐτά τῆς λέει τὰ λόγια:
Ὅχι, οἱ δουλειῆς γιὰ σένα, κόρη μου, δὲν εἶναι τοῦ πολέμου!
Ἐσὺ μονάχα κοῖτα τίς δουλειῆς τίς τρυφερές τοῦ γάμου.

Ἀλέξ. Πάλλης:

Νὰ πολεμήσω μ' ἔστειλε καὶ τόσα περικάλια
μοῦκανε, πάντα στῇ σφαγῇ νὰ φαίνομαι ἀπ' τοὺς πρώτους
κι' ἀπ' ὅλους πιὸ καλύτερος, μὴν τύχει καὶ ντροπιάσω
τὸ γένος τῶν πατέρων μου π' ἀτρόμητα κοντάρια
καὶ μὲς στὴν Κόρθο στάθηκαν καὶ στῆς Λυκιάς τοὺς κάμπους.

Ν. Καζαντζάκης - Ἰ. Κακριδῆς:

Κι ὅταν στὴν Τροία μὲ ξεπροβόδιζε, διπλοπαράγγελνέ μου
νὰ θέλω νὰ ἔμαι ὁ πρῶτος πάντα μου, νὰ ξεπερνῶ τοὺς ἄλλους,
νὰ μὴν ντροπιάσω τοὺς προγόνους μου ποτέ μου, ποὺ σταθῆκαν
οἱ πιὸ ἀντρειωμένοι μὲς στὴν Ἐφυρα καὶ στὴν πλατιὰ Λυκία.

Ἀλέξ. Πάλλης:

Κί ἔλα ἄς ἀλλάξουμε ἄρματα, ἔτσι νὰ δοῦν ἐδῶ ὅλοι
πὼς εἴμαστε ἀδερφοποιοὶ ἀπ' τοὺς παπούλιδές μας.

Ν. Καζαντζάκης - Ἰ. Κακριδῆς:

Καὶ τ' ἄρματά μας ἄς ἀλλάξουμε, καὶ τοῦτοι γιὰ νὰ μάθουν
πὼς φίλοι γονικοὶ λογιόμαστε κι' ἀπ' τὰ παλιὰ τὰ χρόνια

Ἀλέξ. Πάλλης:

Ἔτσι τῆς εἶπε, κι' ἄπλωσε τὰ χέρια στὸ παιδί του,
μὰ πίσω γέρνει τὸ παιδί στὸν κόρφο τῆς βυζάχτρας
μὲ τίς φωνές, τί τῶσκιαζε ἡ ὄψη τοῦ γονιοῦ του,
σὰν εἶδε π' ἀστραφτε ὁ χαλκὸς σπιθόβολα ὄχ τὸ κράνος,
κι' ἀπάνου σάλεβε ἀγριωπὴ ἡ ἀλογήσα φοῦντα.

Ν. Καζαντζάκης - Ἰ. Κακριδῆς:

Αὐτά εἶπε ὁ ξακουσμένος Ἐκτορας, κι ἀνοιεῖ στὸ γιὸ τὰ χέρια·

Z471 Ἐκ δ' ἐγέλασσε πατήρ τε φίλος καὶ πότνια μήτηρ·
αὐτίκ' ἀπὸ κρατὸς κόρυθ' εἴλετο φαίδιμος Ἴκτωρ,
καὶ τὴν μὲν κατέθηκεν ἐπὶ χθονὶ παμφανώσαν·
αὐτὰρ ὃ γ' ὄν φίλον υἱὸν ἐπεὶ κύσε πῆλέ τε χερσίν,
εἶπεν ἐπευξάμενος Διὶ τ' ἄλλοισιν τε θεοῖσι.

Z476 «Ζεῦ ἄλλοι τε θεοί, δότε δὴ καὶ τόνδε γενέσθαι
παῖδ' ἐμόν, ὥς καὶ ἐγὼ περ, ἀριπρεπέα Τρῶεσσιν,
ᾧδε βίην τ' ἀγαθόν, καὶ Ἰλίου Ἴφι ἀνάσσειν·
καὶ ποτέ τις εἶποι· «πατὴρ γ' ὅδε πολλὸν ἀμείνων»
ἐκ πολέμου ἀνιόντα· φέροι δ' ἕναρα βροτόεντα
κτείνας δῆϊνον ἄνδρα, χαρεΐη δὲ φρένα μήτηρ».

μά τὸ παιδί στῆς ὁμορφόζωστης τὸν κόρφο ἀκρύφτη βάγιας
 μὲ δυνατὲς φωνές, τὶ ἐτρόμαξε τὸν κύρη του θωρώντας,
 ἀπ' τὸ χαλκὸ ποὺ τὸν ἐσκέπαζε σκιαγμένο κι ἀπ' τῇ φούντα
 τὴν ἀλογίσια, ποὺ ἄγρια σάλευε κατάκορφα στὸ κράνος.

Ἄλξι. Πάλλης:

Γέλασε τότε ἡ μάννα του μιά στάλα κι' ὁ πατέρας
 Καὶ βγάζει ἀπ' τὸ κεφάλι ἐφτὺς ὁ Ἕχτορας τὸ κράνος
 καὶ τ' ἀπιθώνει χάμου ἐκεῖ καθὼς λαμποκοποῦσε,
 κι' ὅταν τὸ γιὸ του φίλησε καὶ χόρεψε στὰ χέρια,
 στὸ Δία κι' ὅλους τοὺς θεοὺς δεήθηκε ἔτσι κι' εἶπε.

Ν. Καζαντζάκης - Ἰ. Κακριδῆς:

Μὲ τὴν καρδιά τους τότε γέλασαν ὁ κύρης του κι ἡ μάνα,
 κι εὐτὺς ὁ ξακουσμένος Ἕχτορας ἀπ' τὸ κεφάλι βγάζει
 τὸ κράνος, καὶ στῇ γῇ τὸ ἀπίθωσε λαμποκοπώντας ὅλο.
 Παίρνει μετὰ τὸ γιό, τὸν φίλησε, τὸν χόρεψε στὰ χέρια,
 κι ἔτσι μετὰ στὸ Δία προσεύκουνταν καὶ στοὺς θεοὺς τοὺς ἄλ-
 λους.

Ἄλξι. Πάλλης:

Περικαλῶ σε, Δία μου, θεοί, περικαλῶ σας,
 ἄς δώσει ἡ χάρη σας κι' ἀφτὸς -ὁ γιός μου- μὲς στοὺς Τρῶες
 ὅπως κι' ἐγὼ νά ξακουσεῖ, ἔτσι ἀντριωμένος πάντα
 κι' ἄξιος τῆς Τροίας βασιλιάς. Κι ἄς ποῦν γιὰ ἀφτὸν μιά μέρα
 «Ἀφτὸς ἀπ' τὸν πατέρα του πολὺ πιὸ παλικάρι»
 καθὼς γυρνᾷ ἀπ' τὸν πόλεμο· καὶ ματωμένα ἄς φέρνει
 μαζί του λάφυρα, ἀπ' ὄχτρο ποὺ σκότωσε παρμένα,
 ποὺ νάν τὸν δεῖ ἡ μαννοῦλα του καὶ νά χαρεῖ ἡ καρδιά τῆς.

Ν. Καζαντζάκης - Ἰ. Κακριδῆς:

Πατέρα Δία κι ἐσεῖς οἱ ἐπίλοιποι θεοί, καὶ τοῦτος δῶστε,
 ὁ γιός μου, ὅπως ἐγὼ περὶ λαμπρος μέσα στοὺς Τρῶες νά γένει,
 ἄντρας τρανός, καὶ πολυδύναμα τὴν Τροία νά κυβερνήσει·
 κι ἕνας νά πεῖ: «πολὺ καλύτερος ἀπ' τὸ γονιό του ἐτοῦτος»,
 σά θά γυρίζει ἀπὸ τὸν πόλεμο μὲ κοῦρσα αἱματωμένα
 ὄχτροῦ ποὺ σκότωσε, κι ἡ μάνα του βαθιά ν' ἀναγαλλιάσει.

Z482 Ὡς εἰπὼν ἀλόχοιο φίλης ἐν χερσὶν ἔθηκε
 παῖδ' ἑόν· ἡ δ' ἄρα μιν κηῶδεϊ δέξατο κόλπῳ
 δακρυόεν γελάσασα· πόσις δ' ἐλέησε νοήσας,
 χειρὶ τέ μιν κατέρεξεν ἔπος τ' ἔφατ' ἕκ τ' ὀνόμαζε.

Z486 «Δαιμονίη, μή μοι τι λήν ἀκαχίζεο θυμῷ·
 οὐ γὰρ τίς μ' ὑπὲρ αἴσαν ἀνὴρ Ἄιδι προΐαψει·
 μοῖραν δ' οὐ τίνα φημι πεφυγμένον ἔμμεναι ἀνδρῶν,
 οὐ κακόν, οὐδὲ μὲν ἐσθλόν, ἐπὴν τὰ πρῶτα γένηται.

Z490 Ἄλλ' εἰς οἶκον ἰοῦσα τὰ σ' αὐτῆς ἔργα κόμιζε,
 ἱστὸν τ' ἡλακάτην τε, καὶ ἀμφιπόλοισι κέλευε
 ἔργον ἐποίχεσθαι· πόλεμος δ' ἄνδρεςσι μελήσει
 πᾶσι, μάλιστα δ' ἐμοί, τοῖ Ἰλίῳ ἐγγεγάσιν».

Ἄλεξ. Πάλλης:

Εἶπε, καὶ βάζει τὸ παιδί στῆς γυναικὸς τὰ χέρια,
κί' ἐκείνη πίσω τῷ γυρε στὸ μυρισμένον κόρφο
καὶ πικροχαμογέλασε μὲ μάτια δακρυσμένα.
Καὶ σάν τὴν εἶδε κί' ἔκλαιγε, τὴν πόνεσε ἡ ψυχὴ του,
καὶ τρυφερά τὴ χαῖδεψε καὶ μὲ καημὸ τῆς εἶπε.

Ν. Καζαντζάκης - Ἰ. Κακριδῆς:

Ἔτσι μιλεῖ, καὶ στῆς γυναίκας του τὰ χέρια τὸν ὑγιό τους
ἀπίθωσε, κι αὐτὴ τὸν δέχτηκε στὸ μυρωδάτο κόρφο
δακρυογελῶντας· τὴν ἐπόνεσε καθὼς τὴν εἶδε ἐκεῖνος,
καὶ μὲ τὸ χέρι του τὴ χαῖδεψε κι αὐτὰ τῆς λέει τὰ λόγια.

Ἄλεξ. Πάλλης:

Μὴ μοῦ βαριοπικραίνεσαι, γυναῖκα, καὶ κανένας,
ἂν δὲν τό γράφει ἡ μοῖρα μου, στὸν Ἄδη δὲ μὲ στέλνει.
Εἶδε ἀπ' τὸ ριζικὸ κανεῖς δέ θά σωθεῖ ποτές του,
θὲς ἀντριωμένος θὲς δειλός, μιάς ποῦ βρεθεῖ στὸν κόσμο.

Ν. Καζαντζάκης - Ἰ. Κακριδῆς:

Ἄμοιρη ἐσύ, μὴ μοῦ πικραίνεσαι μὲς στὴν καρδιά σου τόσο
κανεῖς, ἂν δὲν τὸ στρέγει ἡ μοῖρα μου, στὸν Ἄδη δὲ μὲ στέλνει·
τὸ ξέρω, ἀπ' τὸ γραφτὸ κανένας μας, κι οἱ γιὰ παλικάρι,
μὰ καὶ στὸν κόσμο αὐτὸ γεννήθηκε, δὲ γλίτωσε ποτέ του.

Ἄλεξ. Πάλλης:

Μόν' μέσα τώρα πῆγαινε νὰ κάτσεις στὶς δουλειές σου,
στὴ ρόκα καὶ στὸν ἀργαλιό, κί' ἄς κάτσουν πὲς κί' οἱ σκλάβες·
ὅσο γιὰ πόλεμο ποῦ λές, οἱ ἄντρες θά φροντίσουν,
ὅλοι κί' ἀπ' ὅλους πρῶτα ἐγώ, ὅσοι κί' ἂν ζοῦν στὴν Τροία!

Ν. Καζαντζάκης - Ἰ. Κακριδῆς:

Μόν' τώρα ἐσύ στὸ σπίτι πῆγαινε καὶ τίς δουλειές σου κοίτα,
τὸν ἀργαλειό, τὴν ἀλακάτη σου, καὶ πρόσταζε τίς βάγιες
νὰ πιάνουνε δουλειά· τὸν πόλεμο θά τὸν κοιτάξουν οἱ ἄντρες
ὅλοι ὅσοι μὲς στὴν Τροία γεννήθηκαν, κι ἐγὼ περίσσια ἀπ' ὅλους.

Π. Δ. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ

Ίάκωβος Μπαΐμε (ΒÖΗΜΕ)

Τò σύμβολο

τῆς Χριστιανικῆς Θεοσοφίας

Ὁ Ίάκωβος Μπαΐμε ἦταν μιὰ φωτεινὴ ψυχὴ, ἡ ὁποία γεννήθηκε τὸ 1575 στὴν Ἀλτσαϊδεβέργη. Κατὰ τὴν παιδική του ἡλικία ἔβοσκε πρόβατα καὶ μαθήτευσε ὡς ὑποδηματοποιός. Τοῦτο συνετέλεσε νὰ θεωροῦν αὐτὸν ἄσημο, ἐπειδὴ δὲν εἶχε μεγάλη σχολικὴ μόρφωση καὶ λόγῳ τῶν ἐσωτερικῶν μυητικῶν καταστάσεών του, ποὺ ἀργότερα ἐκδήλωσε στὴν ἐπιστήμη τῶν Καββαλιστῶν, τῶν Γνωστικῶν καὶ Νεοπλατωνικῶν Ἑσωτεριστῶν, ἔλεγαν γιὰ τὸν Μπαΐμε, τὰ «παρὰ τίνος καὶ πῶς;» ἐδιδάχθη τὶς μεταφυσικὲς ἀποκαλύψεις καὶ ἰκανότητες ποὺ τὸν διέκριναν.

Στὸ σχολεῖο του ἔμαθε μόνον γραφὴ καὶ ἀνάγνωση καὶ ἔβλεπε διάφορες ὀπτασίες ἀπὸ πολὺ μικρός. Κάποτε, ἐνῶ βρισκόταν μόνος του στὸ ὑποδηματοποιεῖο, μπῆκε ἓνας πελάτης καὶ ἀγόρασε παπούτσια, καὶ ὅταν βγήκε ἔξω νὰ φύγῃ, ἐνῶ δὲν ἐγνώριζε τὸ ὄνομά του, τοῦ φώναξε «Ίάκωβε, ἔλα ἐδῶ».

Ὁ νεαρὸς Μπαΐμε υπάκουσε

στὴν πρόσκληση καὶ πῆγε κοντά του. Τότε ὁ ξένος καὶ ἀγνωστος πελάτης προσήλωσε ἐπάνω του βλέμμα καλοκάγαθο καὶ διαπεραστικὸ καὶ τοῦ εἶπε: «Ίάκωβε, εἶσαι μικρός, ἀλλὰ θὰ ἔλθῃ μέρα κατὰ τὴν ὁποία, θὰ εἶσαι μεγάλος καὶ θαυμαστός. Σεβάσου τὸ Θεὸ καὶ ἐρεύνα τὰ Μυστήριά του. Θὰ ὑποστής στερήσεις καὶ φτώχεια καὶ θὰ καταδιωχθεῖς. Ἀλλὰ ἔχε θάρρος καὶ ὑπόμονη». Ὁ ἀγνωστός τὸν χαιρέτησε καὶ ἀμέσως ἔγινε ἄφαντος.

Δὲν πέρασε πολὺς χρόνος καὶ ὁ νεαρὸς Ίάκωβος περιήλθε σὲ ἔκσταση, ἡ ὁποία εἶχε διάρκεια ἐπὶ ἡμερῶν. Ὅταν πέρασε ἡ ἔκσταση, ἐξ αἰτίας τῆς ὁ Μπαΐμε ἐγνώριζε τὰ Μυστήρια τῆς δημιουργίας τοῦ Σύμπαντος, ἐξ ἀποκαλύψεως. Σὲ ἄλλες ἐσωτερικὲς του ἐξάρσεις τοῦ ἀποκαλύφθηκε ἡ γνώση τῶν νόμων τῆς ζωῆς, ἡ ἐνότητα ὅλων τῶν ὄντων, τὰ ὁποία συνέγραψε σὲ 30 βιβλία, καὶ τὰ ὁποία περιέχουν ἀσύλληπτο

έσωτερισμὸ περὶ τῆς φύσεως καὶ τοῦ πνεύματος.

Ἐνα ἀπὸ τὰ βιβλία του, ἐπιγραφόμενο «ΗΩΣ», περιῆλθε στὰ χέρια κάποιου εὐπατρίδη ὀνομαζόμενου Ἐνδερν, ὁ ὁποῖος ἔμεινε κατάπληκτος ἀπὸ τὸ σοφὸ περιεχόμενό του καὶ τὸ ἐξέδωκε, σὲ πολλὰ ἀντίγραφα. Ἐνα ἀπὸ τὰ ἀντίγραφα αὐτὰ περιέπεσε στὰ χέρια τοῦ ἐπίσκοπου Ρίχτερ, ἀνθρώπου περιωρισμένης διάνοιας καὶ φανατικοῦ.

Ἡ ἰδέα ὅτι ἕνας φτωχός, ἄσημος καὶ ἀγράμματος τσαγκάρης, γνώριζε περισσότερα ἀπ' αὐτόν, ἐξερέθισε τὸν Ρίχτερ, ὁ ὁποῖος, ἀπὸ τότε, ἄρχισε νὰ τὸν καταδιώκει καὶ ἔγινε ὁ ἀσπονδότερος ἐχθρὸς τοῦ Μπαίμε. Τὸν κατήγγειλε ὡς αἰρετικό, γιὰ μόνον τὸ λόγο, ὅτι ἀποτελοῦσε δυσμενὴ λόγον σύγκρισης γι' αὐτόν, ἀπὸ ζήλεια-φθόνου.

Ὁ Μπαίμε, καίτοι ἀπαίδευτος, εἶχε ἐκδηλώσει φοβερὲς ἐσωτερικὲς δυνάμεις, γνώριζε τὶς ρίζες τῶν λέξεων κάθε γλώσσας, τὶς ἐσωτερικὲς ιδιότητες κάθε φυτοῦ καὶ ζώου, μὲ τὴν ἀπλή παρατήρησή του. Στὰ βιβλία του ἐκφράζεται ἀλληγορικὰ καὶ τοῦτο διότι, ὅπως ὁ Ἰδιὸς ἔλεγε, «ὁ πεπερασμένος νοῦς τοῦ ἀνθρώπου δὲν μπορεῖ νὰ συλλάβει τὶς ἐνέργειες τοῦ ἁπείρου Θεοῦ».

Τὰ πάντα, λέγει, διέπει κεντρικὸς νόμος, ἐνιαῖος καὶ αἰώ-

νιος. Ὅταν κανένας μπορέσει νὰ καταλάβει τὴν στὸ ἐσωτερικὸ τῶν πραγμάτων λανθάνουσα ἀρχή, γνωρίζει τὸ μέγα Μυστήριον τῆς ὑπαρξης τούτων. Ὄνομάζει τὸ παγκόσμιο «Εἶναι» ἄβυσσο (χάος), μέσα στὴν ὁποία ὑπάρχει αἰώνια, ἀπύθμενη, ἀδημιούργητη θέληση, ἡ ὁποία διαρκῶς ἔχει τὴν τάση νὰ ἐκδηλωθεῖ. Ἀλλὰ γιὰ νὰ γίνει αὐτό, πρέπει κατ' ἀνάγκη νὰ διαφοροποιηθεῖ-μεταμορφωθεῖ. Κατὰ συνέπεια, ἡ θέληση δημιουργεῖ καθρέφτη, στὸν ὁποῖο ἀντανάκλᾳ τὶς λανθάνουσες στὴν Ἄβυσσο (χάος) δημιουργικὲς καταστάσεις ἢ νόμους καὶ δι' αὐτῶν ἐκδηλώνεται ὁ ὁρατὸς κόσμος.

Κατ' αὐτὸ τὸν τρόπο, ἡ θεότητα θεωρεῖ τὰ πάντα στὸν καθρέφτη καὶ τὸ διφυὲς τῆς δημιουργίας, λανθάνει σ' αὐτή, γιὰ νὰ γίνει δημιουργικὴ καὶ ἐξηγεῖ ὁ Μπαίμε ὅτι ὁ καθρέφτης εἶναι ἡ αἰώνια Σοφία. Ἡ ἰδέα, ἥτοι ἡ Παρθένος Σοφία, εἶναι ἡ Ἄπειρη Μητέρα ὅπως ἡ θέληση εἶναι ὁ Ἄπειρος Πατέρας καὶ ἡ ἐκδήλωση τῆς θέλησης εἶναι ἡ φύση. Στὴ φύση ὑπάρχουν ἑπτὰ ιδιότητες. Οἱ δύο πρῶτες εἶναι ἡ Συστολή καὶ Διαστολή, ἀπὸ τὶς ὁποῖες προκύπτει τρίτη, ἡ Αἴσθησις ἡ ἐκδήλωση. Τὸ σύμπαν δημιουργήθηκε ἀπὸ τὶς ἑπτὰ ιδιότητες τῆς φύσης, οἱ ὁποῖες ὑπάρχουν σὲ κάθε ὄν, ὅλα δὲ τὰ ὄντα

ἀποτελοῦν ἀνεξάρτητες ἐξελισσόμενες ἀτομικότητες. Κατ' ἀνάγκη δέ, ὡς ἀνεξάρτητα, ἔχουν ἴδιο κέντρο καὶ ἐλευθερία προσανατολισμοῦ, πρὸς τὸ δικό τους κέντρο ἢ τὸ κέντρο τῆς θεότητος. Τὸ κακὸ ἔχει τὴν ἀρχή του ἀπὸ τὸ πρῶτο ὄν, τὸ ὁποῖο ἀκολούθησε τὸ δικό του κέντρο καὶ κήρυξε ἀνταγωνισμό κατὰ τῆς θεότητος.

Τὸ ἀνθρώπινο ὄν, στὴν ἀρχὴ ἦταν ἀνδρόγυνο καὶ κατόπι ἐπῆλθε ὁ διαφορισμὸς μὲ τὴν ὑπνωσι τοῦ Ἀδάμ, ὅπως γράφει ἡ βίβλος. Ἡ Σοφία τότε ὑπεχώρησε καὶ ἀποσύρθηκε στὸ βάθος τῆς ἀνθρώπινης ὑπόστασης, γιὰ νὰ ἀγρυπνεῖ ἐπὶ τῆς τύχης τοῦ ἀνθρώπου, μέχρι τῆς ἐκδήλωσης τοῦ Θεοῦ πνεύματος.

Συνέπεια ὅλων τῶν παραπάνω εἶναι ἡ ἐπικρατοῦσα σύγχιση καὶ οἱ συμφορὲς ἢ δοκιμασίες καὶ ἔτσι προέκυψαν ὄντα ἀρνητικά, τῶν ὁποίων ἡ χαρὰ εἶναι ἡ ἄρνηση καὶ τὸ κακὸ στὸν κόσμο.

Ἀφ' οὗτου ὁμως τὸ πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ ἐνσαρκώθηκε, ἡ φύση ποὺ τὸν περίμενε, ἐπανερχεται σιγὰ-σιγὰ στὴν ἰσορροπία καὶ τὴ δόξα τῆς, στὴν ἐκπνευμάτωσὶ τῆς, μὲ ἀνάλογα ἀποτελέσματα καὶ γιὰ τὰ ὄντα τῆς. Γιὰ νὰ συμβαδίσουμε ὅμως μὲ τὸ ἔργο τῆς παλινόρθωσης

πρέπει νὰ εἴμαστε ἐσωτερικὰ συνδεδεμένοι μὲ τὸ πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ καὶ νὰ καλλιεργοῦμε τὶς ιδιότητες τῆς ἁρενας καὶ θήλειας φύσης, ἐπανακτῶντες μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο τὴν ἀπωλεσθείσα ἰσορροπία μας πρὸς τὶς ἐπιταγὲς τῆς φύσεως καὶ τὰ μέσα καὶ τρόπο τῆς ἐξέλιξής μας.

Κατὰ τὸν Μπαῖμε, ἀκολουθεῖ ἡ πλάση τοῦ πρώτου Ἀδάμ, τέλειου ἀνδρογύνου, ὁ ὁποῖος ζοῦσε «ἐν Θεῷ», ἀλλὰ ὑπέστη τὸ μεγάλο πειρασμό, ἔπεσε καὶ ἔδωκε γένεση στὰ δύο φύλα καὶ ἀπὸ τότε τὰ πλάσματα τοῦ διαχωρισμένου Ἀδάμ εἶναι δίφυλα καὶ θὰ περιμένουν τὴ νέα πραγμάτωση καὶ τὴν ἐνοποίησή τους ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ, ποὺ γεννήθηκε ἀπὸ τὴν αἰώνια Παρθένα.

Ὁ Μπαῖμε κατηγορήθηκε ὡς αἵρετικὸς καὶ ἐκινδύνεψε νὰ καεῖ ζωντανός. Κατόρθωσε ὅμως νὰ διαφύγει τὴ δοκιμασία, διότι δὲν ἔπρεπε νὰ ἔχει αὐτὴ τὴν τύχη, καὶ τὸν ἴδιο χρόνο τῆς δίκης του (1624) πέθανε σὲ ἡλικία 89 χρόνων, χωρὶς νὰ δώσει τὴ χαρὰ στὰ αἰμοβόρα τέρατα τῆς Ἱερῆς Ἐξέτασης μὲ τὸ κάψημό του στὴ φωτιά ποὺ τοῦ ἐτοίμαζαν, ἀλλὰ τὸν δέχτηκε στὴν ἀγκαλιά τῆς ἡ «*ΗΩΣ*», ποὺ ἦταν ἡ αἰτία τῆς καταδίκης του.

ΚΩΣΤΗ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΥ

‘Ο Κομήτης

(Θέατρο Ίδεων)

(συνέχεια από τὸ προηγούμενο τεύχος)

ΠΡΑΞΗ Β΄

Δειλινὸ τῆς ἴδιας μέρας

‘Ο Ἀφηγητής: (πρὶν ἀνοίξει ἡ αὐλαία): ‘Ο φόβος τοῦ θανάτου ἀπλώνεται. Ἀλλὰ οἱ δυνατὲς ψυχὲς δὲν τὸν φοβοῦνται...

Σκηνὴ Α΄

(Τζούλια, Φίλιππος)

Τζούλια: Αὐτή, λοιπόν, Φίλιππε, ἦταν ἡ ζωὴ μου.

Φίλιππος: Εἶσαι γενναῖο κορίτσι, Τζούλια, θαρρετὸ καὶ θετικό. “Ε-
χεις ὅλη τὴν ἐκτίμησή μου καὶ τὴν ἀγάπη μου.

Τζούλια: Ἀγάπη διανοητική, Φίλιππε;

Φίλιππος: Ἀγάπη καθολική, Τζούλια. Καὶ δὲν εἶσαι κανένα ἀνόητο κοριτσάκι γιὰ νὰ ζητᾷς συναισθηματικούς ἐνθουσιασμούς, ποὺ μιὰ στιγμή σηκώνονται ψηλὰ στὸν οὐρανό, σὰν Ἀϊβασι-
λιάτικα μπαλόνια, γιὰ νὰ σπάσουν σὲ λίγο καὶ νὰ σωρια-
στοῦν ἄθλια ράκη στὴ λάσπη. Ἡ πραγματικὴ ἀγάπη δὲν εἶ-
ναι τρελλὸς ἐνθουσιασμός. Πρέπει νὰ βασίζεται στὴν ἐκτί-
μηση.

Τζούλια: Δὲν ξέρω, Φίλιππε. Μὲ εἶπες πρὶν ἀπὸ λίγο θετικό κο-
ρίτσι. Καὶ εἶχες δίκιο. Ἦμουν ὡς σήμερα τὸ πρῶι. Ἀπὸ σή-
μερα ὅμως τᾶχω χαμένα. Ζῶ μέσα σ’ ἓνα ὠραῖο ὄνειρο. Σ’
ἓνα εὐτυχισμένο ὄνειρο, Φίλιππε.

Φίλιππος: Τ’ ὄνειρο αὐτὸ τὸ συμμερίζομαι, Τζούλια. Ἀλλὰ βλέπεις
κί’ ἐσὺ πὼς προηγήθηκε ἡ ἐκτίμηση. Ἡ ἀμοιβαία ἐκτίμηση
ἀπὸ μέρους καὶ τῶν δυὸ μας. Κι ἔτσι ἡ ἀγάπη μας ἔχει γερά
θεμέλια. Δὲν ἔχει κτισθεῖ στὴν ἄμμο.

Τζούλια: Μποροῦσα νὰ μὴ σ’ ἐκτιμῶ, νὰ μὴ σὲ θαυμάζω, Φίλιππε;
Δὲ μοιάζεις μὲ τοὺς ἄλλους ἐσύ. Μήπως δὲ νοιώθεις τὴν

άζια σου; Είσαι ένας ἀληθινὸς ἄνδρας. Ὁ μοναδικὸς στὸν κόσμο γιὰ μένα, Φίλιππε.

Φίλιππος: Τζούλια, μὲ κάνεις ἀληθινὰ εὐτυχισμένον. Γιατὶ κι' ἐσὺ εἶσαι ἀληθινὴ γυναίκα, κι ὄχι κοῦκλα. Ὅλοι μας σ' ἔχουμε ἐκτιμήσει, ὅλοι μας σὲ θαυμάζουμε, καθὼς εἶσαι ζωντανή, θετική, ἐξυπνη καὶ τόσο ὁμορφη καὶ χαριτωμένη.

Τζούλια: Μόνον ἡ δικὴ σου γνώμη μ' ἐνδιαφέρει, Φίλιππε. Ἀλλὰ μὲ κάνεις νὰ ντρέπομαι μὲ τὰ τόσα ποὺ λές.

Φίλιππος: Πῶς μπορῶ νὰ μὴν ὑπερηφανεύομαι γιὰ τῆς ἀγαπημένης μου γυναικούλας τὶς ὀλοφάνερες χάρες καὶ τὰ τόσα της προτερήματα; Ἀλλά, τί ἔχεις, Τζούλια;

Τζούλια: Εἶπες «γυναικούλας σου» καὶ συλλογίστηκα πῶς ἴσως νὰ μὴν γίνω ποτέ. Σήμερα τὰ μεσάνυχτα, ποιὸς ξέρει...

Φίλιππος: Δὲν λυπᾶμαι γιὰ τὸν κομήτη, Τζούλια. Χωρὶς αὐτόν, ἴσως δὲ θ' ἀνοίγαμε ποτέ τὶς καρδιές μας. Ἡ σημερινὴ μέρα μοῦδωσε τόση χαρά, τόσην εὐτυχία, ποὺ τῆς χαρίζω ὅλες τὶς ἄλλες μέρες τῆς ζωῆς μου.

Τζούλια: Ἔχεις δίκιο, Φίλιππε. Μιὰ μέρα σὰν τὴν σημερινὴ ἀξίζει ὀλάκερη ζωὴ. Εἶμαι δικὴ σου, Φίλιππε, ἡ γυναικούλα σου. Καὶ εἶμαι εὐτυχισμένη γι αὐτό.

Φίλιππος: Εὐχαριστῶ, Τζούλια. Εἴμαστε πλασμένοι ὁ ἓνας γιὰ τὸν ἄλλον. Καὶ εἴμαστε κι οἱ δυὸ μας ἀληθινὰ εὐτυχισμένοι.

Τζούλια: Πάμε νὰ δοῦμε τὸ ἡλιοβασίλεμα. Μπορεῖ νᾶναι τὸ τελευταῖο τῆς ζωῆς μας, ἀλλὰ ταυτόχρονα καὶ τὸ πρῶτο ποὺ ἀξίζει ὅ,τι κι ἂν πεῖς. Καὶ δὲ θὰ λυπηθῶ, Φίλιππε, ἂν θᾶναι καὶ τὸ τελευταῖο, γιατί—σὰν τὸν Φάουστ—μπορῶ νὰ πῶ στὴ στιγμὴ νὰ σταματήσει. Εἶμαι ἀπόλυτα εὐτυχισμένη! *(Φιλιοῦνται καὶ φεύγουν ἀγκαλιασμένοι).*

Σκηνὴ Β'

(Ἀγησίλαος, Εὐτέρπη, Λίζα)

Ἀγησίλαος: Ἀμοιρο παιδί, ἄμοιρο παιδί! Ἐμεῖς ζήσαμε καὶ γεράσαμε. Ἀλλά σὺ;

Λίζα: Σῶπα, μπαμπά, μὴ μ' ἀπελπίζεις. Μπορεῖ νὰ μὴν πάθουμε τίποτα. Ὁ κύριος Τάκης λέει πῶς ἔτσι ἔγινε καὶ μὲ τὸν κομήτη τοῦ Χάλεϋ, ἐδῶ καὶ τριάντα χρόνια.

Ἀγησίλαος: Μακάρι, παιδί μου, μακάρι. Ἀλλ' ἡ οὐρά εἶναι δηλητηριασμένη.

Λίζα: Ἐγὼ θὰ βγῶ στὴ βεράντα. Ἴσως νὰ εἶναι καὶ οἱ ἄλλοι μαζεμένοι ἐκεῖ.

Ευτέρπη: Πρόσεξε, Λίζα, μὴν κρυώσεις, γιατί κάνει κρύο.

Λίζα: Μ' ἀφοῦ δὲ θὰ ζήσουμε ἄλλη μέρα; Δὲν προφταίνω ν' ἀρωστήσω, γιατί στὸ ἀναμεταξύ θάχω πεθάνει. (φεύγει).

Σκηνή Γ'

(Ἀγησίλαος, Εὐτέρπη)

Ἀγησίλαος: Ἀμοιρο παιδί! Τῶχει πάρει ἀφήφιστα. Δὲ νιώθει τὸν κίνδυνο. Περνάμε σήμερα τὴν τελευταία μας μέρα. Ἐφτασαν τὰ μεσάνυχτα. Ἡ οὐρά εἶναι δηλητηριασμένη.

Εὐτέρπη: Καλά, ντέ, μὴν κάνεις ἔτσι. Δὲν ἀκούς τί σοῦ λένε; Μπορεῖ καὶ νὰ μὴ γίνει τίποτα.

Ἀγησίλαος: Ἀστειεῦσαι, Εὐτέρπη μου; Ἐδῶ εἶναι ἐπίσημες ἀνακοινώσεις. Ἡ οὐρά εἶναι δηλητηριασμένη.

Εὐτέρπη: Ὅ,τι θέλει ὁ Θεός.

Ἀγησίλαος: Ἐδῶ πάνω πού βρεθήκαμε, οὔτε τὸ Θεὸ δὲν μπορούμε νάχουμε βοήθεια. Οὔτε παπὰς δὲν ὑπάρχει νὰ μᾶς ξεμολογήσει.

Εὐτέρπη: Θέλεις νὰ ξεμολογηθεῖς γιατί αἰσθάνεσαι βαρειά τὴ συνείδησή σου. Σόνιες καὶ ξε-Σόνιες οὐκ ὀλίγες.

Ἀγησίλαος: Ἀφησέ τα αὐτά, Εὐτέρπη. Ἐδῶ καράβια χάνονται, κ' ἐσεῖς βαρκοῦλες ἀρμενίζετε;

Εὐτέρπη: Ἄν ἡ Σόνια εἶναι βαρκοῦλα, τότε φαντάζομαι τί θάναι τὰ καράβια!

Ἀγησίλαος: Ἀφησε τὴ γκρίνια, Εὐτέρπη. Στὴν ἡλικία μου εἶμαι γιὰ τέτοια;

Σκηνή Δ'

(Ἀγησίλαος, Εὐτέρπη, Τάκης, Κρίτων, Λέανδρος)

Τάκης: Καλησπέρα σας! Μμ!, γιὰ ἐτοιμοθάνατοι δὲ στέκεστε καθόλου ἄσχημα.

Εὐτέρπη: Κύριε Τάκη, εἶναι ὥρα γι ἄστεϊα;

Τάκης: Κυρία μου, οἱ ἀρχαῖοι Ρωμαῖοι ἔδιναν πλοῦσια συμπόσια, καὶ στὰ ἐπιδόρπια φώναζαν ἕναν δοῦλο τους γιατρὸ καὶ τὸν διέταζαν νὰ τοὺς ἀνοίξει τὶς φλέβες. Αὐτὸ δὲν ἐμπόδιζε τὸ συμπόσιο νὰ συνεχίζεται μὲ μεγάλο κέφι. Καὶ σὰς βεβαιώνω πὼς πολὺ εὐχαρίστως θὰ δεχόμουν ἀπὸ πρόσκληση γιὰ ἕνα τέτοιο συμπόσιο, ἀντὶ τῆς κουζίνας τοῦ μπάρμπα-Λάζαρου. Ἐ! μπάρμπα-Λάζαρε, τί τρῶμε σήμερα βράδυ;

Μπάρμπα-Λάζαρος: (*Έξω από τη σκηνή*). Για τραπέζια είμαστε άποψε; Ό,τι βρεθεί.

Τάκης: Άστειεύεσαι, μπάρμπα-Λάζαρε; Έχει γούστο να φοβάσαι κ' έσύ τον θάνατο! Έσύ τον έχεις γνωρίσει. Τι Λάζαρος είσαι; Σήμερα θα φάμε καλά, να πάμε τουλάχιστο χορτάτοι. Είμαι ή πιό θετική ευχαρίστηση, για όσους δηλαδή έχουν γερά στομάχια, γιατί το δικό μου..., άλλ' ός είναι, άπόψε θα φάμε καί θα πιούμε καλά.

Λέανδρος: Ποιός συλλογίζεται το φαί; Η ζωή, τόσο γλυκειά, τόσον ωραία...! Καί να τελειώσουν όλα; Έτσι φρικτά, άποτρόπαια...Τα πτώματα να σαπίζουν στους δρόμους...

Τάκης: «Έμοϋ θανόντος, Γαΐα πυρή μιχθήτω».

Κρίτων: Λένε πώς ό θάνατος θάρθει άκαριαίως.

Άγηςίλαος: Έξαρτάται από το δηλητήριο. Μιά φορά, ή ούρά είναι δηλητηριασμένη.

Τάκης: Συνήθως το ψάρι βρωμάει άπ' το κεφάλι. (*Έρχεται ή Σόνια*). Θα μου πητε πώς ό κομήτης δέν είναι ψάρι. Ποιός ξέρει όμως; Άφοϋ ή ούρά είναι δηλητηριασμένη, φαντάσου τι θά-ναι το κεφάλι!

Εϋτέρπη: Έμās θα μās έπιτρέψετε. (*Παίρνει τον Άγηςίλαο από το μπράτσο καί φεύγουν*).

Σκηνή Ε'

(Τάκης, Κρίτων, Λέανδρος, Σόνια)

Σόνια: (*Μεθυσμένη*). Λοιπόν, ως έδω ήταν ή ζωή μας!

Τάκης: Έλατε, δεσποινίς Σόνια, έλατε!

Κρίτων: Καθήστε, δεσποινίς Σόνια.

Σόνια: Γειά σου, άγόρι μου. Καθήστε κ' έσεις να το κάψουμε. Σήμερα ζούμε, κι αύριο πεθαίνουμε. Η ζωή είναι γλυκιά, αλλά θέλει γλέντι ή ζωή.

Τάκης: Έτσι σέ θέλω, κορίτσι μου. Κάθησε Λέανδρε, κι άφησε τα ποιήματα καί την τέχνη να ξανασάνουν.

Σόνια: Κύριε Λέανδρε, είσαι σπουδαίος! Τα λές περίφημα! Άλλά νομίζω πώς είσαι μόνον λόγια. Τα λόγια είναι για τα κοριτσόπουλα. Έμείς θέλουμε έργα. Χά!Χά!Χά!

Λέανδρος: Ωραία μου, είμαι στις διαταγές σου.

Τάκης: Μπάρμπα-Λάζαρε, ένα μπουκάλι κονιάκ, από το καλό, καί τέσσερα ποτηράκια. Κάθησε, Κρίτων, έδω είναι όλα τα μεγάλα ιδανικά.

Σόνια: Έλα, αγόρι μου, κι ἄσε τὰ φούμαρα. Κύριε Λέανδρε, κάθησε. Τόσον καιρὸ ζοῦμε μὲ τσιριμόνιες. Ἀρκετά. Αὔριο θὰ πεθάνουμε. Ἐλᾶτε τώρα νὰ γλεντήσουμε.

Λέανδρος: Μὲ πολλὴ εὐχαρίστηση, ωραία μου Σόνια.

Τάκης: *(Γεμίζοντας τὰ ποτήρια τραγουδάει)* «Γλέντι τρελλὸ εἶν' ἡ μόνη μας ζωή...»

Λέανδρος: Έλα, Κρίτων, ἡ τελευταία μέρα τῆς ζωῆς μας.

Κρίτων: Δεσποινὶς Σόνια, ἐσεῖς μᾶς δίνετε κουράγιο.

Τάκης: Τὸ ἀσθενὲς φῶλον.

Σόνια: Γιατὶ νὰ μὴν ἔχω κουράγιο; Ἐπειδὴ θὰ πεθάνω; Τὶ ἔχω νὰ χάσω; Τὴν τιμὴ ἢ τὴν ὑπόληψη; Ἄς κλαῖν ὅσες τᾶχουν! Ἐβίβα! *(Τσουγκρίζουν ὅλοι καὶ πίνουν).*

Λέανδρος: Εἶναι φοβερὸ νὰ πεθάνουμε...

Κρίτων: Νὰ τελειώσουν ὅλα ἔτσι...

Τάκης: Ἀφῆστε πιά τὶς κλάψες.

Σόνια: Γεῖα στὸ στόμα σου, κύριε Τάκη. Τὰ λὲς περίφημα. Ἐλᾶτε παιδιά, τὰ ποτήρια σας. *(Κερνάει).* Θὰ τὸ κάψουμε, πρὶν μᾶς κάψει ὁ κομήτης.

Λέανδρος: Τὶ νὰ τὸ κάψουμε, ποὺ μᾶς ἔκαψες!

Σόνια: *(Μέ νάζι).* Σώπα...

Τάκης: Έλα, μουντάρη, πρόσεξε, γιατί θὰ τὸ πῶ τῆς Λίζας.

Σόνια: Τὶς τίμιες κοπέλες νὰ μὴ τὶς ἀνακατώνεις στὴν παρέα μας. *(Εἰρωνικά).* Θὰ τὶς λερώσουμε καὶ δὲν κάνει.

Κρίτων: Ἡ Σόνια ἔχει δίκιο.

Σόνια: Βέβαια κ' ἔχω δίκιο..., αγόρι μου ἐσύ!

Λέανδρος: Γιὰ στάσου, γιατί κ' ἐμεῖς ζηλεύουμε.

Τάκης: Τοὺς τρέλλανες τοὺς νεαροὺς, Σόνια.

Σόνια: Ἐγὼ τοὺς τρέλλανα; Ξυπνήσανε τὰ αἱματὰ τους. Χαλάλι στὸν κομήτη!

Κρίτων: Ἡ δεσποινὶς Σόνια εἶναι ὅλο κέφι ἀπόψε.

Σόνια: Δὲ θᾶμαι κι αὔριο, αγόρι μου. Κάτω ἡ ὑποκρισία! Χαλάλι του τοῦ κομήτη! Κάτω οἱ μάσκες!

Λέανδρος: Ἐνα φιλί, Σόνια.

Σόνια: Καὶ δύο, αγόρι μου. *(Ὁ Λέανδρος τὴ φιλεῖ. Ὁ Κρίτων ξυνίζει τὰ μοῦτρα του).*

Τάκης: Σήμερα ἔχει, αὔριο δὲν ἔχει...

Κρίτων: Κ' ἐγώ, δεσποινὶς Σόνια;

Σόνια: *(Τὸν κοιτάζει)*...Ὅχι...

Τάκης: Βρὲ βλάκα, δὲ ρωτοῦν, παίρνουν. Νά! ἔτσι. *(Κάνει ν' ἀγκαλιάσει τὴ Σόνια).*

Σόνια: Κάτω τὰ χέρια, σαχλέ. Ἐλᾶτε, ἐβίβα! *(Πίνουν ὅλοι. Ἐρχεται*

ἀπὸ τὴν πόρτα τῆς βεράντας ἡ Λίζα. Τοὺς βλέπει καὶ στέκεται μιὰ στιγμή σαστισμένη. Πεισμώνει, διασχίζει τὸ δωμάτιο καὶ φεύγει).

Τάκης: Τόμπολα!

Σόνια: Τῆς θίξαμε τὰ καλὰ ἦθη.

Κρίτων: (ποὺ δὲν ἀντελήφθη). Τὶ συνέβη;

Τάκης: Τίποτα. Τὶ νὰ συμβεῖ; «Κακαὶ συναναστροφὰι φθείρουσιν ἦθη χρηστά». Ἀφοῦ μπλέξατε μ' ἐμένα, τὸν γεροκολασμένον, θὰ κολαστεῖτε κ' ἐσεῖς. Καὶ εἶναι ἀκριβῶς ἡ παραμονὴ ποὺ θὰ πεθάνουμε.

Σόνια: Θὰ πεθάνουν οἱ ἄσχημες καὶ οἱ χαμηλοβλεποῦσες. Ὅμορφη δὲν εἶμαι, ἀλλὰ δὲ χωνεύω τὴν ὑποκρισία. Ἀρκετὰ τόσον καιρό! Τώρα, ζήτω τὸ κέφι!

Λέανδρος: Εἶσαι σπουδαία, Σόνια

Σόνια: Μπα; Ἀλήθεια; Τόσον καιρὸ σαλιάριζες μὲ τὴ μικρὴ καὶ φύλαγες πισινή. Τώρα, μοῦ ξύπνησες;

Τάκης: Εἶπαμε, τώρα τοὺς ξύπνησες τὰ αἵματα. Μπροστὰ στὸν θάνατο ὁ ἄνθρωπος στέκεται γυμνὸς ἀπὸ τὶς πολύπλοκες ἐπιδιώξεις του, ἓνα ζῶο μέσα στὴ φύση.

Λέανδρος: Δηλαδή, ἐγὼ εἶμαι τὸ ζῶο;

Τάκης: Ζῶον ἀρσενικόν. Καὶ ἡ Σόνια ζῶον θηλυκόν.

Σόνια: Κ' ἐσύ, ζῶον οὐδέτερον.

Κρίτων: Τότε ἐγὼ θ' ἀναλάβω Πρόεδρος τῆς Παγκοσμίου Ἐταιρείας τῶν ζώων.

Τάκης: Εἰς ὑγείαν, λοιπόν, ὀλοκλήρου τοῦ ζωικοῦ βασιλείου. (Πίνουν ὅλοι. Ἐρχονται ὁ Φίλιππος καὶ ἡ Τζούλια ἀπὸ τὴν πόρτα τῆς βεράντας).

Φίλιππος: Δὲν εἶν' ἐδῶ ὁ κύριος Καθηγητής;

Τάκης: Θὰ εἶναι στὸ δωμάτιό του.

Φίλιππος: Μὲ συγχωρεῖς, Τζούλια. Μὲ συγχωρεῖτε, φίλοι μου. (Φεύγει).

Σκηνὴ ΣΤ'

(Τζούλια, Σόνια, Τάκης, Κρίτων, Λέανδρος)

Σόνια: Ἐλα, Τζούλια. Ἐλπίζω τοῦ λόγου σου νὰ εἶσαι πιὸ καταδεκτική. Πιὲς μαζί μας. Ζήτω ἡ ζωή!

(Ὁ Λέανδρος καὶ ὁ Κρίτων σηκώνονται σαστισμένοι καὶ στενοχωρημένοι. Ἡ Τζούλια κοιτάζει μὲ κατάπληξη τὴ Σόνια. Καταλαβαίνει πῶς εἶναι μεθυσμένη. Τὴν πλησιάζει αὐστηρά).

Τζούλια: Σόνια...ντροπή. Καταδεκτική είμαι. Τò ξέρεις. Δὲ θὰ πιῶ ὁμῶς μαζί σας. Κι ἀπορῶ πῶς μοῦ τὸ προτείνετε. Δὲ νομίζω ὅτι εἶναι ἡ κατάλληλη στιγμή γιὰ γλέντια.

Σόνια: Γιατί δὲν εἶναι; Ἀφοῦ εἴμαστε ὅλοι ζῶα, ἀρσενικά, θηλυκά καὶ οὐδέτερα;

Τζούλια: Κύριοι, δὲ νομίζω πῶς κάματε καλὰ νὰ μεθύσετε τὴ δεσποινίδα Σόνια. (*Ὁ Λέανδρος καὶ ὁ Κρίτων σκύβουν τὰ κεφάλια. Ὁ Τάκης χαμογελάει.*)

Σόνια: Ὁχι, Τζούλια. Μὴ μαλώνεις τὰ παιδιά. Δὲ μὲ μέθυσαν αὐτοί. Ἐγὼ τοὺς μέθυσα.

Τάκης: «Ἄφες αὐτοῖς, οὐ γὰρ οἶδασι τί ποιοῦσι».

Τζούλια: Λυπᾶμαι πολὺ, Σόνια.

Σόνια: Τζούλια, ἄς τὸ Βαγγέλιο. Αὐριο θὰ πεθάνουμε. Χρειάζεται σήμερα νὰ γλεντήσουμε. Ἐγὼ εἶμαι τὸ κεχρί. Οἱ κύριοι μαζεύτηκαν γύρω μου σὰν τὰ σπουργίτια, ἀφήνοντας κατὰ μέρος τοὺς καλοὺς τρόπους καὶ τὴν δεσποινίδαν Λίζανν (*τονίζει εἰρωνικά τὸ ν*)

Τάκης: Γιὰ σπουργίτια μᾶς πέρασες;

Λέανδρος: Ἐλπίζω πῶς δὲ βγήκαμε καθόλου ἔξω ἀπὸ τοὺς καθῶς πρέπει τρόπους.

Κρίτων: Δὲν ἐκάναμε κανένα κακό, κι ἀπορῶ γιατί ἀναφέρετε τὴ δεσποινίδα Λίζα.

Σόνια: Ὡς τὰ σήμερα δὲ μὲ καταδεχόσαστε. Σήμερα σᾶς γούσταρα. Θὰ πεῖ λοιπόν, πῶς κάτι ἀξίζω κ' ἐγώ.

Τάκης: Ἐχεις μεγάλη κομητική ἀξία.

Τζούλια: (*Μ' ἐπιβολή.*) Ἐλα, Σόνια, σήκω νὰ πᾶμε στὸ δωμάτιο σου. Ἐμπρός! Χαίρετε, κύριοι.

(*Ὁ Δογηεὶ τὴ Σόνια στὸ δωμάτιό της, ἡ ὁποία ἀκολουθεῖ πειθήνια τὴ Τζούλια.*)

Σκηνὴ Ζ'

(Τάκης, Κρίτων, Λέανδρος)

Τάκης: Μὲ τίς ὑγεῖες σας!

Λέανδρος: Ψυχρολουσία ποὺ τὴν πήραμε...

Κρίτων: Ἐχει δίκιο ἡ δεσποινὶς Τζούλια.

Τάκης: Βέβαια ἔχει δίκιο. Ἀφοῦ ἐμεῖς γίναμε ζῶα, ὅπως τῶπαμε κióλας. Μᾶς τράβηξε τὸ θηλυκό.

Λέανδρος: Δὲ νομίζω, ὡς τόσο, πῶς κάναμε τίποτα ἄσχημο. Γιατί νὰ μὴν πιοῦμε ἓνα ποτηράκι κονιάκ μὲ μιὰ τόσο χαριτωμένη ἀρτίστα;

Τάκης: Σύμφωναι. Ἀλλά γιατί δὲν τῶπινες καὶ χτές; Μὴν τὸ ἀρνεῖστε, κύριοι. Στὴν ἀντιμετώπιση τοῦ κινδύνου τοῦ θανάτου ὁ ἄνθρωπος γίνεται κτῆνος.

Λέανδρος: Ἐγίναμε κτῆνη ἐπειδὴ ἤπιαμε ἓνα ποτηράκι κονιάκ μὲ τὴ Σόνια;

Τάκης: Ὅχι. Ἀλλά ξεχάσαμε τοὺς δῆθεν καλοὺς τρόπους, τὴν αἰσθητική, τὴν καθὼς πρέπει δεσποινίδα καὶ τὰ ἰδανικά.

Κρίτων: Τὸ ἰδανικό μου ἐγὼ δὲν τὸ λησμονῶ.

Τάκης: Μόνο πού τὸ ξέχασες τὴν παραμονὴ τοῦ θανάτου σου, μετὰ τοῦ κονιάκ καὶ τοῦ κεφιοῦ τῆς Σόνιας

Λέανδρος: Ὡχ, ἀδερφέ! Διδάσκαλος τῆς ἠθικῆς καὶ τῆς δεοντολογίας ἔγινες;

Τάκης: Ἐγώ; Δὲν πιστεύω στὴν ἠθικὴ καὶ στὴν ἀνθρωπικότητα. Ζήτημα προλήψεων εἶναι. Δὲ χωνεύω ὅμως τὴ μιὰ μέρα νὰ κάνεις τὸν μὴ μου ἄπτου καὶ νὰ μὴν καταδέχεσαι τὴν ξεπεσμένη ἀρτίστα, χάριν τῆς πολυφέρνης κοσμικῆς δεσποινίδος, καὶ τὴν ἄλλη μέρα τὸ θηλυκὸ νὰ σὲ τραβάει ἀπὸ τὴ μύτη.

Κρίτων: Δὲν ἀφήνετε τὸν καυγά; Λησμονήσατε πῶς αὔριο δὲ θὰ ζοῦμε; Εἶδατε ὅμως τὴ δεσποινίδα Τζούλια, μὲ τὶ ἐπιβολὴ πῆρε τὴ Σόνια; Ἐγὼ τὴ θαύμασα.

Τάκης: Δὲν εἶναι γιὰ τὰ δόντια σου, νεαρέ.

Λέανδρος: Οὔτε γιὰ τὰ δικά σου, γεροκολασμένε.

Τάκης: Μακάρι νὰ ξέρανε ὅλοι σὰν κ' ἐμένα νὰ τραβᾶνε χέρι ἀπὸ κεῖ πού δὲν πρέπει. Ἡ Λίζα εἶναι γιὰ σᾶς. Καὶ ἡ καυμένη ξύνισε ἀρκετὰ τὰ μοῦτρα της, πού σᾶς εἶδε νὰ περιτριγυρίζετε τὴ Σόνια, σὰν τὰ κανάρια τὸ κεχρί.

Κρίτων: Ἡ Λίζα πότε μᾶς εἶδε;

Τάκης: Πῶς νὰ τὴν πάρεις μῦρουδιὰ ὅταν πέρασε, ἀφοῦ ἦσουν ὅλος ἀπορροφημένος ἀπὸ τὴ Σόνια;

Κρίτων: Ὡστε μᾶς εἶδε καὶ ἡ Λίζα;

Τάκης: Ναί, καὶ θὰ μᾶς βάλει κακὸ βαθμὸ στὴ διαγωγή. Μόνον πού δὲν θὰ προφτάσουμε τίς ἐξετάσεις, γιατί στὸ ἀναμεταξὺ θὰ ἐπέμβει ὁ κομήτης.

Λέανδρος: Δὲ βγαίνουμε καλύτερα μιὰ βόλτα, νὰ πάρουμε λιγάκι ἀέρα;

Τάκης: Χρειάζεται, γιὰ νὰ ξεενερώσουμε κιόλας.

Κρίτων: Καὶ νὰ δοῦμε καὶ τὸν κόμητη. (φεύγουν).

Σκηνή Η'

(Φίλιππος, Καθηγητής)

Καθηγητής: *(Συνεχίζοντας συζήτηση)*. Δέν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι σύμφωνα μὲ τὴ λογικὴ δέν πρέπει κανεὶς νὰ φοβᾶται. Ἄλλὰ ὁ φόβος δέν ὑπάγεται στὸν ἔλεγχο τῆς λογικῆς. Ἀπεναντίας, συσκοτίζει τὴ λογικὴ καὶ τὴν ἐμποδίζει νὰ λειτουργήσῃ κανονικὰ καὶ ἀβίαστα.

Φίλιππος: "Ἄς δοῦμε ὅμως τὶ εἶναι ὁ φόβος στὴν οὐσία του καὶ τὶ τὸν γεννάει, δηλαδὴ τὶ εἶναι ποὺ κάνει τὸν ἄνθρωπο ν' ἀνταποκρίνεται στὰ ἐξωτερικὰ γεγονότα φοβισμένος; Ἐγὼ νομίζω πὼς ὁ φόβος γεννιέται ἀπὸ τὸν ἐγκωισμό καὶ δέν εἶναι παρὰ καθαρὴ ἐκδήλωση ἐγκωισμοῦ.

Καθηγητής: Ἐγκωισμοῦ; Πὼς ἐγκωισμοῦ;

Φίλιππος: Ὁ ἐγκωισμὸς γεννάει τὴν ἐπιθυμίαν τῆς κατοχῆς, γιατί τοῦ ἐγὼ νομίζει πὼς ἐξασφαλίζεται μὲ τὸ νὰ κατέχει πολλά. "Ἐχεις κάτι, καὶ θέλεις νὰ τὸ ἔχεις. Καὶ δὲ θέλεις νὰ τὸ χάσεις. Καὶ φοβᾶσαι μήπως τὸ χάσεις, γιατί εἶσαι προσκολλημένος σ' αὐτό, κ' ἐξαρτᾶς τὴν εὐτυχίαν σου ἀπὸ τ' ἀποκτήματά σου. Διῶξε τὴν ἐπιθυμίαν τῆς κατοχῆς, καὶ τότε μονομιᾶς ὁ φόβος ἐξαφανίζεται.

Καθηγητής: Δέν τὸ καταλαβαίνω.

Φίλιππος: Νὰ φέρω ἓνα παράδειγμα. Εἶσαι φίλος τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς τέχνης καὶ πηγαίνεις στὸ ἀρχαιολογικὸ μουσεῖο καὶ θαυμάζεις τὰ ἀγάλματα. Δέν τὰ θεωρεῖς δικὰ σου καὶ γι αὐτὸ δὲ σοῦ γεννήθηκε ποτὲ ὁ φόβος μήπως χαθοῦν ἢ χαλάσουν. Καὶ τὰ χαίρεσαι. Κ' εὐχαριστιέσαι νὰ τὰ χαίρεται κι ὁ ἄλλος ὁ κόσμος. Βάλε τώρα μὲ τὸ νοῦ σου πὼς ὅλο αὐτὸ τὸ μουσεῖο εἶναι δικό σου, περιουσία σου. "Ε! δέν πρόκειται πιά νὰ ξαναχαρεῖς. Θὰ φοβᾶσαι μήπως σοῦ κλέψουν τὰ ἀγάλματά σου, μήπως τὰ λερώσουν, μήπως τὰ σπάσουν, μήπως ἀναγκαστεῖς νὰ τὰ πουλήσεις. Δέν θὰ θέλεις πιά νὰ τὰ ἐπισκέπτονται ξένοι. Θὰ εἶναι δικὰ σου, κι αὐτὸ θὰ σοῦ γεννήσῃ τὸν φόβο μήπως τὰ χάσεις. Εἶναι ὁ ἐγκωισμὸς σου ποὺ τὰ θέλει νὰ εἶναι δικὰ σου, κι αὐτὸς γεννάει τὸν φόβο γι αὐτά. Διῶξε, λοιπόν, τὸ πάθος τῆς κατοχῆς, καὶ τότε ὁ φόβος καταρρέει.

Καθηγητής: Καλὰ γιὰ τὰ ὑλικά πράγματα, ἔστω. Ἴσως δέν ἔχει κανεὶς ἀντίρρηση. Ἀλλὰ ὁ φόβος τοῦ θανάτου, ὁ φόβος ποὺ νιώθει κανεὶς γιὰ τὰ παιδιὰ του, μὴν πάθουν κάτι, ὀφείλεται κι αὐτὸς στὸν ἐγκωισμό;

Φίλιππος: Ἀναμφισβήτητα ναί. Φοβᾶται καθένας γιὰ τὰ παιδιά του, ἐπειδὴ εἶναι δικά του, ἓνα μέρος τοῦ ἐγώ του. Ἄν πᾶτε ὅμως στὸ Ζάππειο καὶ δεῖτε νὰ παίζουν τὰ ξένα παιδιά, ποὺ δὲν τὰ θεωρεῖτε δικά σας, ἡ ἀγάπη σας γι' αὐτά, ποὺ δὲ λερώνεται μὲ κανένα αἶσθημα κτητικότητος, δὲν σκοτεινιάζεται οὔτε καὶ μὲ τὸ αἶσθημα τοῦ φόβου μήπως πάθουν κάτι κακό.

Καθηγητής: Αὐτὸ εἶναι σωστό.

Φίλιππος: Εἶπατε ἐπίσης «ὁ φόβος τοῦ θανάτου», κι αὐτὸ εἶναι κυρίως τὸ θέμα μας. Ναί, ἰσχυρίζομαι ὅτι ὁ φόβος τοῦ θανάτου ὀφείλεται στὸν ἐγωισμό. Βγάλτε αὐτὴ τὴν ἰδέα τοῦ ὑπερτροφικοῦ ἐγωῖσμοῦ, τοῦ ἐγωῖσμοῦ ποὺ καλύπτει ὅλες μας τὶς σκέψεις, τὰ αἰσθήματα καὶ τὶς πράξεις, καὶ τότε δὲ μένει πᾶ τίποτα ποὺ νὰ φοβηθεῖ κανεὶς μήπως τὸ χάσει πεθαίνοντας. Βγάλτε τὴ σπασμωδικὴ προσκόλληση στὸ ἐγώ, καὶ τότε ἡ ζωὴ κυλάει ἐλεύθερη καὶ καθάρια ἀπὸ τὸν φρικιαστικὸ φόβο τοῦ θανάτου, ποὺ τὴ δεσμεύει καὶ τῆς σκοτώνει τὴ χαρά.

Καθηγητής: Ὅραϊα τὰ λέτε. Καὶ ὁ Καθηγητὴς τῆς φιλοσοφίας ἀκούει εὐχαρίστως τὸ φιλοσοφικὸ σας μάθημα.

Φίλιππος: Θέλετε νὰ μοῦ τονώσετε τὸν ἐγωισμό, ἐνῶ εἶπαμε πῶς ὁ ἐγωισμὸς εἶναι ἡ πηγὴ ὅλου τοῦ κακοῦ; Νὰ φέρω ἄλλο ἔνα ἐπιχείρημα; Δέστε τοὺς μάρτυρες ὅλων τῶν ἐποχῶν καὶ τῶν ἰδεολογιῶν. Γιατὶ δὲ λογαριάζουν τὴ ζωὴ τους καὶ εἶναι ὀλοπρόθυμοι νὰ τὴν προσφέρουν γιὰ τὶς ἀρχές τους; Διότι ἔχουν ἐξαφανίσει τὸ ἐγώ τους μπροστὰ στὴν ἰδέα ποὺ πιστεύουν, κ' ἔτσι δὲ φοβοῦνται καθόλου τὸν θάνατο καὶ πεθαίνουν ἀδίστακτα γιὰ τὸ ὁποιοδήποτε ἰδανικὸ τους.

Καθηγητής: Δὲν ἔχετε ἄδικο. Ἡ ὑπαρξὴ ἑνὸς ἰδανικοῦ δίνει ἀπάνταστο θάρρος κ' ἐξευγενίζει τὴ ζωὴ.

Φίλιππος: Τὶ ὠραιότερο ἰδανικὸ ἀπὸ τὴν ἐξαφάνιση τοῦ ἐγώ, ποὺ δεσμεύει τὴν ἐλεύθερη ροὴ τῆς ζωῆς; Φανταστεῖτε μιὰ κοινωνία ἀπὸ ἀνθρώπους, ποὺ δὲ θὰ ἔχουν καμιὰ προσκόλληση στὸ ἐγώ. Κοινωνία ἀγγέλων.

Καθηγητής: Ἀληθινὸς παράδεισος. Νὰ θυσιάσουν ὅλοι τὸν ἐγωισμό τους γιὰ τοὺς ἄλλους.

Φίλιππος: Ὅχι, προσέξτε, δὲν πρόκειται γιὰ θυσία, ἀλλὰ γιὰ κατανόηση. Ἄλλ' ὅς πάρουμε κι ἄλλιῶς τὸ ζήτημα. (Ἔρχεται ἡ Τζούλια).

Σκηνή Θ'

(Φίλιππος, Καθηγητής, Τζούλια)

Φίλιππος: (Συνεχίζοντας). Γιατί νά φοβόμαστε τὸν θάνατο; Τελειώνει, ἄραγε, ἡ ζωὴ μὲ τὸ θάνατο; Πολλοὶ ἰσχυρίζονται ὅτι δὲν τελειώνει.

Καθηγητής: (πρὸς τὴ Τζούλια). Φιλοσοφοῦμε, δεσποινὶς Τζούλια.

Τζούλια: Ἐξακολουθεῖστε, μ' ἐνδιαφέρει.

Φίλιππος: Ἄν μετὰ τὸν θάνατο ἀκολουθεῖ ἀνυπαρξία, δὲν μπορεῖ νᾶναι ὁδυνηρὴ. Ἐνας ὕπνος χωρὶς ὄνειρα καὶ χωρὶς ξύπνημα. Κανένας πόνος, καμιά στενοχώρια. Ἐνα τίποτα, τὸ ἀπόλυτο μηδέν. Ἄν πάλι ἐξακολουθεῖ νά ὑπάρχει κάτι, δηλαδή νά ὑπάρχει συνείδηση ὑπάρξεως, τότε δὲ θᾶχουμε παρὰ μιὰ ἀλλαγὴ καταστάσεως. Γιατί νά τὴ φοβόμαστε; Πνευματικότερη θᾶναι ἢ καινούργια κατάσταση, λιγότερο ὕλική. Συνεπῶς λιγότερο δεσμευμένη, περισσότερη ἐλεύθερη. Γιατί, λοιπόν, νά τὴ φοβόμαστε; Ἄς ἔρθει αὐτὴ ἡ μεταβολή. Δὲ θᾶναι δυσάρεστη. Ὑπάρχει ὅμως καὶ μιὰ ἄλλη ἄποψη. Ὅτι γρήγορα θά ξαναγυρίσουμε στὸν ἴδιον αὐτὸν κόσμον, μ' ἕνα ἄλλο σῶμα. Πάλι ἄνθρωποι ζωντανοί. Ἐχετε ὑπόψη σας τὴ θεωρίαν τῆς Μετενσαρκώσεως;

Καθηγητής: Ναί, κάτι ἔχω ἀκούσει γι' αὐτήν, ἀλλὰ δὲν τὴν ἔχω μελετήσει.

Τζούλια: Πές μας, Φίλιππε, εἶναι ἐνδιαφέρον.

Φίλιππος: Εἶναι ἀληθινὰ περίεργο τὸ πῶς μιὰ τέτοια κοσμοθεωρία, γνωστὴ ἀπὸ τόσο παλιά, ἐξακολουθεῖ νά παραμένει σὲ πολλοὺς ἄγνωστη. Ἐν τούτοις οἱ Ἰνδουῖσται καὶ οἱ Βουδδισταὶ τὴν παραδέχονται καὶ τὴν πιστεύουν. Γι' αὐτὸ περιφρονοῦν τὸν θάνατο καὶ εἶναι τόσο στωικοὶ στὴ ζωὴ τους. Στὴν ἀρχαία Ἑλλάδα ἦταν ἐπίσης γνωστὴ, γιατί οἱ Ὀρφικοὶ καὶ οἱ Πυθαγόριοι τὴν ἐδίδασκαν στίς σχολές τους.

Καθηγητής: Μὰ εἶναι τόσο παράξενα ὅλα αὐτά!

Φίλιππος: Παράξενος ὁ νόμος τῆς περιοδικότητος; Ἀλλὰ τὸν βλέπουμε νά ἔχει παντοῦ τὴν ἐφαρμογή. Ἡ ἡμέρα διαδέχεται τὴ νύχτα καὶ ἡ νύχτα τὴν ἡμέρα. Χειμῶνας, ἀνοιξη, καλοκαίρι, φθινόπωρο, καὶ πάλι χειμῶνας. Τὰ δένδρα ἀνθοφοροῦν, καρποφοροῦν καὶ πέφτουν τὰ φύλλα τους, γιὰ νά ἐπαναλάβουν τὴν ἴδια ἱστορίαν τὸν ἄλλο χρόνον. Τὸ ἴδιο τὰ πουλιά, τὰ ἔντομα, τὰ ψάρια, τὰ ζῶα. Ἀκολουθοῦν νόμους περιοδικότητος. Ὁ κομήτης τοῦ Χάλεϋ ξαναγυρίζει κοντὰ στὴ Γῆ κάθε 76 χρόνια. Οἱ κηλίδες τοῦ Ἡλίου, οἱ ἀσθένειες, τὰ βιολογικά

φαινόμενα, ἀκολουθοῦν τὸν περιοδικὸ νόμο. Τὸν ἴδιο νόμο ἀκολουθεῖ καὶ ἡ ζωὴ. Τῇ διαδέχεται θάνατος, καὶ τὸν θάνατο ἐκ νέου ζωὴ. Τὸ φυτὸ βγάζει καινούργια λουλούδια. Αὐτὸ εἶν' ὅλο. Τὸ ἴδιο σὲ μικρογραφία ἐπαναλαμβάνεται καθημερινὰ μὲ τὸν ὕπνο καὶ τὴν ἀφύπνιση.

Τζούλια: Πολὺ λογικό.

Φίλιππος: Κατὰ τὴ θεωρίᾳ τῆς Μετενσαρκώσεως, ὁ ἄνθρωπος ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸ ὑλικὸ σῶμα, ποὺ ὅλοι τὸ ξέρουμε πὼς εἶναι φθαρτό, καὶ ἀπὸ τὴν ψυχὴ ἢ τὸ πνευματικὸ ὄν, ποὺ ἐμψυχώνει τὸ ὑλικὸ σῶμα καὶ τοῦ δίνει ζωὴ. Τὸ πνευματικὸ αὐτὸ ὄν, ὁ ἀληθινὸς ἄνθρωπος, δὲν πεθαίνει μὲ τὸν θάνατο, ἀπλῶς χωρίζεται ἀπὸ τὸ ὑλικὸ σῶμα κ' ἐξακολουθεῖ τὴ ζωὴ του χωρὶς ἐκδηλώσεις στὸν ὑλικὸ κόσμο. Τὸ πνευματικὸ αὐτὸ ὄν, ἡ ψυχὴ, ἀκολουθεῖ μιὰ μακριὰ διαδρομὴ ἐξελίξεως, κατὰ τὴν ὁποία ἄλλοτε ζεῖ στὸν πνευματικὸ κόσμο χωρὶς ὑλικὸ σῶμα, κι ἄλλοτε πάλι προσκολλᾶται σ' ἓνα ὑλικὸ σῶμα τῇ στιγμῇ τῆς γεννήσεως, καὶ ζεῖ ὡς τὸν θάνατο ἓναν ἐπίγειο βίο. Ἡ ἐναλλαγὴ αὕτῃ τῆς ζωῆς τοῦ πνευματικοῦ ἀνθρώπου, ἄλλοτε στὸν ὑλικὸ κόσμο μ' ἓνα ἀνθρώπινο σῶμα, κι ἄλλοτε στὸν πνευματικὸ κόσμο χωρὶς ὑλικὸ σῶμα, ἀποτελεῖ τὴ μετενσάρκωση.

Τζούλια: Καὶ δὲν ὑπάρχει ἡ μνήμη; Γιατὶ δὲ θυμόμαστε τὶς προηγούμενες ἐνσαρκώσεις μας;

Φίλιππος: Ἡ μνήμη εἶναι λειτουργία τοῦ ἐγκεφάλου, δηλαδὴ τοῦ ὑλικοῦ σώματος, ποὺ εἶναι καινούργιο σὲ κάθε ἐνσάρκωση. Ὁ πνευματικὸς ἄνθρωπος, ὅσο εἶναι προσκολλημένος σ' ἓνα ὑλικὸ σῶμα, ὑπόκειται στοὺς περιορισμοὺς τῆς λειτουργίας του καὶ συνεπῶς δὲ θυμᾶται, παρὰ τὰ περιστατικὰ ποὺ συμβαίνουν σ' αὐτὴ του μόνον τὴν ἐνσάρκωση. Ὅταν μὲ τὸν θάνατο ἀπαλλαγεῖ ἀπὸ τοὺς περιορισμοὺς τοῦ ὑλικοῦ σώματος, συνεχίζει τὴ ζωὴ του στὸν πνευματικὸ κόσμο, πλουτισμένος καὶ μὲ τὴν πείρα τῆς τελευταίας του ἐνσαρκώσεως. Ἔτσι προχωρεῖ ἡ ἐξέλιξη τῆς ψυχῆς, ποὺ μόνον αὕτῃ μπορεῖ νὰ θυμηθεῖ ὅλες τὶς ἐνσαρκώσεις ποὺ πέρασε. Ἡ μνήμη, σὰν λειτουργία τοῦ ἐγκεφάλου, εἶναι ὑπόθεση μιᾶς μόνον ἐνσαρκώσεως. Ἀλλὰ ἡ πείρα ποὺ συγκεντρώνεται ἀπ' ὅλες τὶς ἐνσαρκώσεις διαμορφώνει τὴν ψυχὴ καὶ τὸν χαρακτήρα τοῦ ατόμου, ποὺ εἶναι ἀποτέλεσμα μακρᾶς σειρᾶς ἐνσαρκώσεων. Ἔτσι ἐξηγεῖται ἡ μεγάλη διαφορὰ χαρακτήρος, ποὺ παρατηρεῖται συχνὰ ἀνάμεσα σ' ἀδελφία μὲ τὴν ἴ-

δια κληρονομικότητα, που άνετράφησαν κάτω από τις ίδιες περίπου συνθήκες.

Καθηγητής: Άνατρέπονται όλοι οι νεώτεροι ψυχολόγοι, ο Φρόϋδ, ο Γιούγκ, ο Άντλερ...

Φίλιππος: Τίποτα δεν άνατρέπεται. Ή νεώτερη Ψυχολογία έξετάζει τόν άνθρωπο σέ μιá συγκεκριμένη ένσάρκωσή του καί οι παρατηρήσεις της σχετικά μ' αυτή είναι σωστές. Άγνοεί όμως τήν ιστορία τοῦ ατόμου, τις προηγούμενες ένσαρκώσεις του, που έχουν ήδη δημιουργημένον ένα χαρακτήρα με την είσοδο τοῦ ατόμου στή ζωή. Ή, μάλλον, δεν άγνοεί αυτόν τόν παράγοντα, αλλά τόν όνομάζει άγνωστον Χ. Ήταν ο πνευματικός άνθρωπος δεν είναι άρκετά προχωρημένος στην εξέλιξή του, τότε ο χαρακτήρας τοῦ ατόμου δεν είναι ισχυρά διαμορφωμένος, καί τότε ή επίδραση τοῦ περιβάλλοντος ή τών πρώτων έντυπώσεων πάνω στον άνθρωπο έχει κολοσσιαία σημασία. Ήταν όμως πρόκειται για ένα εξελιγμένο πνευματικό όν, τότε το άτομο γεννιέται μ' έναν τόσο ισχυρό χαρακτήρα, που δεν μπορεί νά επηρεασθεί από το περιβάλλον.

Καθηγητής: Είναι αλήθεια περίεργο νά σκεφθῇ κανείς πόσο τεράστιες είναι οι διαφορές που παρουσιάζουν οι άνθρωποι στην ψυχική καί ήθική τους ανάπτυξη. Ποιά άβυσσος χωρίζει έναν άσυνείδητο κακοῦργο από έναν άνθρωπο ύψηλης ήθικής συνειδήσεως, ενώ από βιολογικής άπόψεως δεν παρουσιάζουν σχεδόν διαφορές. Νομίζω όμως ότι το περιβάλλον παίζει αποφασιστικόν ρόλο στή διαμόρφωση τοῦ ανθρώπου.

Φίλιππος: Το περιβάλλον μοιάζει με το ξδαφος στο όποιο καλλιεργείται ένα φυτό. Μπορεί νά είναι άγονο καί νά μὴν έπιτρέψει στο φυτό ν' άναπτυχθῇ ή μπορεί νά είναι εύφορο καί νά το βοηθήσει νά μεγαλώσει γρήγορα καί νά δώσει ωραίους καρπούς. Άλλά το είδος τοῦ φυτοῦ έξαρτάται από το είδος τοῦ σπόρου. Καί το είδος τοῦ σπόρου, σχετικά με τόν άνθρωπο, προσδιορίζεται από το βαθμό της εξέλιξεως τοῦ πνευματικοῦ όντος που ένσαρκώνεται στον άνθρωπο που γεννιέται. Γι' αυτό οι πνευματικές καί ήθικές διαφορές δεν πρέπει νά μᾶς έκπλήσσουν. Ή μόρφωση θ' άποτελέσει τή λίπανση τοῦ έδάφους, καί είναι βέβαια άπαραίτητη, αλλά κάθε σπόρος θά βγάλει το δικό του φυτό.

Τζούλια: Ξέρετε τι σκέπτομαι; Άπό τόν σπόρο φυτρώνει το φυτό καί το φυτό όταν ξεραθῇ άφίνει σπόρο. Κι από τόν νέο σπόρο ξαναβγαίνει καινούργιο φυτό, κι άπ' το καινούργιο φυτό

νέος σπόρος. Ἔτσι, λοιπόν, γίνεται καὶ μὲ τὴ μετενσάρκωση;

Καθηγητής: (Εὐθυμα). Κι ἀπὸ τ' αὐγὸ βγαίνει ἡ κότα, κι ἀπὸ τὴν κότα πάλι τὸ αὐγὸ, κι ἀπὸ τ' αὐγὸ ἡ κότα.

Φίλιππος: (Γελαστά). Ναί, κάτι τέτοιο. (Σοβαρά). Κι ὅπως ὁ θάνατος εἶναι βέβαιος γιὰ κεῖνον ποὺ γεννιέται, ἔτσι καὶ ἡ γέννηση εἶναι ἐπίσης βέβαιη γιὰ κεῖνον ποὺ πεθαίνει. Γιατί, λοιπόν, νὰ φοβόμαστε ὅ,τι εἶναι ἀναπόφευκτο καὶ προσωρινό;

Τζούλια: Ἐγὼ δὲ φοβᾶμαι, Φίλιππε. Πιστεῦω σὲ σένα. Ξέρετε, κύριε Καθηγητά; Ἀρραβωνιαστήκαμε μὲ τὸν Φίλιππο.

Καθηγητής: Τί μοῦ λέτε; Ἐν ὄψει τοῦ κομήτου; Αὐτὸ εἶναι ὑπέροχο! Τὰ θερμά μου συγχαρητήρια.

Τζούλια: (Εὐθυμα). Δὲ μᾶς τρομάζει ὁ κομήτης. Τί μπορεῖ νὰ μᾶς κάνει; Τὸ πολὺ-πολὺ νὰ μᾶς μεταβάλει σὲ σπόρους. Ἐμεῖς, στὸ πείσμα του, θὰ ξαναφυτρώσουμε καὶ πάλι πλαΐι-πλαΐι μέσα σὲ μιὰ ὁμορφὴ γλάστρα.

Καθηγητής: Κ' ἐπειδὴ ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ ὠραῖα λουλούδια πρέπει νὰ φεύγουν τ' ἀγριόχορτα, θὰ μοῦ ἐπιτρέψετε ν' ἀποσυρθῶ, γιὰ νὰ ἰδῶ καὶ τὸν κομήτη, ποὺ τώρα τὸν φοβᾶμαι λιγότερο. Ἐπειτα, ἐσεῖς, σὰν ἀρραβωνιασμένοι, ὅλο καὶ κάτι θᾶχετε νὰ πεῖτε, ποὺ δὲ θὰ θέλατε νὰ τὸ ἀκούσουν οἱ ἄλλοι. (Φεύγει).

Σκηνὴ Ι'

(Φίλιππος, Τζούλια)

Τζούλια: Τὸν καϋμένο τὸν κύριο Καθηγητή! Ἀληθινὰ χάρηκε ποὺ ἄκουσε πὼς ἀρραβωνιαστήκαμε.

Φίλιππος: Ναί, εἶναι καλὸς ἄνθρωπος. Ἀλλὰ δὲν ἀποφασίζει νὰ σπάσει μερικά δεσμὰ καὶ νὰ ξεφύγει ἀπὸ τὴ συνηθισμένη ρουτίναν τῆς σκέψεως.

Τζούλια: Ἀλήθεια, Φίλιππε, δὲ σὲ φανταζόμουν τόσο φιλόσοφο, ποὺ θάβαζες κάτω τὸν Καθηγητὴ τῆς Φιλοσοφίας. Τί ὠραῖα ποὺ τᾶλεγες! Μὲ πόση ἀπλότητα καὶ λογικὴ! Μ' ἔκαμες νὰ πιστέψω στὴ μετενσάρκωση καὶ στὴν αἰωνιότητα τῆς ζωῆς.

Φίλιππος: Μὲ τὴ λογικὴ ἢ μὲ τὴν ἀγάπη;

Τζούλια: Μὰ νομίζω καὶ μὲ τὰ δυό. Δὲν εἶπαμε πὼς εἶμαι καθολικὰ δική σου;

Φίλιππος: Ναί, ἀλλὰ ξέρεις; Προηγουμένως καταδικάσαμε τὸ αἴσθημα τῆς κτητικότητος. Ἄς μὴ λέμε, λοιπόν, πὼς εἶσαι δική μου. Ἄς λέμε, καλύτερα, πὼς εἶμαστε ἑνωμένοι.

Τζούλια: Στὴ ζωὴ καὶ στὸν θάνατο.

Φίλιππος: Ναί, Τζούλια, στή ζωή καί πέρα ἀπὸ τὸν θάνατο. Εἶναι συγγενικὲς οἱ ψυχές μας.

Τζούλια: Ναί, Φίλιππε, καί μπορεῖ νάχουμε ξανασυναντηθεῖ σὲ μίαν ἄλλη ἐνσάρκωση. Καί νάχουμε ξαναγαπηθεῖ. Ἔτσι ἡ κλίση ποὺ νιώσαμε τόσον αὐθόρμητα ὁ ἕνας γιὰ τὸν ἄλλον εἶναι πολὺ φυσικὴ, γιὰτ' εἶναι ἴσως συνέχεια μιᾶς παλιᾶς γνωριμίας.

Φίλιππος: Πολὺ πιθανόν, Τζούλια. Ἔτσι ἐξηγοῦνται οἱ ἔμφυτες ἀμοιβαῖες κλίσεις καί οἱ συμπάθειες, ἀκόμη καί οἱ κεραυνοβόλοι ἔρωτες.

Τζούλια: Ὁ δικός μας ἔρως ὅμως δὲν ἦταν κεραυνοβόλος. Προηγήθηκε ἡ ἐκτίμηση, ἡ συμπάθεια, ἡ ἀμοιβαία κλίση. Κι ἂν δὲν ἦταν ὁ κομήτης, μπορεῖ νὰ μὴν ἐξωτερικεύαμε ποτὲ τὰ αἰσθήματά μας.

Φίλιππος: Ναί, ὁ κομήτης μᾶς ἔκαμε ν' ἀνοίξουμε τίς καρδιές μας. Νά, λοιπόν, ποὺ συμφιλιωθήκαμε μαζί του.

Τζούλια: Καί δὲν τὸν φοβόμαστε πιά ἐμεῖς καθόλου. Οὔτε τόσο δά!

Φίλιππος: Γιατί νὰ τὸν φοβηθεῖς, ἀφοῦ ἔχεις ζεστά πόδια, ἐλαφρὸ στομάχι καί ἡσυχὴ συνείδηση;

Τζούλια: Οὐ! Τὸ θυμᾶσαι αὐτό;

Φίλιππος: Πῶς νὰ μὴν τὸ θυμᾶμαι, ἀφοῦ εἶναι τόσο σοφό! Καί ὕστερα λὲς ἐμένα φιλόσοφο, ἐνῶ ἐσὺ εἶσαι ποὺ φιλοσοφεῖς.

Τζούλια: Δὲ φταίω ἐγώ. Σὺ μὲ κόλλησες. Ἀλλὰ ξέρεις; Πρῶτον, πῶς τώρα ποὺ βράδιασε, τὰ πόδια μου ἀρχισαν νὰ κρυώνουν. Δεύτερον, πῶς τὸ στομάχι μου εἶναι πάρα πολὺ ἐλαφρὸ, γιὰτὶ ὁ μπάρμπα-Λάζαρος ἀργεῖ νὰ μᾶς φωνάξει γιὰ τὸ δεῖπνο. Καί τρίτον, πῶς ἡ συνείδησή μου δὲν εἶναι πιά πολὺ ἡσυχὴ, γιὰτὶ σκέπτομαι, πῶς γύρευε τὶ βρωμιὲς θάχω κάμει ἄλλοτε, σ' ἄλλες μου ἐνσαρκώσεις!

Φίλιππος: Οὐ! Θᾶναι σὲ πολὺ μακρινὲς κ' ἔχει ἐπέλθει, χωρὶς ἄλλο, παραγραφὴ.

Τζούλια: Τὸ λὲς γιὰτὶ σὲ συμφέρει. Ποιὸς ξέρεי τὶ θάχεις κάμει ἄλλοτε καί τοῦ λόγου σου...

Φίλιππος: Καί τὶ θὰ κάμω καί τώρα, ποὺ μὲ τρελλαίνεις, τσαχπίνα, μὲ τὴν ὁμορφιά σου καί μὲ τὴν ἐξυπνάδα σου...

Τζούλια: Ἀγάπη μου! (Ἀγκαλιάζονται).

τὸν προλάβουμε, νὰ τὸν καταδικάσουμε σὰν ἐγκλημα καὶ σὰ φοβερὸ στίγμα τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς ἀνθρωπιᾶς μας.

Κρίτων: Ἐχεις δίκιο, Φίλιππε.

Ἀγισίλαος: Κι ὁμως ὁ πόλεμος θὰ μποροῦσε νὰ λύσει πολλὰ προβλήματα.

Φίλιππος: Οὔτε ἓνα! Μὲ τὴ βία δὲν ἐπέρχεται καμιά λύση, σὲ τίποτα. Ἀλλοίμονο στὴν ἀνθρωπότητα ὅταν γιὰ τελευταῖο ἐπιχείρημα προβάλλει τὴ χρήση τῶν ὅπλων!

Κρίτων: Ὅταν μάλιστα τὰ ὅπλα εἶναι τόσο τελειοποιημένα, ὅπως στὶς ἡμέρες μας.

Ἀγισίλαος: Οἱ πόλεμοι δὲν εἶναι δυνατόν ποτὲ νὰ σταματήσουν ἐπάνω στὴ Γῆ.

Φίλιππος: Καὶ δὲ θὰ σταματήσουν δυστυχῶς ποτέ, ὅσο τό κίνητρο τῆς δράσεως τῶν περισσοτέρων ἀνθρώπων εἶναι ὁ ἐγωισμὸς καὶ ἡ ἀπληστία τοῦ κέρδους.

Καθηγητής: Ὅπωςδὴποτε, ἄς ἐλπίσουμε ὅτι δὲ θὰ γίνει στὶς ἡμέρες μας πόλεμος.

Τάκης: Καὶ ὅτι ὁ κομήτης θ' ἀνοίξει στὰ δυὸ τὴν οὐρά του νὰ περάσει ἀνάμεσά του ἡ Γῆ, χωρὶς νὰ πάθουμε τίποτα.

Τζούλια: Καὶ βέβαια πού δὲ θὰ πάθουμε τὸ παραμικρό. Καὶ αὐριο..., αὐριο ὅλα θὰ πᾶνε καλύτερα.

(Αὐλαία)

Δ. ΠΑΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ

Διαβάζοντας...

—Είναι αλήθεια, ρώτησε ο ξένος δημοσιογράφος, ότι ο γιός σας, που είναι δύο έτών τώρα, δεν έχει πιει ποτέ του γάλα;

—Ναί, απάντησε η μητέρα του παιδιού, μιὰ νέα 24 χρόνων. Κάθε δυο μήνες πάω στο δημαρχείο και μου δίνουν δύο κιλά γάλα σκόνη. Μόνο τέτοιο γάλα έχει γνωρίσει το παιδί μου. Άλλα δύο κιλά γάλα σκόνη πόσο φτάνουν; Δεκαπέντε, είκοσι μέρες; Τις άλλες σαράντα, τσάι και ψωμί, ψωμί και τσάι...

—Και τὸ μεσημέρι τί τοῦ δίνετε;

—Ρύζι ἢ φασόλια, ὅτι τρῶμε κι ἐμεῖς. Δέν μπορῶ νὰ τοῦ δώσω τίποτ' ἄλλο.

Ὁ δημοσιογράφος ρωτᾷ μιὰ γιατρὸ ποῖα εἶναι ἡ ἀρρώστια πού προσβάλλει κυρίως τὰ παιδιὰ τῆς χώρας.

—Ἡ πείνα, ἀπαντᾷ αὐτὴ ἀποφασιστικά. Σύμφωνα μέ τὴν ἐπίσημη στατιστική, ἓνα εἴκοσι τοῖς ἑκατὸ τῶν βρεφῶν στε-

ροῦνται θρέψεως. Τὸ ἴδιο καὶ οἱ νέες μητέρες, πού ψάχνουν νὰ βροῦν κάποια τροφή γιὰ νὰ μποροῦν νὰ θηλάζουν τὰ μωρὰ τους περισσότερο καιρό, μέ τὸ δικό τους γάλα. Συχνὰ ὅμως ἀπὸ τὸ μητρικὸ στήθος τρέχει ἓνα ἄσπρο ὕγρo, χωρὶς καμιά θρεπτικὴ οὐσία.

Ὁ δημοσιογράφος παίρνει τὴν τοπικὴ ἐφημερίδα «Ἐλ Μερκούριο» καὶ διαβάζει στὴν πρώτη σελίδα: «Αὐξάνεται ἀνησυχητικὰ ὁ ἀριθμὸς τῶν νεαρῶν μανάδων πού αὐτοκτονοῦν. Τὶς τελευταῖες ἐβδομάδες πολλές μητέρες αὐτοκτόνησαν, μέ τὸ παιδί τους στὰ χέρια».

Ἡ ἐφημερίδα «Ἐλ Μερκούριο» ἐκδίδεται στὸ Σαντιάγο τῆς Χιλῆς. Ἡ χώρα συμπληρώνει δέκα χρόνια στρατιωτικῆς δικτατορίας ὑπὸ τὸν Πινοσέτ.

Στὴν Βραζιλία, ὅπου τὸ στρατιωτικοπολιτικὸ καθεστῶς κοντεύει νὰ συμπληρώσει εἴκοσι χρόνια, στὴν Ἀργεντινῇ, ὅπου οἱ δικτάτορες ἐναλλάσσονται ὁμαλῶς, στὴν ἐξουσία, στίς

ἄλλες λατινοαμερικανικὲς χώρες, πλάι σὲ οὐρανοξύστες καὶ πολυτελὴ διαμερίσματα ἀπλώνονται οἱ περίφημες «φαβέλας», οἱ «βίλλες μιζέρια», ὁλόκληρες τσιγκογειτονιὲς πείνας καὶ ἐξαθλίωσης. Αὐτὰ τὰ γκέτο τῆς φτώχειας, στὴ Χιλὴ ἀποκαλοῦνται «μπιντόν βίλλες»...

Ἀπὸ τὰ τέσσερα ἑκατομμύρια κατοίκων τοῦ Σαντιάγο, περίπου τὰ δύο ζοῦν σὲ «τσιγκοβίλλες» ποὺ ὑπῆρχαν καὶ πρὶν ἀπὸ τὴ δικτατορία, μὰ τὰ τελευταῖα χρόνια πολλαπλασιάσθηκαν. Ὅπως πολλαπλασιάσθηκε καὶ ἡ ἀνεργία. Στὴν ξένη ἐφημερίδα ποὺ παραθέτει σχετικὰ στοιχεῖα, διαβάζω ὅτι σὲ λίγα χρόνια ἐκλείσιν στὴ Χιλὴ σχεδὸν πέντε χιλιάδες βιομηχανίες καὶ ἔβαλαν λουκέτο πολλὲς μεγάλες τράπεζες καὶ πιστωτικὰ ἰδρύματα. Σ' ἓνα ἐργατικὸ δυναμικὸ τρισήμισυ ἑκατομμυρίων, ἔχουν μείνει ἀνεργοὶ ἐννιακόσιες χιλιάδες, σύμφωνα μὲ τὴν ἐπίσημη στατιστικὴ, ἢ ἓνα ἑκατομμύριο διακόσιες χιλιάδες, σύμφωνα μὲ τοὺς συνδικαλιστές. Ἄλλες τετρακόσιες χιλιάδες ὑποαπασχολούμενοι παίρνουν μεροκάματο 66 πέσος. Ἐνα κιλὸ ψωμὶ στοιχίζει στὸ Σαντιάγο 55 πέσος καὶ τὸ εἰσιτήριο γιὰ τὸ τράμ 15 πέσος.

Ἔτσι πολλοὶ ἔνοικοι τῶν «μπιντόν βίλλες» δὲν ἔχουν νὰ πληρώσουν τὸ νερὸ καὶ τὸ ἤλεκτρικὸ καὶ οἱ ἑταιρίες τοὺς τὰ κόβουν. Τὸν Ἀπρίλιο ἔμειναν

χωρὶς νερὸ ἑκατὸν εἴκοσι ἐννιά χιλιάδες τέτοιες ἀθλιοπαράγκες, σὲ κάθε μιὰ ἀπὸ τὶς ὁποῖες μένουν κατὰ μέσον ὄρο τέσσερις οἰκογένειες.

Σὲ τέτοιες γειτονιὲς ἔγιναν καὶ τὰ πρόσφατα μπλόκα ἀπὸ τὴν ἀστυνομία τοῦ Πινোসέτ. Τριακόσιοι πενήντα ἀπὸ τοὺς συλληφθέντες, καταδικάσθηκαν ἀπὸ τὰ στρατοδικεῖα σὲ διάφορες ποινές, μὲ τὴν κατηγορία ὅτι ἀπέιλησαν τὴ σταθερότητα τοῦ καθεστώτος.

Ἀλλά, δέκα χρόνια μετὰ τὴν αἱματηρὴ ἀνατροπὴ τοῦ Ἀλλιέντε, τὸ πιὸ ἐπεῖγον πρόβλημα στὸ Σαντιάγο εἶναι τὸ γάλα ποὺ λείπει ἀπὸ τὰ παιδιά... «Εἶναι χιλιάδες τὰ βρέφη ποὺ γιὰ μοναδική τους τροφὴ ἔχουν μιὰ φέτα ψωμὶ βουτηγμένη στὸ τσάι. Ἐνὰ μπιμπερόν μὲ γάλα θὰ μπορούσε νὰ κάνει θαύματα, δῆλωσε ἓνας ἐκπρόσωπος. Ἀπὸ τοὺς πρῶτους μῆνες τῆς ζωῆς τους, τοὺς λείπουν οἱ πρωτεΐνες καὶ οἱ βιταμίνες. Ἡ ἔλλειψή τους προκαλεῖ ἀθεράπευτες καταστάσεις. Ὅσα ἐπιζήσουν θὰ ἔχουν προβλήματα σωματικῆς καὶ πνευματικῆς ὑγείας γιὰ ὅλη τους τὴ ζωὴ»...

Αὐξάνεται τὸν τελευταῖο καιρὸ ὁ ἀριθμὸς τῶν νεαρῶν μανάδων ποὺ αὐτοκτονοῦν κρατώντας στὰ χέρια τὰ μωρά τους — ἐπιμένει στὴν πρώτη σελίδα τῆς ἡ «Ἐλ Μερκούριο» τοῦ Σαντιάγο, παρὰ τὴ λογοκρισία. «Καθημερινή» 29.5.83

Ἐμπρός, γί' ἀγῶνες ἀντιτεκτονικούς!

Ἐγώ, «ὁ Ἀντίλογος» δὲν εἶμαι τέκτονας· τὸ δηλώνω ὄχι ἐπεὶδὴ φοβᾶμαι μήπως μὲ ὀδηγήσουν στὴν πυρὰ γιὰ νὰ ἐξαγνιστῶ, ἀλλὰ γιὰ νὰ θεωρηθῶ ἀδιάβλητος καὶ νὰ κράξω ὅτι ἐξανίσταμαι μὲ τὸ σχέδιο νομοθετικῆς διάταξης ποὺ ἐτοίμασε τὸ Ὑπουργεῖο Δικαιοσύνης καὶ σύμφωνα μὲ τὸ ὁποῖο ἀπαγορεύεται στοὺς δικαστικούς νὰ εἶναι μέλη ὀργανώσεων ποὺ δροῦν μυστικά· διάβαζε: νὰ μετέχουν σὲ τεκτονικὲς στοές. Στὸ ἐξάμηνο ποὺ προεδρεύουμε στὴν ΕΟΚ προσφέρουμε ἓνα ἀξιωματημιόφανετο δεῖγμα γραφῆς μεσαιωνικῆς νοοτροπίας καὶ χομεϊνικῆς μισαλλοδοξίας. Δυὸ περίπου χρόνια μετὰ τὶς μὲ σκανδαλοθηρικὸ τρόπο δημοσιογραφικὲς ἐρευνες, στὸ πλαίσιο τῶν ὁποίων ἐξαπολύθηκε κυνηγητὸ κατὰ τῶν μασσόνων ποὺ μπροστὰ τοῦ ὠχριοῦσαν τ' ἀντίστοιχα τῶν μαγισσῶν σ' ἐποχὲς ἐξαρσης τῆς θρησκοληψίας, ἔρχεται μιὰ σοσιαλιστικὴ κυβέρνησις καὶ ὑποκύπτει στὶς πιέσεις τοῦ πιὸ ἀντιδραστικοῦ ἐκκλησιαστικοῦ κατεστημένου, καὶ υἱοθετώντας τὶς «τρομερὲς» ἱστορίες ποὺ κυκλοφοροῦν ἀνάμεσα στ' ἀμόρφωτα γυναικάρια τῶν ἐνοριῶν θεσπίζει τὸ «ἀσυμβίβαστο » δικαστὴ καὶ τέκτονα!

Πέρα ἀπ' τὴ συνταγματικότητα ἢ μὴ τῆς ὑπὸ ψήφισις διάταξης, θάθελα νὰ ἐκφράσω τὴν ἀπορία μου γιατί αὐτὴ ἡ εἰδικὴ μεταχειρίσιση τῶν δικαστικῶν;

Ἄν οἱ μασσόνοι κάνουν αὐτὰ τὰ φοβερὰ πράγματα συνωμοτώντας ἐναντίον τῆς ἐννομῆς καὶ θεϊκῆς τάξης, πῶς δὲν θεωρεῖται ἀσυμβίβαστη ἡ ιδιότητα αὐτὴ γιὰ ὑπουργούς, βουλευτές, ἀνώτατους κρατικούς λειτουργούς κί' ἄλλες κατηγορίες πολιτῶν ποὺ ἐνδεχομένως ἔχουν μεγαλύτερη ἰσχὺ ἀπ' τοὺς δικαστικούς; Καὶ μήπως στὸ μέλλον ἡ ιδιότητα τοῦ τέκτονα θ' ἀποτελεῖ - κατὰ τροποποίηση τοῦ Συντάγματος - καὶ κώλυμα ἐκλογιμότητας; Ποῦ ὀδηγεῖται δηλαδὴ τὸ πρᾶγμα; Στὴν ἀπόλυτη γελοιοποίηση τῆς Πολιτείας μας ἢ στὸν προγραμματισμένον ἀποπροσανατολισμὸ τῆς κοινῆς γνώμης, ἀφοῦ δὲν πρέπει ν' ἀποκλείσουμε στὸ μέλλον καὶ τὴ δῆλωση ἀρμοδιῶν, ὅτι ἂν ἀντιμετωπίζει δυσκολίες ἡ κυβέρνησις σ' ὀρισμένους τομεῖς, αὐτὸ ὀφείλεται στὸ ὅτι ὑπονομεύεται τὸ ἔργο τῆς ἀπ' τὴ Μεγάλῃ Στοᾷ; Πογκρόμ, λοιπόν, κατὰ τῶν μασσόνων! Ν' ἀναγράφεται ἔξω ἀπ' τὰ γραφεῖα καὶ τὰ καταστήματα τῶν αἱμοσταγῶν τεκτόνων ἓνα εἰδικὸ σῆμα ὥστε νὰ γνωρίζει μὲ ποιούς ἔχει νὰ κάνει τὸ χριστεπώνυμο πλήρωμα!

Κάτι μοῦ θυμίζουν ὅλ' αὐτά. Στὴν ἀρχὴ οἱ μασσόνοι, μετὰ κάποια ἄλλη μειονότητα καὶ πάει λέγοντας!

Δέσμιος βέβαια ὁ ὑπουργὸς τῆς ἀνεκδιήγητης, ὅσο κι ἀνακριβοῦς δήλωσης τοῦ ΠΑΣΟΚ πρὶν δυὸ χρόνια ὅτι «δὲν ὑπάρχουν μασσόνοι στὸ Κίνημα!»· ἀλλ' ὑπάρχει τρόπος ἀπαγκίστρωσης· ἐδῶ ἀπαγκίστρωθήκαμε ἀπὸ τόσες ἄλλες «θέσεις», στὴ μασσονία θὰ κολλήσουμε;

«Προσανατολισμοὶ» Ἰουλ.-Αὐγ. 1983

Τὸ περιοδικὸ ἐλευθέρας σκέψεως

“ΙΛΙΣΟΣ”

Δραγατσάνιου 6, Τηλ. 324.6837, ὥραι 9.30-12.30
πλὴν Σαββάτου

Οἱ τόμοι 1956 - 1970 ἔχουν ἐξαντληθεῖ.

Ἔχουν ὅμως ἐκδοθῇ ἐπιλογαὶ περιεχομένων τόμων, ὡς ἑξῆς:

Α' Τόμος ἐπιλογῆς περιεχομένων τόμων τριετίας 1956 - 1958

Β' Τόμος ἐπιλογῆς περιεχομένων τόμων τριετίας 1959 - 1961

Γ' Τόμος ἐπιλογῆς περιεχομένων τόμων τετραετίας 1962 - 1965

Ἐκαστος τόμος ἐπιλογῆς, δεμένος δρχ. 400

Δ' Τόμος ἐπιλογῆς πενταετίας 1966 - 1970 δεμένος δρχ. 500

» » » » » χαρτόδετος δρχ. 400

Οἱ χαρτόδετοι τόμοι 1965, 1971, 1973,

1974, 1976 ἕκαστος δρχ. 200

Οἱ χαρτόδετοι τόμοι 1972, 1975, 1977,

1978, 1979 ἕκαστος δρχ. 300

Οἱ χαρτόδετοι τόμοι 1980, 1981, 1982 ἕκαστος δρχ. 400

ΣΥΝΔΡΟΜΗ 1983 Δραχμὲς 400

Ἐθελοντικῶς: Δραχμὲς 500

Οἱ διαφορὲς τιμῶν τόμων δὲν ὀφείλονται στὴν ποιότητα τοῦ περιεχομένου ἢ στὸ πολυσέλιδον, ἀλλὰ στὴν ἐπάρκεια ἢ μὴ τῶν ὑπαρχόντων τόμων.

Ἐφιερώμα στὴν Ἡμέρα τῶν Ζώων (4 Ὀκτωβρίου)

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΣ

Ἡ ἐπίδραση τοῦ Πυθαγόρα στὰ ζῶα

Στὴν τελευταία τριακονταετία δημοσίευσα ἄρθρα σχετικά μὲ τὸν Πυθαγόρα καὶ τὴ Διδασκαλία του, ὅπως «Ἡ ἠθικὴ τοῦ Πυθαγόρα», «Ἡ παιδαγωγικὴ τοῦ Πυθαγόρα», «Πυθαγορεία Ἀριθμοσοφία» κ.λ.π. Ὅσотно αὐτὰ εἶναι πετραδάκια μπροστὰ στοῦ βουνό ἀπὸ βιβλία, μελέτες, ἄρθρα κ.λ.π., σὲ παγκόσμια κλίμακα, ποὺ γραφτήκανε καὶ γράφονται ἀκόμη γιὰ τὸν γίγαντα τοῦ πνεύματος, τὸν μεγάλο Πυθαγόρα. Θὰ σταθοῦμε σήμερα σ' ἓνα ἀπὸ τὰ ἀρχαῖα βιβλία ποὺ μᾶς δίνει πληροφορίες γενικὰ γιὰ τὴ ζωὴ καὶ τὶς διδασκαλίες τοῦ Πυθαγόρα. Εἶναι τὸ περίφημο βιβλίον τοῦ Πορφύριου «Ἡ ζωὴ τοῦ Πυθαγόρα». Ὁ Πορφύριος γεννήθηκε τὸ 233 μ.Χ. στὴν Τύρο καὶ ἦταν μαθητὴς τοῦ Πλωτίνου. Μέσα σ' αὐτὸ τὸ βιβλίον ὁ Πορφύριος μᾶς δίνει σημαντικὲς πληροφορίες γιὰ τὴν τεράστια ἐπίδραση, ποὺ εἶχε ὁ Πυθαγόρας πάνω στὰ ζῶα.

Στὴν παράγραφο 23 ὁ Πορφύριος γράφει ὅτι στὴν περιοχή, ποὺ ὁ Πυθαγόρας κατοικοῦσε, ἦταν ἡ Δαυνία ἄρκτος μὲ καταστρεπτικὴ δράση γιὰ τὰ ζῶα (πρόβατα καὶ ἄλλα χρησιμα). Τότε ὁ Πυθαγόρας πῆγε στοῦ δάσος καὶ ἀφροῦ τὴν ἐπίασε τὴν κράτησε στοῦ σπίτι του πολὺς ἡμέρες. Τὴν χάιδευε, τῆς ἔδινε ψωμί καὶ ξηροὺς καρπούς. Στὸ τέλος τὴν ἄφησε ἐλεύθερη, ἀφροῦ τὴν παρακάλεσε νὰ μὴν ἀγγίζει ποτὲ ζῶο στὴν περιοχή του. Τότε ἔφυγε ἡ Δαυνία ἄρκτος, πῆγε στοῦ δάσος καὶ ποτὲ δὲν παρουσιάστηκε ἐκεῖ.

Στὴν παράγραφο 24 ὁ Πορφύριος γράφει ὅτι κάποτε στὸν Τάραντα τῆς κάτω Ἰταλίας ὁ Πυθαγόρας εἶδε ἓνα βόδι, ποὺ ἔτρωγε στοῦ χωράφι κουκιά, ἐνῶ εἶχε τριγύρω του πολλὰ καὶ διάφορα χόρτα. Τότε ὁ Πυθαγόρας εἶπε στὸν βουκόλο νὰ πῇ στοῦ βόδι νὰ μὴν τρῶη τὰ κουκιά, ἀλλὰ τὰ χόρτα. Ὁ Βουκόλος γέλασε καὶ εἶπε στὸν Πυ-

θαγόρα τὸ περίφημο «οὐκ εἶδέναι βοῖσι λαλεῖν», δὲν γνωρίζω νὰ μιλάω στὰ βόδια. Ὁ Πυθαγόρας πλησίασε τὸ βόδι καὶ τοῦ εἶπε στ' αὐτὶ μερικά λόγια. Τότε τὸ βόδι ἔφυγε καὶ ποτὲ δὲν ἔφαγε κουκιά.

Στὴν παράγραφο 25 ὁ Πορφύριος γράφει ὅτι στὴν Ὀλυμπία, ποὺ βρέθηκε κάποτε ὁ Πυθαγόρας, πετοῦσε πολὺ ψηλά ἕνας αἰετός. Τότε τοῦ φώναξε ὁ Πυθαγόρας καὶ ὁ αἰετὸς κατέβηκε κί' ἀφοῦ τὸν χαϊδεψε πέταξε πάλι. Ὁ Πορφύριος ἀναφέρει σ' αὐτὸ τὸ βιβλίο κί' ἄλλα περιστατικά, ποὺ φαίνεται ἡ τεράστια δύναμη, ποὺ ἐξασκοῦσε ὁ Πυθαγόρας στὰ ζῶα. Ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἐπίδραση στὰ ζῶα ποὺ εἶχε ὁ Πυθαγόρας δίδασκε νὰ μὴ καταστρέφεται ἡ φύση ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους. Νὰ μὴ καταστρέφουν ζῶα καὶ φυτὰ, ποὺ δὲν εἶναι βλαβερά στὸν ἄνθρωπο. Ἦταν ὁ πρόδρομος τοῦ σημερινοῦ ἀγῶνα τοῦ ἀνθρώπου γιὰ τὴν προστασία τοῦ περιβάλλοντος.

Ἡ ἐπίδραση τοῦ Πυθαγόρα στὰ ζῶα δὲν εἶναι μῦθος. Γιατὶ ἄνθρωποι μὲ τεράστια ψυχοπνευματικὴ δύναμη μπορούσαν νὰ κάμουν τὰ ζῶα ἱκανὰ νὰ καταλάβουνε πράγματα μεγάλης

ἀξίας γιὰ τὴ ζωὴ τους. Προφήτες τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης εἶχανε ἐπίδραση σὲ διάφορα ζῶα. Ἐπομένως κί' ὁ Πυθαγόρας δὲν ἔκανε τίποτα ξεχωριστὸ ἀπ' ἐκεῖνα τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Καὶ τὸ πιὸ ἄγριο ζῶο, ὅταν δῇ τὸν ἄνθρωπο νὰ φέρεται φιλικὰ σ' αὐτὸ καὶ μάλιστα μὲ τὴν πρόθεση νὰ τὸ βοηθήσει, τότε γίνεται φίλος του. Κί' ἀπ' αὐτὴ τὴ φιλία ἀρχίζει ἡ ἐξάσκηση κάποιας ἐπιρροῆς. Βέβαια ἕνας ἄνθρωπος, ποὺ ἐξετάζει αὐτὴ τὴν ὑπόθεση μ' ἀπλότητα καὶ θέλει ν' ἀπλοποιῇ τὰ πράγματα, θὰ τὰ βρῇ ὅχι μόνο ψεῦτικα, ἀλλὰ καὶ ἐπικίνδυνα γελοῖα. Ὡστόσο ἡ ζωὴ τοῦ Πυθαγόρα, ἡ Ἐπιστήμη του, ἡ Φιλοσοφία του, μᾶς δίνουν τὴν δυνατότητα νὰ παραδεχτοῦμε ὅτι δὲν μπορούμε χωρὶς τὴν ἀναζήτηση τῆς Ἀλήθειας ν' ἀποκλείσουμε τὴν ἐξαιρετικὴ δύναμή του. Ἀλλὰ ἐκτὸς ἀπ' αὐτὰ ἡ ΑΓΑΠΗ του στὰ ΖΩΑ εἶναι κάτι τὸ σημαντικὸ, ποὺ σήμερα ὁ ἄνθρωπος ἀγωνίζεται νὰ τὰ προστατέψει. Δυστυχῶς ὑπάρχουνε ἐστίες βαρβαρισμοῦ στὸν κόσμο, ὅπως οἱ ταυρομαχίες στὴν Ἰσπανία καὶ στὴ Λατινικὴ Ἀμερική. Αὐτὸ ἀποτελεῖ στίγμα τῆς ἐποχῆς μας κί' ἀντίθετο τοῦ ὑπέροχου Πυθαγορικοῦ Πνεύματος.

Γ. ΚΑΡΑΓΙΩΡΓΑ

‘Ο ‘Ιβάν

Σ’ έσένα κυρά ‘Αντιγόνη πού είσαι άγνωστη και άνώδυμη, δικαιωματικά άνήκει τοϋτο τὸ έφήμερο έγκώμιο, γιά τήν καρδιά σου, πού σ’ έξαγίασε προτοϋ φύγεις, από τή δυστυχία πού σοϋ έπιφύλαξε ὁ πρόσκαιρος κόσμος. Δέν έχεις άκούσει γιά τὸ βραβεῖο ‘Ωνάση πού τὸ γέννησε ένας μεγάλος πόνος γιά νά στεφανώνει εκείνους, πού ξεχωρίζουν στο σπάνιο έργο τής ανθρωπιᾶς. ‘Εσύ, ὅμως, θυσίασες τὸν έαυτό σου, ξεπέρασες τήν ανθρωπιᾶ, αφιερώθηκες και προσφέρεις καθημερινά και παραμερίζεις αποφασιστικά κάθε συνδρομή, γιά νά μήν βάλεις σέ κίνδυνο τὸν ‘Ιβάν.

Μή προτρέξετε. Δέν πρόκειται γιά αδυναμία σέ αγαπημένο πρόσωπο, σέ έραστή, σέ φίλο. ‘Ο ‘Ιβάν είναι σκύλος. Μεγάλος, κανελής, άγνωστης ράτσας, με καμιά εύγενική προέλευση. Τήν εύγένειά του τή δείχνει, όταν κουνᾷ τήν ώρᾶ του και δέχεται με εύγνωμοσύνη τὰ φιλέματα τῶν φιλεθρώπων πού, ὅποτε τὸ θυμηθοϋν, σταματοϋν τὰ αυτοκίνητα τους έξω από τήν πόρτα τής κυρᾶς του. Τὰ γνωρίζει ὅλα. Πῶς γίνεται αυτό; Πῶς έξηγεῖ-

ται ἡ χαρά του, όταν ένα από τὰ δυο τρία — γιὰτὶ δέν είναι περισσότεροι οἱ σπλαχνικοί— αυτοκίνητα σταματοϋν έξω από τὸ σπίτι ὁ ‘Ιβάν, τὰ παίρνει άμέσως μυρωδιά, γαυγίζει χαρούμενος και ὑποδέχεται με πήδους και σάλτα τὸν ανθρωπο πού είχε νά δεῖ δυο και τρεῖς μήνες; Είναι ένα μυστήριο πού καλοϋνται νά τὸ λύσουν οἱ ειδικοί.

Κανείς δέν ξέρει πῶς, αὐτή ἡ γυναίκα κατάληξε νά ζεῖ ὀλομόναχη στο μοναδικό ὑπόγειο δωμάτιο μιᾶς πολυκατοικίας. Δέν ὑπάρχουν έπιπλα στήν ὑπόγεια κρύπτη. Οϋτε κρεβάτι, οϋτε ντουλάπα, οϋτε τραπέζι. Τὸ στρώμα είναι σέ μιᾶ γωνιά. Τis νύχτες τοϋ χειμῶνα πάνω από τήν κουβέρτα πού τις έχουν χαρίσει, ρίχνει και τὸ χοντρὸ πανωφόρι —δῶρο κι αὐτὸ— γιά νά μή ξεπαγιάζει. Στὰ πόδια της ὁ ‘Ιβάν ζεσταίνεται και τής κρατᾷ ζεστά τὰ δικά της, έτσι, ὅπως κουλουριασμένος και ακούνητος ὅλη τή νύχτα, κοιμάται μαζί της. Προτοϋ πέσουν, τοϋ μιλά ὅπως σέ ανθρωπο και τοϋ ιστορεῖ στο φῶς ενός κεριοϋ έπειδὴ δέν έχει ἠλεκτρικό, είναι κομμένο, τις περιπέτειες τής ἡμέρας. ‘Ο ‘Ιβάν κάθεται στα

πίσω του πόδια και την άκουει και κουνᾷ τ' αὐτιά του περιμένοντας πότε θὰ ἀλλάξει ὁ τόνος τῆς φωνῆς της καὶ θὰ τὸν καλέσει νὰ τοῦ δώσει τὸ κομμάτι ψωμί ποὺ κρύβει στὴν τσέπη της γι' αὐτόν. Καὶ δὲν ὑπάρχει μέρα ποὺ νὰ τὸν παραμελήσει, νὰ μὴ τοῦ φέρει τὸ φαί του, νὰ μὴ τοῦ ἔχει καὶ κάποια κρυφὴ λιχουδιά, ἓνα κόκκαλο, κάποιο μεζέ.

«Γιὰ νὰ μὴ ξεχάσει τὸ ζῶο, τῇ γεύση του», δικαιολογεῖται σ' ἐκείνους ποὺ τὴν παρατηροῦν, ἐπειδὴ τὶς περισσότερες φορές, ἀδιαφορεῖ γιὰ τὴ δική της.

Τοῦ ἱστορεῖ, λοιπόν, τοὺς δρόμους τῆς ἡμέρας, τὴ ζητιανιά ποὺ ἀναγκάζεται νὰ κάνει ἀνάμεσα σὲ παλιούς γνώριμους, τὴν ἀξιοπρέπιά της ποὺ ἐπιμένει νὰ διατηρεῖ καὶ νὰ τὴν προστατεύει μὲ μιά ἑξυπνὴ καλλιεργημένη μιλιὰ ποὺ ἀποδείχνει παλιὰ μόρφωση. Τοῦ λέει ἀκόμα γιὰ τοὺς ἀρθριτισμοὺς ποὺ τὴν πονοῦν, γιὰ τοὺς σφάχτες ποὺ νιώθει στὴ μέση καὶ στὰ γόνατα, καὶ τὸν πόνο ψηλά, στὴ ραχοκοκκαλιά, ποὺ τὴν ὑποχρεώνει νὰ σταματᾷ στὴ μέση τὸ πλῆσιμο τῶν πιάτων σὲ κάποιο ἀπόμακρο ταβερνεῖο σπάνια καὶ ποῦ, ἀπὸ τὶς ἑννιά τὸ βράδυ μέχρι τὴ μιά τὸ πρωῒ. Κι ἀκόμα, γιὰ τὸν ὑποχρεωτικὸ ποδαρόδρομο τῆς ἐπιστροφῆς ποὺ εἶναι μαρτύριο ἐπειδὴ δὲν περπατᾷ, ὅπως ὅλες

οἱ γυναῖκες τῆς προχωρημένης ἡλικίας της, ἀλλὰ σέρνεται. «Ὅμως, νᾶξερεις, τί σουφερα», τοῦ λέει χαϊδευτικά, καὶ ἀνοίγει μπροστὰ τοῦ τὴν ἐφημερίδα μὲ τὸ τυλιγμένο κρέας, ποὺ τὸ διάλεξε ἀνάμεσα σ' ἀποφάγια, εἰδικὰ γι' αὐτόν.

Δὲν τὰ πηγαίνουν, ὅμως πάντα καλὰ μαζί. Ἔρχονται φορὲς ποὺ τὸν μαλώνει ἄγρια, ὅταν τῆς ξεφεύγει καὶ γυρνοβολεῖ στὴ γειτονιά καὶ τότε τρέμει μήπως καὶ κάποιο αὐτοκίνητο τὸν πάρει ἀπὸ κάτω. Ἀνοίγει τότε συζήτηση μαζί του καὶ τὸν ρωτᾷ μὲ αὐστηρότητα, τί θ' ἀπογίνει, ἂν τῆς τὸν ἀρπάξει κάποια ρόδα κι ἀπομείνει μονάχη στὸν κόσμο. Γιατί ὅσο αὐτὸς εἶναι δίπλα της, δὲν φοβάται μὴν ἀρρωστήσει ἢ πεθάνει ἀβόηθητη μέσα στοῦ ξένο δωμάτιο καὶ τὴν ἀνακαλύψουν ἀπὸ τὴ μυρωδιά καὶ ρεζίλευτοῦν κι οἱ δύο τους. Ὁ Ἰβάν τὴν ἀκούει μὲ κατεβασμένα αὐτιά καὶ τότε μόνο σηκώνει τὰ μάτια καὶ κουνᾷ τὴν οὐρά του, ὅταν ὁ τόνος τῆς φωνῆς της ξαναγίνεται τρυφερὸς καὶ τὸν καλεῖ νὰ βγοῦν μαζί βόλτα.

Τελευταῖα, ἔμαθα, ὅτι μέσα στὶς ἄλλες της συμφορὲς ἡ κυρὰ Ἀντιγόνη ἔπαθε καὶ ἀρχὴ καταρράκτη. «Πρέπει νὰ κοιταχτεῖς, τῆς εἶπε ὁ γιατρός, διαφορετικὰ κινδυνεύεις νὰ τυφλωθεῖς». Ὅταν γύρισε στοῦ σπίτι μετὰ τὴν ἐξέταση, εἶπε τὸν πόνο της στὸν Ἰβάν. Δὲν

τὴν εἶχε ἀνησυχήσει ἡ τύφλωσις ἀλλὰ ἡ ἀγωνία, τὶ θ' ἀπογίνει τὸ σκυλί ἂν τὴν κλείσουν σὲ νοσοκομεῖο ἢ ἂν τυφλωθεῖ καὶ δὲν μπορεῖ νὰ πλένει πιάτα στὸ ταβερνεῖο.

—«Τὸ σκυλί θὰ σκεφτεῖς ἢ τὸν ἑαυτὸ σου;» τὴ ρωτοῦν ὁ σοὶ ἔμαθαν τὴν περίπτωσή της.

Ἐκείνη τοὺς ἀπαντᾷ καθαρὰ καὶ ἴσια: «Τὸ σκυλί. Ἐπειδὴ ἐγὼ εἶμαι γι αὐτό. Ὁ Ἰβάν εἶναι ὁ μόνος μου σύνδεσμος μὲ τὸν κόσμο, αὐτὸς μοῦ δίνει κάποιο προσορισμό, τὴ συντροφιά του, διώχνει τὴ μοναξιά, κρατᾷ μέσα μου μιὰ μικρὴ φλογίτσα ἀπὸ συναίσθημα».

Πολλὲς φορές, ἔγιναν ἐνέργειες νὰ βοηθηθεῖ ἡ κυρὰ Ἀντιγόνη ἀπὸ φιланθρωπικά ἰδρύματα. Τῆς ὑποσχέθηκαν κάποιο οἰκονομικὸ βοήθημα ἀπὸ τὸ ὑπουργεῖο Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν. Προσφέρθηκαν νὰ τῆς ἐξασφαλίσουν εἰσοδο σὲ γηροκομεῖο κυρίες, ποὺ βρίσκονται στὴν ἀρχή. Ὅλες τὶς προσφορὲς τὶς ἀπέφυγε ἐξυπνα ἐπινωώντας χίλια ἐμπόδια ἀπὸ τὸ φόβο, ὅτι ἂν ἀνοίξει ἱστορίες μὲ φιλανθρωπικά ἰδρύματα καὶ ὑπουργεῖα καὶ ὑπηρεσίες, σίγουρα, ὁ Ἰβάν θὰ εἶναι ἐκεῖνος ποὺ θὰ πληρώσει τὴ δική της καλοπέραση. Τώρα, ἀρνεῖται πάλι μὲ πανέξυπνες ὑπεκφυγές, νὰ δεχτεῖ νὰ μπεῖ σ' ἓνα νοσοκομεῖο γιὰ νὰ γλυτώσει τὴν ὄρασή της. Ἡ ἀπλοϊκὴ της ἐπι-

χειρηματολογία εἶναι ἀφοπλιστική:

—«Πῶς μπορῶ νὰ ζητήσω νὰ μπεῖ μαζί μου στὸ νοσοκομεῖο ἢ στὸ γηροκομεῖο ὁ Ἰβάν; Θὰ μὲ πάρουν γιὰ τρελὴ καὶ μὲ τὸ δίκιο τους...Ξέρω, ὅτι αὐτὰ ποὺ λέω εἶναι χαζὰ πράγματα καὶ ἔξω ἀπὸ τὸ κλίμα τῆς ἐποχῆς μας. Ὅμως μὲ τὸν Ἰβάν περάσαμε πολλά. Ποτὲ δὲν μοῦ παραπονέθηκε, ποτὲ δὲν μὲ πρόδωσε κι ἐγὼ ποτέ μου δὲν τὸν ἀποχωρίστηκα. Πάει, τώρα νὰ τὸν προδώσω, ἐγὼ, ἓνας ἀνθρώπος γιὰ τὴ δική μου καλοπέραση; Κι ἂν τὸν δώσω κάπου, ὅπως μοῦ πρότειναν, ὁ Ἰβάν δὲν θὰ μπορέσει νὰ συνηθίσει μὲ ἄλλους. Γέρασε μαζί μ' ἐμένα. Μὴ μοῦ ζητᾶτε, λοιπόν, νὰ τὸν καταδικάσω σὲ λυπημένα γερατιά».

—Καὶ τὰ δικά σου κυρὰ Ἀντιγόνη;

—«Μὰ ἐγὼ, γιέ μου, εἶμαι ἀνθρώπος ἔχω μυαλὸ καὶ σκέφτομαι. Τὸ ζῶο ὅμως δὲν καταλαβαίνει. Τὸ σκυλί ἔχει πίστη καὶ αἴσθημα. Γίνεται ἐγὼ, γιὰ γυναίκα, νὰ προδώσω τὴν πίστη ἐνὸς ζώου; Καὶ γιατί; Γιὰ νὰ χωρεῖ τρεχούμενο νερὸ καὶ ἡλεκτρικὸ καὶ ἓνα πιάτο φαῖ; Καλύτερα νὰ μοῦ λείπουν».

Ποιὰ εἶναι ἡ κυρὰ Ἀντιγόνη; Ποῦ σπούδασε, ἀπὸ ποῦ προέρχεται, πῶς ἐξηγεῖται ἡ ἀρχοντιά της, πῶς καλλιέργησε τὴ

λεπτότητά της, κανείς δὲν εἶναι σὲ θέση ν' ἀπαντήσῃ.

Ὅταν ἡ ἀδιάκριτη ἐρώτηση ἀκουστῇ καὶ τὴν πληγώνει, γυρίζει ἄλλοῦ τὸ κεφάλι, ἀπλώνει τὸ χέρι καὶ χαϊδεύει σιωπηλά τὴ ράχη τοῦ Ἰβάν πού στέκεται κολλητὸς καὶ ἀνήσυχος πλάι της.

Χωρὶς παράπονο, σὰν νὰ τὴν ἔχει ἀγγίξει ἄγγελος Κυρίου καὶ τῆς χάρισε καλοσύνη, καρτερία, ἡρεμία, ἀκολουθεῖ τὸν δικό της

δρόμο τῆς θυσίας πού τὸν ἀποδέχτηκε σ' ἀναγνώριση τῆς ἀφοσίωσης τοῦ σκύλου πού χρόνια τώρα τὴν παραστέκει στὰ μοναχικά της γεράματα. Μόνο σὰν περάσει τὸ τελευταῖο ὄριο, τηλεφωνεῖ στὴν πιὸ πονετική ἀπὸ τίς γνωστές της:

—“Ἄν εἶναι ὁ δρόμος σου νὰ περάσεις...Εἴμαστε μ' ἓνα αὐγό, ἀπὸ δύο μέρες».

«Καθημερινή» 15.4.83

Ὁ μοναδικός, ὁ ἀπόλυτος, ὁ ἀνιδιοτελής φίλος πού μπορεῖ νὰ ἔχῃ ὁ ἄνθρωπος σ' αὐτὸν τὸν κόσμο τοῦ συμφέροντος, ὁ μόνος πού δὲν θὰ τὸν ἐγκαταλείψῃ ποτέ, ὁ μόνος πού δὲν δείχνεται ἀχάριστος ἢ κατεργάρης, εἶναι ὁ σκύλος.

Γερουσιαστὴς G. Graham Vest

Ὁ οἶκτος πρὸς τὰ ζῶα συνδέεται τόσο στενὰ πρὸς τὴν ἀγαθότητα τοῦ χαρακτήρος, ὥστε μπορεῖ νὰ πῇ κανεὶς μὲ πεποίθηση ὅτι δὲν εἶναι ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκεῖνος πού φέρεται σκληρὰ πρὸς τὰ ζῶα.

Σοπενχάουερ

Ἡ κρεοφαγία συνεπάγεται ἀδικαιολόγητη σκληρότητα πρὸς τὰ ζῶα, τῶν ὁποίων ἡ σὰρξ ὄχι μόνον δὲν εἶναι εἰς ἡμᾶς ἀπαραίτητος, ἀλλ' εἶναι καὶ ἐπιβλαβής.

Ἄντων. Ἀδριανόπουλος

Τέλος ἀφιερώματος στὴν Ἡμέρα τῶν Ζώων

Για ἀναγγελία τῆς ἐκδόσεως νὰ στέλνετε ἕνα ἀντίτυπο. Για βιβλιοκρισία, χωρὶς νὰ δεσμεύεται τὸ περιοδικό, νὰ στέλνετε δύο ἀντίτυπα.

Σημειώσεις Νίκου Τέντα

Μελισσάνθη: «Τὰ Νέα ποιήματα»

Κι αἰῶνες τώρα πάγου καὶ φωτιᾶς
ν' ἀντιπαλεύω μὲ τὴν ἄγριαν ὑλακὴ
νὰ πλάσω λόγια ν' ἀπολογηθῶ
στὴ γλῶσσα τὴν ἀνθρώπινη.

Κι ὅταν τὸ κατορθώνει ὁδύρεται ὁδοιπορώντας τὸν ἀνθρώπινο χρόνο της καὶ χρησικὰ ὁμολογεῖ ὅτι «τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως» κατοικεῖ ἐντὸς μας «μομφὴ στὴν ὕβρη τοῦ αἰῶνα».

Πράγματι, μὲ λόγο βιβλικό, μεγαλόπρεπο καὶ ἀπλὸ μαζί, βυθομετρᾷ μὲ τὶς ἐφτὰ ψυχές της τὴν ἄβυσσο τῆς ἀνθρώπινης φρίκης καὶ κάνει ἔφοδο στὶς ἀγορὲς τῶν συνθημάτων γιὰ νὰ μαζέψει, ἀπὸ τῆς αὐγῆς τὸ ράγισμα, σκόρπιο κεχριμπάρι. Φυσικὰ χωρὶς τὸ ποθητὸ ἀποτέλεσμα γιατί εἶναι ἀπανθρακωμένος ὁ δρυμὸς τοῦ αἰῶνα καὶ οἱ πόλεις μυθικὰ ποτάμια νὰ μακρυγοροῦν τὴν κενὴ φλυαρία ὅσων ποντάρουν στὸ μαῦρο γιὰ νὰ βγοῦν κερδισμένοι στὸ κόκκινο! Νὰ γιατί ὑπάρχει «τόσος κρυμμένος φόνος στὸ τυφλὸ μας βλέμμα» σ' αὐτὴν τὴν παράξενη σύναξη ἀγίων καὶ ληστῶν, ὅπου ἡ γενικὴ ἐμπορία τῶν πάντων μετατρέπει σὲ τροφὴ τοῦ Ἄδη τὴν ἀνθρώπινη ὑπερηφάνεια καὶ σὲ αἰωνιότητα τὴ βεβαιότητα τοῦ φόβου. Εἶναι τὰ σύγχρονα ἀρπαχτικὰ ἄλλοθῆρια τόσο εὔστοχα στὴν ἐπιβολὴ τῆς σιγῆς καὶ τοῦ θανάτου ὥστε μόνο ἡ χλόη τῶν ὀνείρων νὰ ἐναπομένει καταφύγιο τῶν ὠδικῶν πτηνῶν. Ἡ γρήγορη συνείδηση διολισθαίνει τὴν τραγικότητα τῆς στιγμῆς στὴν μεταφυσικὴ παρήγορη προσδοκία: «Καὶ ποιὰν ἀπὸ τὶς ἀμέτρητες δυνατὲς μορφές μου νὰ διαλέξω νὰ ξαναγεννηθῶ;»

Θὰ διαπορήσει ὁ σκεπτικιστής: μὲ τόσο χαλασμό πῶς νὰ τελειωθεῖ τὸ μυστικὸ Σχῆμα;

Καί ἔρχεται ὁ γνήσιος λυρισμὸς μῆνυμα ζωῆς:

Ἕνα φάντασμα θολὸ ἀπὸ βροχῇ
κρέμεται πάνω ἀπ' τὸ ποτάμι
λυώνει σιγὰ καὶ ξαναγίνεται βροχῇ.

Ὁ κύκλος τῆς ἐλπίδας στὶς πεινασμένες σκιές ξαναρχίζει μὲ τὸ
δοξαστικὸ τοῦ ἀγῶνα καὶ τῆς ἀνθρώπινης καρτερίας:

Ἐλᾶτε λοιπόν, καθαρτήριες φλόγες
νὰ καταλύσετε μαζί μὲ τὴ σάρκα μου
τὰ δεσμά μου. Θὰ βαστάξω τὸ μαρτύριο
ὡσότου, ἢ πυρὰ νὰ γίνει ἢ δρόσος μου
κὶ ὁ τρόμος ἢ ἔκστασή μου.

Εἶναι ἡ κορυφαία στιγμή τῆς ἔμπνευσης ποὺ ὁ λόγος τῆς Με-
λισσάνθης, ὁ ἀνθρώπινος λόγος, μεταβάλλεται σὲ ἄρτο ζωῆς!...

Τάκη Γιαννόπουλου: «ΕΠΑΝΟΔΟΣ» ποιήματα

...ἡ ἀνάσα τῶν ἀποδημητικῶν πουλιῶν
στενάζει στὴ λιωμένη ζέστη
τῶν ἐκτυφλωτικῶν ἐρωτικῶν ὥρῶν.

Ποίηση ξανθῇ. Φυλακίζει τοὺς σφιγμοὺς τοῦ ἐρωτικοῦ σώματος
σὲ ρωμαλέους στοχασμοὺς. Μὲ πύρινο λόγο ταξιδεύει γαλάζιους
οἰστρους ἢ κρυφαγγίζει τὴν κραυγὴ τῆς ψυχῆς γιὰ νὰ συμφιλιώσει
τὸν ἄνθρωπο μὲ τὸν πόνο.

Σὲ дуό, βασικά, πόλους ἀνακυλάει ὁ μελωδικὸς παλμὸς τῆ φω-
τεινότητά τοῦ στίχου: στὸν Ἑρωτα καὶ τὴ Μοναξιά. Εἶναι ἡ ρέου-
σα αἰωνιότητα στὴν ὀρχηση τοῦ χρόνου ποὺ δικαιολογεῖ τὴ σιω-
πηλὴ ἐξομολόγηση γιὰ μιὰ νιότη «σφυρηλατημένη στὶς πυραμίδες
τοῦ θανάτου» — ἕνα ποίημα ἀφιερωμένο στὸν ἀσυμβίβαστο καὶ
πάντα δημιουργικὸ Ρένο Ἀποστολίδη — ἀφοῦ ὁλόκληρη, σχεδὸν ἡ
γενιά τοὺς περπάτησε στὰ συρματοπλέγματα.

Χωρὶς καμιάν ἐπιδειξιακὴ θορυβολογία διεισδύει στὶς ρόδινες
πτυχὲς εὐκρατοῦ φωτὸς γιὰ νὰ «ἀναπνεύσει» τὴ μουσικὴ ποὺ
θαυματοποιεῖ τὴν παρουσία τῆς ζωῆς, τὸ ἴδιο ὁμορφῆς στὴν «ἐκ-
πλαγὴ εἶδή» καὶ στὴν ἐγκαρτέρησή της γιὰ «τελείωση» στὸ μηδέν.
Καὶ τὸ ἴδιο πάντα πειστικὴ ἢ ἀπολλώνεια ἔκφραση γιὰ τὴν καθα-
ρότητα τῆς ἔμπνευσης καὶ τὴν ἐνорχήστρωσή της σὲ παγκόσμιους
καὶ διαχρονικοὺς ρυθμούς:

...ἀραιὴ μοναξιά
σὰν τὸν μπᾶτη

πού στριφογυρίζει έρωτευμένος
γύρω στο τρελό σου
σώμα.

Μά τὸ ἀνθρώπινο πλησίασμα, κατορθώνεται μὲ τὸν Ἔρωτα. Ὁ
υπαρξιακὸς δυναμισμός, μὲ τὴν ὑψηλὴ ποιότητα τοῦ λόγου καὶ τὴ
λεπτότητα τοῦ ὕφους δημιουργοῦν μοναδικὴ πνευματικὴ συγκίνη-
ση. Τὸ ἀκράτητο πάθος παίρνει τὴ θωπεία τῆς μαγείας καὶ τὸ νεα-
νικὸ σφριγὸς νεραϊδοχρησμοῦ γιὰ νὰ κάνει τὴν καθημερινότητα
τρυφερὴ καὶ τὴν προσδοκία μας ἀστραφτερὸ παιχνίδισμα:

Τὸ ταξίδι ἔχει καρίνα τὸ σῶμα σου
καὶ σκίζει τὰ χεῖλη τῆς θάλασσας,
σωρεύοντας ἄλμυρά ὄνειρα
στὶς φωλιές τῶν ἐρημικῶν βράχων.

Μιά γόνιμη ποιητικὴ φύση μὲ ὄνειρικὴ εὐαισθησία εἶναι ὁ Τά-
κης Γιαννόπουλος. Μὲ χρώματα καὶ ἤχους συνθέτει καὶ προβάλλει
εἰκόνες πού «ἐμπνευματώνουν», τὶς αἰσθήσεις μας. Μὲ ἔλλαμψη
ἀνακινεῖ μέσα μας ἀκριβοθώρητες ψυχικὲς καταστάσεις καὶ κυο-
φορεῖ ιδέες μὲ τὸ ἡλεκτρικὸ ρῖγος τῆς πρώτης κινούσας δύναμης:

...τὰ δέντρα
ἀναπνέουν τὴν ὁμορφιὰ τῶν ὀριζόντων...
σάν τὴν ἀνασεμιὰ τῆς γυναίκας
μέσ τῇ βροχῇ.

Ἡ ὁμορφιὰ στὴν προφητικὴ της ἔξαρση! πυριφλεγεῖς σφιγμοὶ
ἀκολουθοῦν, σὲ μαιάνδρους ἐπιθυμιῶν, τὴ θηλυκὴ λαχτάρω. Γιὰ
νὰ ἀνθίσουν θέλητρο θαλπωρῆς ἀκόμη καὶ στὶς φωλιές τῶν ἐρη-
μικῶν βράχων.

Ἡ Ἀλίκη Τόμπρου, φιλοτέχνησε μὲ ἐπαινετὴ δεξιότητι τὰ 35
σχέδια ποῦ κοσμοῦν τὴ συλλογὴ.

Καίτη Παπαδάκη-Καραμήτσα: «ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΙ ΔΙΑΛΟΓΟΙ»

Ποιήματα

Κόκκινο εἶναι ἀπόψε τὸ φεγγάρι
ὥς κοιτάζει ἐμὲ νὰ καθρεφτίζομαι
μεσ' στῆς βροχῆς τὸ πρόσωπο
καθὼς ὁδοιπορῶ σὲ μονοπάτια ἀπάτητα
μεσ' τὶς ὁμίχλες ἀφημένα.

Στίχος ριγηλὸς βαφτισμένος στὴ χλωμάδι τῶν ἀστεριῶν. Πνὸή

άνεμοσταλμένη με τῶν στεναγμῶν τοὺς μυστικούς ψιθύρους. Σὲ ἔρημικὰ σταυροδρόμια, ἴσκιος στὸ νύχτιο φῶς, οἱ ἔρωτες νεκρολογοῦν ἐνθύμησες ἀπαρηγόρητες. Γιατὶ ἀντάρτισσα ἀπραγὴ εἶναι ἡ φυλακισμένη στὰ σίδερα τῆς ἀρετῆς σάρκα. Τότε οἱ λέξεις βογγοῦν ὡς γράφουν τὴ συμφωνία τοῦ σκοταδιοῦ. Μὰ ὅταν τὸ πρῶνὸ τῆς Κυριακῆς ἀρχίζει νὰ σταλάζει δάκρυα ἡ μνήμη γίνεται ἡλιοτρόπια ἐφηβικῆς ἐλπίδας:

Ἔμεινα ἡ σταγόνα
στοῦ Νείλου τὰ βαριά νερὰ
νὰ λαμπυρίζει στὴν ὄχθη ποὺ σεργιανᾷς

Τὸ ὄνειρο χρειάζεται καρπερὴ γῆ γιὰ νὰ βλαστήσει. Καὶ τὸ ποίημα ψυχὴ νὰ κουρσεύει τὸ φεγγάρι. Ἡ Καίτη Παπ-Καραμ., ὅσο κι ἂν ζεῖ σὲ μονοπάτια ἀφημένα στὶς ὀμίχλες βρῖσκει φωτεινὸ κρύσταλλο γιὰ νὰ ἀντιφεγγίσει τὸ φεγγάρι. Ὁ λόγος τῆς κρατᾷ τὴν εὐπρέπεια τοῦ στοχασμοῦ ἀκόμη καὶ στὸ ἡμερολόγιο τῆς μονοτονίας!...

Ζάχου Σαμολαδᾶ: «Ὁ Σικελιανὸς ἡ Δελφικὴ ἰδέα καὶ τὸ μέλλον τῆς» Μελέτη.

«Ὅταν οἱ ἀρχαῖοι ἀναφέρονταν στοὺς Δελφούς, ἐννοοῦσαν τὸ συνδυασμὸ τῆς λατρείας τοῦ Ἀπόλλωνα καὶ Διονύσου. Καὶ μέσα στὴν Ἑλληνικὴ μυθολογία αὐτὸς ὁ συνδυασμὸς ἐκφράζει τὸ συνδυασμὸ τῆς ἀνθρώπινης ὑπαρξὸς σὲ πνεῦμα καὶ ὕλη.

Εἶναι, ἡ τοποθέτηση αὐτή, ὁ κεντρικὸς ἄξονας μιᾶς κριτικῆς μελέτης γιὰ τὸ Δελφικὸ πνεῦμα. Μὲ ἐξαντλητικὴ ἐπιχειρηματολογία ἀντλησμένη ἀπὸ τὸ κλασσικὸ ἰδεῶδες πειράται τὴν «ἀνακαίνιση» ἐνὸς ἰδανικοῦ ποὺ ἀποβλέπει στὴν πνευματικὴ συμφωνία καὶ ἔνωση τῶν λαῶν. Ἡ ἑλληνολατρεία του, ὅμως, αἰχμαλωτίζει, πολλὰ φορὲς τὴν ἐλεύθερη σκέψη του, γιατί ὁδηγεῖται σὲ ἀμφισβητήσιμα συμπεράσματα. «Ὅτι ὁ Χριστὸς ἦταν κάτοχος τῆς Ἑλληνικῆς φιλοσοφίας αὐτὸ ἀποτελεῖ κοινὸ μυστικόν», ἢ «νὰ ἀντικαταστήσουμε ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴ σημαία τὸ σταυρὸ μὲ τὴν Ἀπολλώνια λύρα». Γι' αὐτὸ δίκαια ὁ Ἀκαδημαϊκὸς Γ.Θ. Βαφόπουλος, στὸ προλογικὸ του σημείωμα, ἐπισημαίνει: «Ὁ κάθε ἀναγνώστης, ἀνάλογα μὲ τὶς δεξιότητες του ἱκανότητες, θὰ νὰ ἐξεύρει ν' ἀντλήσει ἀπὸ τὸ βιβλίον τοῦ κ. Σαμολαδᾶ ὅ,τι προσαρμόζεται περισσότερο στὴν προσωπικὴ του βιοθεωρία καὶ στὶς ἰδεολογικὲς του τοποθετήσεις».

Καμιά, ὅμως, δὲν θὰ ὑπάρξει ἀμφιβολία γιὰ τὴν πληρότητα τῆς

ἀναφορᾶς στὸ σχετικὸ ἔργο τοῦ ἐμπνευσμένου ζεύγους Εὐᾶ Πάλμερ καὶ Ἀγγέλου Σικελιανοῦ. Ὁ Ζ. Σαμ. ἐξαντλεῖ ἀπὸ κάθε ἀποψη τὴν προσπάθεια γιὰ μιὰ Δελφικὴ Ἀμφικτυονία τῆς Διεθνοῦς διανόησης καὶ δίδει, μὲ ἀντικειμενικότητα, ὅλες τὶς λεπτομέρειες, ἀπὸ τὶς ἀρχικὲς ἐπιτυχίες, μέχρι τὸν τελικὸ τῆς «μαρασμό».

Καταγράφει τὸ ἱερὸ πάθος τοῦ μεγάλου μας ποιητῆ — μύστη γιὰ τὸ «μυστικὸ κάλεσμα» μὲ παράθεση κειμένων του: «Ἐμβλημα καὶ προσευχὴ τῶν Δωριέων ἦταν: Δίνε μας τὸ ἀγαθὸ διὰ τοῦ ὠραίου» καὶ ἀναλύει τὰ ἐμπνευσμένα του ὁράματα γιὰ τὴν «Παγκόσμια κιβωτὸ τοῦ Ἑλληνισμοῦ». Παράλληλα τεκμηριώνει τὴν ὑψηλὴ προσφορά τῆς ἱερόθυλης συντρόφου-συζύγου του Εὐᾶς ποὺ προσέδωσε, μὲ τὴ μουσικὴ τῆς εὐαισθησίας, ἐσωτερικὴ ἀλήθεια καὶ ἐνότητα στοὺς πανανθρώπινους στοχασμούς του: «Ὁ Ἀγγελος ἦταν ὁ ὁραματιστὴς καὶ ἐμπνευστὴς τῶν Δελφικῶν γιορτῶν καὶ ἡ Εὐᾶ ἡ ψυχὴ τους».

Ἀκόμη ἐπισημαίνουμε τρεῖς βαθυστόχαστες «μονογραφίες» του: Μιὰ πρόταση γιὰ διεθνοποίηση τῆς γλώσσας μας, Τὸ Γνωθὶ σαυτὸν καὶ ὁ κοινωνικὸς του σκοπὸς καὶ Λόγοι ποὺ ἐπιβάλλουν τὴν ἀλλαγὴ συνθηκῶν καλλιιεργείας καὶ πνευματικῆς ζωῆς, κείμενα νεοελληνικοῦ διαφωτισμοῦ ποὺ πασχίζουν νὰ ἀναστρωλῶσουν μιὰ συλλογικὴ διάνοια καὶ νὰ ἀφυπνίσουν τὴν κριτικὴ θεώρηση γιὰ μιὰ μετατόπιση τῆς ἐπιφάνειας στὸ βάθος καὶ τὴν ἐκλεκτικότητα στὴν ὄρεξη τοῦ εἰδέναι.

Ἡ σκέψη τοῦ Ζ.Σ. εἶναι, ὄντως, σωστή, γιατί ἐρείδεται στοὺς νόμους τῆς λογικῆς. «Τὸ νὰ σκέπτεται κανεὶς σωστά εἶναι ἡ μεγαλύτερη ἀρετὴ» εἶχε διδάξει ὁ Ἡράκλειτος. Ἔργο, συνεπῶς ἀρετῆς εἶναι ἡ παρουσιαζόμενη μελέτη τοῦ ἰδεολόγου ἐρευνητῆ «ἐνὸς ὁλοκληροῦ πνευματικοῦ σύμπαντος» Ζάχου Σαμολαδᾶ. Γι' αὐτὸ ἀξίζει νὰ γίνῃ κτῆμα ὅσων ἐξακολουθοῦν νὰ σκέπτονται «ἐλληνικά» γιὰ τὴν ἀνθρωπιά ἢ καὶ ὅσων καρτεροῦν μιὰν ἄμεση κοσμικὴ συγκίνηση ἀπὸ τὴν κοινωνία ἐνὸς ἀγνοῦ πνεύματος.

Ὁ Προσκυνητής

Ἕνας σωστός —τὸ λιγώτερο πού μπορεῖ κανένας νὰ πεῖ— Ἱερομόναχος, ἀπὸ τὸ «Θεοβάνιστο» ὄρος Σινᾶ, μοῦ ἔστειλε πρόσφατα ἓνα βιβλίο τυπωμένο ἀπὸ τὰ χειρόγραφα ἑνὸς ἀνώνυμου Ρώσσου περιπλανόμενου ἀσκητῆ, πού εἶχε ζήσει στὸν περασμένο αἰώνα.

Σκέψεις βαθυστόχαστες πάνω στὸ θέμα πού πραγματεύεται, τὸ περὶ προσευχῆς —προσπαθοῦσε νὰ ἐμβαθύνει στὸ «ἀδιαλείπτως προσεύχεσθαι τοῦ Ἀπόστολου Παύλου— καὶ πολὺ εὐρύχωρες σὲ κάποια ἄλλα προσωπικά του βιώματα—φαινόμενα, ἀποδεικτικά τῆς ἐπιβίωσης τοῦ ἀνθρώπου μετὰ θάνατο.

Ἡ «θεοφιλὴς» ψυχὴ του, πού ξεκινᾷ ἀδιαλείπτως ἓνα ἔργο αὐτόγνωσης καὶ προσφορᾶς, βλέπει καὶ διατυπώνει τὰ πράγματα χωρὶς «ταμπού», φυσικά, ἀπλᾶ κι ἀλάνθαστα: Ἡ προϋπό-

θεση, γράφει κάπου, τοῦ «ἀδιαλείπτου» ἀνήκει ἀποκλειστικά στὴν προσευχή, ἐπειδὴ ἡ κάθε μιά ἀπὸ τὶς Χριστιανικὲς ἀρετὲς ἔχει τὸν ἰδικό της χρόνον.

Ἡ προσευχὴ εἶναι γεγονός, ἀποτελεῖ ἓνα «μυστήριο», πού δὲν χρειάζεται κανένα μεσάζοντα, κανένα εἶδος μεσολαβητῆ, παρὰ μόνον τῆς καθαρῆς καρδιᾶς τὴν ταπείνωση. Εἶναι, ἀναμφισβήτητα, ἓνα μέσον κοινωνίας μὲ ἐνεργητικὰ ἀποτελέσματα, πού μπορεῖ νὰ μὴν τὰ βλέπει κανεὶς, μὰ ὑπάρχουν ὅμως κι ἀγγίζουν τὸν προσευχόμενο, σιγά-σιγά δὲ τοῦ ἐνθρονίζουν κατὰ κάποιο τρόπο κι ἔκταση κάθε ἐπιδιωκόμενη παρ' αὐτοῦ «ἀρετή».

Ὁ κατὰ κόσμον σοφὸς προσπαθεῖ νὰ ἐξηγήσει ἢ ἀπορρίψει μὲ τὴ λογικὴ, ὁ ἀναχωρητὴς συλλαμβάνει μὲ τὴ σιγὴ τοῦ ἑαυτοῦ του καὶ τὴν προσμονή.

Ἀριστείδης Ν. Οἰχαλιώτης

Πωλεῖται σειρὰ 12 δεμένων τόμων ΙΛΙΣΟΥ (1956-1967) εἰς τιμὴν εὐκαιρίας. Πληροφορίαι εἰς ΙΛΙΣΟΝ.

Ἐπιλογὴ Δ΄ ΙΛΙΣΟΥ Πενταετίας 1966–1970

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἀντ. Ἀδριανόπουλος: Περικοπαὶ

- » » Γνώσις - Πράξις
- » » Ἡ Ἑλληνικὴ Θεοσοφία
- » » Πρὸς τὴν Γῶσιν
- » » Ἑλληνικὴ Βιοθεωρία

Παν. Ἀναγνώστου: Σκιαγραφία Σπυρ. Νάγου

- » » Αἱ περὶ ἀκρεοφαγίας δοξασαὶ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων

Γ. Ἀραντέιλ: Πρὸ παντὸς ἀδελφοσύνη

Ὀλγα Βότση: Αἰώνιος γυρισμός

Radha Burnier: Ἡ ἀτραπὸς πρὸς τὸ Πραγματικόν

Διαλεχτὴ Ζευγώλη-Γλέζου: Διπλωνυμία

Rukmini Devi: Ἡ εὐθύνη μας στὸν κόσμον ποὺ ἀλλάζει

Τάκης Δόξας: Φῶς τῆς Ὀλυμπίας

Fanny Feigenbaum: Ἡ θεὰ τῆς Ἀλήθειας

Helen Zahara: Ὁ αἰώνιος ἄνθρωπος

Boris Zirkoff: Ἑλένα Πετρόβνα Μπλαβάτσκι

Αἰμιλία Ἰβου: Ἀττικά ἐπιτύμβια

- » » Προμηθεὺς Δεσμώτης

Robert Ingersoll: Τὸ «πιστεύω» ἑνὸς Ἀνθρωπιστοῦ

Δημ. Ἰωαννίδης: Κοσμογονικὰ προβλήματα:

- » » Ἡ κατάστασις πρὸ τῆς Δημιουργίας
- » » Ἡ Δημιουργία
- » » Τὰ αἷτια τῆς Δημιουργίας
- » » Ὁ Κόσμος θὰ ἔχῃ τέλος
- » » Φύσις καὶ Ὑμητός
- » » Ἀντώνιος Ἀδριανόπουλος
- » » Ἱερὰ τῆς Ἀρχαιότητος:
- » » Τὸ Ἀσκληπιεῖον
- » » Ὁ Ραμνοῦς
- » » Ἀρχαία Ἰσθμία
- » » Τὸ Ἱερόν τῆς Ἀφροδίτης
- » » Τὸ Σούνιον
- » » Ὁ Ναὸς τῆς Ἀπτέρου Νίκης
- » » Τὸ Μαντεῖον τῆς Δωδώνης
- » » Τὸ Ἡραῖον
- » » Ἡ Βραυρῶν

- » » Ἡ Ἀρόη
 » » Ἡ Ὀλυμπία
 » » Τὸ Ἀσκληπιεῖον τῆς Ἐπιδαύρου
 » » Νουμᾶς Πομπήλιος
 » » Οἱ Κένταυροι
 » » Ἡ Ἀλήθεια
 » » Ἡ Ψυχὴ
 » » Ἡ Πνευματοδοξία

N. Καζαντζάκης: «Πιστεύω»

Νίκος Καρβούνης: Πνευματικὴ δουλεία

Κων. Κιτρινάρης: Ὁ ἄνθρωπος καὶ ἡ μοῖρα του

John Coats: Εὐκαιρία στὴ ζωὴ

Νανὰ Κοντοῦ: Στὶς μητέρες ὅλου τοῦ κόσμου

Ἰω. Κουτσοχέρας: Ἀνθρώπος στὴ θάλασσα

Κρισναμούρτι: Φθόνος καὶ Μοναξιά

- » Ὁ θάνατος
 » Ἀπὸ τὸ «Τραγούδι τῆς ζωῆς»
 » Ἡ ἀναζήτησις τῆς Ἀληθείας
 » Ἡ Ἀτραπὸς
 » Ὁ σκοπὸς τῆς ζωῆς

Μιχ. Λεβίδης: Ἱστορικὸν Ἀρχαιοφίλου

Μελισσάνθη: Στὴ νύχτα ποὺ ἔρχεται

Κωστῆς Μελισσαρόπουλος: Σημεῖωμα γιὰ τὴν εἰσαγωγὴ στὴ Θεοσοφία

- » » Δελφοὶ καὶ Ἀμφικτιονίες
 » » Μπαγκαμπάντ Γκιτά
 » » Οἱ πρῶτοι σοφοὶ τῆς Ἑλλάδος
 » » Πλάτων
 » » Τὶ γράφει ὁ Πλάτων γιὰ τὴν παιδεία στοὺς
 Νόμους
 » » Τὶ γράφει ὁ Πλάτων γιὰ τὴν παιδεία στὴν
 Πολιτεία
 » » Ἡ Ἀτλαντὶς στὴ Σαντορίνη
 » » Ἡ Ἰδρυσις τῆς Θεοσ. Ἐταιρίας καὶ ἡ Μπλα-
 βάτσκου
 » » Τὸ δράμα τοῦ Γολγοθᾶ
 » » Πλουτάρχου τῶν ἑπτὰ σοφῶν Συμπόσιον

Νίκος Μελισσαρόπουλος: Τὸ κυνηγητό τῆς ἱκανοποιήσεως

Ζογ Mills: Ἀναγέννησις τοῦ ἀνθρώπου

Ἄννι Μπέζαντ: Προσευχὴ

- » » Τὸ μήνυμα τοῦ Τζιορντάνο Μπρούνο

Π. Μπελούσης: Πρὸς τὴν γνῶσιν διὰ τῆς Ἀρετῆς

Ν. Χάγερ Μπουφίδης: Εἰρήνη

Σοφία Κλήμη-Παναγιωτοπούλου: Τὸ μήνυμα τοῦ Ὁρφέα

Σαράντος Παυλέας: Ὑπόθεσις καὶ Ἀκολουθία

- » » Ἡ καθαρίστρια

Jemes Perkins: Ἡ παγκόσμιος ἐλευθερία ἀρχίζει μέ τήν ἀτομική
 Κίμων Πρινάρης: Ὅπου συναντῶνται Θεοσοφία καί Ἐπιστήμη
 Νιλ. Σρί Ράμ: Διαλογισμός ἐπὶ τῆς ζωῆς
 » » » Περί Θεοσοφίας
 Κεν. Ροσσ: Γένεσις, τελευταῖον κεφάλαιον
 Wal. Slater: Ἐλευθερία - Εὐθύνη
 Ραμπ. Ταγκόρ: Ἀπό τῆ σοφία τοῦ Βούδδα
 Θεοδόσιος Τάσιος: Ἡ μυστική φρατρία τοῦ Μυστρά
 Ἄρνολτ Τοῦνμπε: Ὁ ἄνθρωπος καί ὁ πόλεμος
 Πάρις Χατζηπέτρος: Εὐτυχία καί Ἀλήθεια
 Walt Whitman: Ὁραματισμοί

Ἀρχαία Ἑλληνική Σοφία
 Σανσκριτικός Ὑμνος: Χαιρετισμός τῆς αὐγῆς
 Δέκα ἐντολαί ὑγείας
 Ἀπό τόν Ἐπίκτητον
 Περσική ἀλληγορία
 39η ἐπέτειος Ἀρχαιοφίλου Ὁμίλου Ἐκδρομῶν
 12 τρόποι νά εἶσαι ὠφέλιμος στή Στοά σου
 Ὁ Δεκάλογος τοῦ Τζέφφερσον
 Σπινθῆρες Σοφίας
 Σοφία τῶν αἰώνων
 Ἀπόψεις περί χορτοφαγίας
 Ἀγνότερη τροφή
 Ἡ Θεολογική Σχολή τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν περί τοῦ Τεκτονισμοῦ
 Εἰς μνήμην:

Παν. Γιωτόπουλος
 Κίμων Πρινάρης
 Πάρις Χατζηπέτρος
 Δημ. Ἰωαννίδης

Τιμᾶται δεμένη Δρχ. 500
Χαρτόδετη Δρχ. 400

Εἰς μνήμην

Κώστας Μιχαλιτσιάνος

Ἄν ὁ στίχος τοῦ ποιητῆ «τότε πεθαίνουν οἱ νεκροί, ὅταν τοὺς λησμονοῦνε» δίνη τὸ κριτήριο τῆς ἀθανασίας, τὰ ἀδέλφια μας οἱ ἄνθρωποι δημιουργοῦν, ζοῦν παντοτινά, στὴ μνήμη τῶν συνανθρώπων τους καὶ μέσα στὰ ἴδια τους τὰ ἔργα. Ἔτσι ἦταν καὶ ὁ ἀγαπημένος μας Κώστας Μιχαλιτσιάνος. Ἐφυγε, ἀλλὰ παραμένει ζωντανὸς στὴ σκέψη καὶ στὴν καρδιά ἐκείνων ποὺ τὸν γνώρισαν καὶ συνεργάστηκαν μαζί του.

Ἦταν φανατικὸς ὑποστηρικτὴς τοῦ δικαίου καὶ ἐπίστευεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος μόνον διὰ τῆς ἰδίας αὐτοῦ ἐργασίας ἐπιτυγχάνει τὴν πρόδο.

Ἦτο πολίτης ἥριστος, οἰκογενειάρχης ὑποδειγματικὸς, ἀνώτερος ἀνθρωπίνων ἀδυναμιῶν καὶ ἀδελφὸς ἐξαιρετος.

Ὁ Κώστας Μιχαλιτσιάνος δὲν ὑπάρχει πλέον. Ἕνας δικός μας, ἕνας πολὺ δικός μας ἄνθρωπος ἔπαψε νὰ εἶναι ἀνάμεσά μας. Ἕνα κομμάτι τοῦ ἑαυτοῦ μας νεκρώθηκε.

Ἐφυγε διακριτικά, ὅπως ἔζησε διακριτικά. Μὲ μοναδικὸ μέλημα τῆς ζωῆς του νὰ συμπαρίσταται στοὺς συναθρώπους του καὶ νὰ μὴν ἐνοχλῇ.

Μένει βαθειὰ χαραγμένο μέσα στὴν καρδιά μας, ὅχι μόνο τὸ τι προσέφερε, ἀλλὰ πῶς τὸ προσέφερε καὶ τὸ τι συμβολίζει ἡ προσφορά του.

Πρᾶος καὶ μελίχιος, βαθύτατα ἀνθρωπιστής, βρέθηκε πάντοτε πρῶτος ὅπουδήποτε αἰσθάνθηκε ὅτι θὰ χρειάζονταν οἱ ἱατρικές του γνώσεις, ὁ καλὸς του λόγος καὶ οἱ εὐγενικές του φροντίδες γιὰ νὰ ἀνακουφίσουν κάποιον ἀνθρώπινο πόνο καὶ νὰ ζωντανέψουν κάποιο χαμόγελο ἐλπίδας.

Γι' αὐτὸ καὶ τὸ κενὸ ποὺ ἄφησε ὁ πρόσφατος θάνατός του θὰ παραμείνῃ γιὰ ὅλους ὅσοι τὸν γνώρισαν δυσαναπλήρωτο.

Τώρα ἡ ἀγαθὴ του ψυχὴ περιβεβλημένη μὲ τὰ λευκὰ ἄμφια τῆς χαρᾶς, ὁδεύει τὸν δρόμο τοῦ αἰωνίου φωτός.

Οἱ ἀδελφοί σου καταθέτουν τὸ δάκρυ τῆς ὀδύνης τους ἐπάνω στὸν νωπὸν τάφον σου.

Ἰ.Β.

Ἰάσων Ν. Μιχαλόπουλος

Ἐμάθαμε, σπουδάζοντας τὴ ζωὴ, πὼς ἡ γέννησις συνυφαίνεται μὲ τὸν θάνατο.

Νὰ μὴ γεννηθεῖς μπορεῖς· νὰ μὴ πεθάνεις δὲν μπορεῖς.

Παρ' ὅλα ταῦτα ὁ θάνατος, ἂν δὲν μᾶς τρομάξῃ, μᾶς συγκλονίζει, ὅταν μάλιστα μᾶς ἀφήνουν ἀγαπημένα μας πρόσωπα.

Ὁ Ἰάσων μᾶς ἔφυγε. Πιστεύω ὅτι μὲ μεγάλη δύναμη ἀντιμετώπισε τὸν θάνατο.

Ἦταν βεβαίως, γέννημα τέκτονα, ἀνάθρεμμα τοῦ Νάγου καὶ ἀνηψιὸς τοῦ Ἀδριανόπουλου.

Εἶχε βαθειὰ φιλοσοφημένη σκέψη καὶ ἔκανε βίωμά του τὰ κηρύγματα τῶν διδασκάλων του.

Υπάρχουν ἥρωες ποὺ ἐκδηλώνοντα. Σ' Αὐτοὺς στήνομεν ἀνδριάντας.

Υπάρχουν ὅμως καὶ ἀφανεῖς ποὺ τοὺς περιμένουν μνημεῖα.

Ἄς εἶναι τὸ σημείωμά μου αὐτὸ ἓνα μικρὸ μνημεῖο γιὰ τὸν ἀδελφό μου.

**Αἰωνία του ἡ Μνήμη.
Θ.Ν.Μ.**

Νίκος Μηλιώρης

Ὁ εὐπατρίδης τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἀπεδήμησεν εἰς Κύριον.
Ὁδεύει εἰς φωτεινότερους κόσμους.

Θρηνήσωμεν! Θρηνήσωμεν! Θρηνήσωμεν!

Ἡ εὐγενὴς αὐτοῦ μορφή δὲν εὐρίσκεται πλέον μεταξύ ἡμῶν.
Ἀλλὰ ἡ εὐγενὴς αὐτοῦ Ψυχὴ περιίπταται εἰς τοὺς γνωρίμους τό-
πους. Καὶ ἡ ὠραία αὐτοῦ ἀνάμνησις δὲν θὰ μᾶς ἐγκαταλείψῃ εἰς
τὸν αἰῶνα.

Φίλτατος μεταξύ φιλάτων ὁ Νίκος Μηλιώρης ἠγωνίσθη τὸν
ἀγῶνα τὸν καλὸν καὶ ἀπέδωκεν ἀγλαοὺς καρπούς.

Τὸ πνευματικόν του ἔργον εἶναι πολύτιμον. Δὲν γνωρίζομεν
ἐὰν καὶ ἄλλα βιβλία συνέγραψεν. Ἡμεῖς ἔχομεν ὑπ' ὄψιν τὰ κάτω-
θι:

Μένος Φιλήντας

Ἡ βαθύτατη τομὴ τῆς Ἑθνικῆς μας Ἱστορίας.

Μικρασιατικὲς ἐπιφυλλίδες.

Ἡ περὶ τρισυνθέτου τοῦ ἀνθρώπου δοξασία τοῦ Ἀποστόλου
Μακράκη.

Τὸ «Θεοσεβικόν» τοῦ Θεοφ. Καίρη.

Ἀπόψεις ἐπὶ τῆς ἐννοίας τοῦ χρόνου.

Ἰσόρροπος κατεύθυνσις τοῦ Τεκτονισμοῦ.

Τὸ κάλλος στοιχείον τοῦ Μυστηρίου.

Στοιχεῖα ἀπὸ τὴν Ἱστορίαν τοῦ Τεκτονισμοῦ στῇ Σμύρνη.

Ἡ διαρκὴς δοκιμασία.

Ὁ Τεκτονισμὸς καὶ ἡ ἐποχὴ μας.

Τὴν σεβαστὴν σύζυγόν του, γνωστὴν ποιήτριαν, τὴν ὁποίαν
γνωρίζουν καὶ οἱ ἀναγνώστες τοῦ ΙΛΙΣΟΥ, θερμῶς συλλυπούμεθα,
διότι ἔχασε τὸν σύντροφο τῆς ζωῆς της, καθὼς καὶ τὰ παιδιὰ του.

K.N.M.

Μεταξύ μας

ΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΜΑΣ

Τά Γραφεία του «Ίλισου», Δραγατσανίου 6, όροφος 6ος, (πλατ. Κλαυθμώνος), είναι άνοιχτά καθημερινώς πλην Σαββάτου 9.30 - 12.30π.μ. Τηλ. Γραφείων 3246.837.

ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ

Παρακαλούμεν, αποστέλλετε μέ ταχυδρομικήν ή τραπεζικήν έπιταγήν είς τήν διεύθυνσιν: «Κωστήν Μελισσαρόπουλον, Δραγατσανίου 6, Αθήνας, 122». Αποστολαί μέ τραπεζικάς έντολάς μάς δυσκολεύουν.

ΑΛΛΑΓΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΝ

Τεύχη άποσταλέντα στούς κατωτέρω συνδρομητάς μάς, έπεστράφησαν άπό τό Ταχυδρομείον μέ τήν σημείωσιν: «μετώκησε» ή «άγνωστος». Παρακαλοῦνται όσοι τούς γνωρίζουν νά τούς είδοποιήσουν ή νά μάς δώσουν τάς διευθύνσεις των:

ΑΘΗΝΩΝ

Ήλίας Βιργετή, Κερκύρας 113

Σπ. Σερεμίδης, Αγ. Σοφίας 24, Ν. Ψυχικό

ΕΠΑΡΧΙΩΝ

Βίκι, Αναγνώστου, Γκλαβάνη 51, Βόλος

Απ. Ζάμπαλος, Κουμουνδούρου 26, Βόλος

Β. Σανιδάς, Νικοτσάρα 24, Βόλος

Σπ. Δρογγίτης, Μουσα 19, Ζάκυνθος

Φώκος Σούλης, Τραπεζα Πίστewς, Χαλκίς

ΕΓΚΑΤΕΛΕΙΨΑΝ

ΤΟΝ ΓΗΙΝΟΝ ΒΙΟΝ

Στυλιανός Μανουσέλης, Αθήνα

Νίκος Μηλιώρης, Αθήνα

Ίω. Αλιβίζος, Κωνσταντίνο Μεσσηνίας

Κώστας Μπάρμπας, Ζάκυνθος

ΒΙΒΛΙΑ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ

(Μέ τή σειρά λήψεως)

Ρόης Παπαγγέλου: Μεσόγειος (ποίησις). Αθήνα 1983.

Γ.Μ. Πολιτάρχης: Δυνατοί και άδύνατοι (διηγήματα) 1983.

Λάμπης Λούκος: Είρήνη και Ειρηνιστές.

Νικήτας Δ. Κωνσταντινίδης: Συνταγματική Ίστορία τής Ελλάδος (1821-1923). Θεσ/νίκη 1982.

Κύπρος Χρυσάνθης: Έπιλογή κριτικών (ποίηση). Λευκωσία, 1983.

Κύπρος Χρυσάνθης: Ή εύτυχία τής Γής (ποίηματα). Λευκωσία, 1983.

Κώστας Ν. Τριανταφύλλου: Τό Αρχεϊόν των Βλαχοπαπαδόπουλων των Πατρών, Πάτρα 1983.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

Ήπειρωτική Έστία. Διευθ. Δημοσθ. Κόκκινος (Μάρτ.-Απρ.-Μάιος)

Κρητική Έστία. Διευθ. Έμ. Παπαγρηγοράκης (Μάιος-Ίούν.)

Βωμός Τέχνης. Διευθ. Θαλής Ρητορίδης (Ίούλ.-Αύγ.)

Ίσραηλινά Νέα. Έκδ. Δ. Νικολαΐδης (Ίούν.)

Τριφυλική Έστία. Διευθ. Διον. Πιτταράς (Ίούν.-Ίούλ.)

Προσανατολισμοί. Διευθ. Γιάν. Τζαννετάκος (Ίούν.-Ίούλ.-Αύγ.)

Σύγχρονη Σκέψη. Διευθ. Γ. Παπαγεωργίου. Αρχισ. Γ. Χαλατσάς (Ίούν.-Ίούλ.-Αύγ.)

Δαυλός. Διευθ. Δημ. Λάμπρου (Ίούλ.)

Ροταριανός Παλμός Χανίων

Πνευματική Κύπρος. Έκδ. Κύπρος Χρυσάνθης (Απρ.-Μάης)

Προβλήματα. Έκδ. π. Γ. Πυρουνάκης (Απρ.-Ίούν.)

«ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΙΛΙΣΟΣ»

τῆς Θεοσοφικῆς Ἑταιρίας ἐν Ἑλλάδι
Δραγατσανίου 6 - Ἀθήναι

Ἐκδότης Διευθυντής:

Κωστής Ν. Μελισσαρόπουλος

Πλατ. Ἐθνικῆς Τραπεζῆς 3, Φιλοθέη

Τιμὴ τεύχους Δρχ. 80

Σεπτ.-Ὀκτώβρ. 1983

Ζάκυνθος: Ν. Ταμπαλῆς
Ἡράκλειον: Λ. Κουντῆς
Θεσ/νίκη: Εὐ. Ψαρᾶς, Βιβλιοπωλεῖον
Ἱπποδρομίου 10, τηλ. 265.042

Ἰωάννινα: Μιχ. Πραπίδης
Καβάλα: Πέτρος Φραγκίδης
Κέρκυρα: Κ. Ἀγίους
Κομοτινὴ: Ἰω. Σαμουρκασιδῆς
Λαμία: Κ. Φαλίδας

Λάρισα: Βασ. Παπαζήσης
Μυτιλήνη: Δ. Ροδάκης
Ξάνθη: Μάριος Κουτσο우리δῆς

Πάτρα: Ἀθ. Κοντοσακίς

Ρέθυμνο: Ἀντ. Βιστάκης

Ρόδος: Σταῦρος Βαφείδης

Σέρραι: Ἀνέστης Σάββας

Σῦρος: Π. Ζαραφωνίτης

Χαλκίδα: Γ. Λάμπρου

Χανιά: Ἐμμ. Νοδaráκης

Ἀμμόχωστος: Ἀνδρ. Τσόκκος

Λεμεσός: Ἄνδρος Σωτηρίου, Ἀντ.

Στυλιανοῦ

Λευκωσία: Ἀχ. Ζαβαλλῆς, Ρένα Στυ-
λιανάκη

Πάφος: Κ. Καθητζιώτης

Ἰσταμπούλ: Γ. Βακαλόπουλος

Σμύρνα: Ἐκδ. Κυρ. Μαλοβρούβας
(Ἀπρ.-Ἰούν.)

Περιοδικό Ἑλληνίδων Βορείου Ἑλλά-
δος, Ὑπεύθ. Συντ. Ρούλα Παπαδη-
μητρίου (Ἀπρ.-Ἰούν.)

Κρίκος: Ἐκδ.-Δ/τῆς Λευτ. Γιαλλοῦρος
(Ἰούλ.-Αὐγ.)

Ἀνοιχτοὶ Ὅριζόντες, Διευθ. Γαβρ. Μα-
ραγκός (Ἰούλ.-Σεπτ.)

Ὁ Φυσιολάτρης (Σεπτ.-Ὀκτ.)

**ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ
ΤΟΥ «ΙΛΙΣΟΥ»**

Βόλος: Γ. Κουκουβίνος

Δράμα: Φιλ. Τζάλλας

Η ΘΕΟΣΟΦΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

Συνεδριάσεις Στοῶν

Στοά Ἀθηνᾶ: α' καὶ γ' Δευτέρα τοῦ μηνός.

Στοά Ἥλιος: κάθε Τρίτη.

Στοά Ἄρτεμις: κάθε Πέμπτη.

Στοά Ἐλευθ. Σκέψις: α' καὶ γ' Παρασκευὴ τοῦ μηνός

Στοά Ἀλκυόν: β' καὶ δ' Παρασκευὴ τοῦ μηνός

Ὡρα 8 μ.μ. ἡκριβῶς

Στοά Βόλου «Ἐλευθερία»: Γ. Κουκουβίνος, 24-094

ΑΠΟΣΤΕΙΛΑΤΕ

τὴν συνδρομὴν σας 1983

δρχ. 400 ἢ ἐθελοντικῶς δρχ. 500

ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ

Βιβλία Krishnamurti

Στα πυδία του Διδασκάλου (έκδ. 1966)	100
Εκλογαί στο "ον Κρισναμούρτι (Κ. Μελισσαροπούλου)	200
Ο Κρισναμούρτι για τον Διάλογισμό (Κ. Μελισσαροπούλου)	100
Εκπαίδευσι και στήματα ζωής	1953 200
Ελευθερία ή αρχή και το τέλος	1954 450
Στοχασμοί πάνω στη ζωή (Α' σειρά)	1956 400
Στοχασμοί πάνω στη ζωή (Β' σειρά)	1958 400
Στοχασμοί πάνω στη ζωή (Γ' σειρά)	1960 400
Ομιλίες στην Ευρώπη	1967 300
Στη σιγή του Ναού	1970 250
Η αναγκαιότητα της αλλαγής	1970 250
Το πεταγμά του αστού	1971 250
Τα πρώτα βήματα της μάθησης	1975 400

Εγγράψετε νέους συνδρομητάς

Συνδρομή 1983 δρχ. 400 εξωτερικού \$ 12
αεροπορικώς \$ 20

«Επιλογαί» ΙΛΙΣΟΥ

Α' Τριετίας 1956-1957-1958

Β' Τριετίας 1959-1960-1961

Γ' Τετραετίας 1962-1965

Εκάστη δεμένη προς δρχ. 400

Δ' Πενταετίας 1966-1970

Χαρτόδετη δρχ. 400, δεμένη δρχ. 500

Αι συνδρομαί η αντίτιμον βιβλίων να αποστέλλωνται με ταχυδρομικήν ή ταπεινικήν επίταγήν -δχι με έντολήν- επ' όνόματι Κωστή Μελισσαροπούλου η ΙΛΙΣΟΥ, Δραγατσανίου 6, Αθήνας 122.

ΧΡΙΣΤΟΥ Α. ΡΙΖΟΠΟΥΛΟΥ

Βασικές πληροφορίες περί Τεκτονισμού

και τό «περιβόλι» του Άντιτεκτονισμού στο βιβλίο.

ΟΙ ΤΙΤΛΟΙ ΤΩΝ ΚΥΠΡΙΑΚΩΝ ΣΤΟΩΝ Δρχ. 200

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΕΥΧΟΥΣ

	σελ.
Κωστής Παλαμᾶς: Ὁ Γκρεμιστής	289
Σαράντος Παυλέας: Πολύ τὸ προσέχω	290
» » Κήρυγμα δύναμης καὶ ὑγείας	291
Λούλα Κωνσταντινίδου: Τὸ ὄργωμα	292
Κατερίνα Μανιταρᾶ-Πετράκου: Τριλογία	292
Ἀλέκα Δήμου: Δὲν εἶναι ἡ ἀπουσία	293
Καίτη Ταμπαλῆ: Ἡ εὐεργεσία	294
50 χρόνια ἀπὸ τὴ μετάσταση τῆς Besant	295
50 χρόνια ἀπὸ τὴ μετάσταση τοῦ Νάγου	297
Ἀπὸ τὸ Ἀρχεῖο Ἀλλ/φίας τοῦ ΙΛΙΣΟΥ	300
Ἀθάνατα Ὀμηρικὰ Ἔπη	302
Π. Δ. Ἀναγνώστου: Ἰάκωβος Μπαῖμε	316
Κωστής Μελισσαρόπουλος: Ὁ Κομήτης	319
Ἀποκόμματα	337
Παν. Βλαχόπουλος: Ἡ ἐπίδραση τοῦ Πυθαγόρα στὰ ζῶα	341
Γ. Καράγιωργας: Ὁ Ἰβάν	343
Νικ. Τέντας: Τὰ Νέα Βιβλία	347
Ἀριστ. Οἰχαλιώτης: Ὁ Προσκυνητής	352
Ἐπιλογὴ Δ Πενταετίας 1966-1970 Περιεχόμενα	353
Εἰς μνήμην: Κ. Μιχαλιτσιάνος, Ἰ. Μιχαλόπουλος, Ν. Μηλιώρης	356

Στὰ προσεχῆ τεύχη

Ἀθάνατα Ὀμηρικὰ Ἔπη
Ν. Καρβούνης: Ἄτομον καὶ Σύνολον
Ν. Παλαιολογόπουλος (Ἀρεοπαγίτης): Ἐλευθερία Βουλῆσεως
Ρωμ. Βαμβακόπουλος: Ὑπερβατικὴ Ἀλήθεια καὶ Μυστικισμὸς
Βασ. Παπακωνσταντίνου: Ὁ Μίθρας καὶ τὰ Μυστήρια τοῦ Μίθρα
Λεων. Λογοθέτης: Τὸ πρῶτο ἀμάρτημα τοῦ ἀνθρώπου
Κύπρος Χρυσάνθης: Παρατηρήσεις πᾶνω στὴν Ἐγκύκλιο κατὰ τῶν Μασόνων τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κυπριανοῦ
Θάναος Μεσσήνης: Ἡ σύγχρονη τεχνολογικὴ ἐποχὴ
Σύγχρονοι Νεοέλληνες Ποιηταὶ
Νικ. Τέντας: Τὰ Νέα Βιβλία
Ὁ Ταγκὼρ καὶ ἡ πνευματικὴ ἀγωγή